

kishon

BASBAKANI .. KİM PTÜ

BİLGİ YAYINEVİ

Yeni mizah dizisi

3. BASIMI

kishon başbakan kim ptü

BİLGİ YAYINLARI : 255
MİZAH/YENİ DİZİ : 1

Birinci Basım 1976

İkinci Basım

Ocak 1983

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cad. 46/A
Telf: 31 81 22 — 31 16 65
Yenişehir — ANKARA

Babıâli Cad. 19/2
Telf : 22 52 01
Cağaloğlu — İstanbul

E. KİSHON

BAŞBAKANI KİM ÖPTÜ?

Türkçesi : Moşe Baraze

BİLGİ YAYINEVİ

kapak düzeni : fahri karagözoğlu

İÇİNDEKİLER

Olimpiyata Bir, İki	7
Öğretmenini Dövmeyen Dizini Döver	10
Tatiller ve İnsanlar	17
Komşunun Tavuğu	22
Bir Küçük Telefon Olayı	26
Acaba Ben Kafadan Kontak mıyım?	30
Değişiklik	35
San'at İçin	40
Büyük Firar	44
Telefondaki Bisiklet Yarışı	51
Demek Sen	55
Sevgili Karıcığım	59
Soyunma Odasında	62
Papağan Tam Zamanında Geldi	69
Başbakanın Basketbol Dersi	77
Amacımız, Devletin Vatandaşın İşine Karışma- masını Sağlamak	83
Sayfalar Nerede?	88
Bu Pazarlık Başka	95
Gözlerini Kırıştıran Adam	99
Bir Gün Saat 4'e Çeyrek Kala	106
Başbakanı Kim Öptü?	110
Ateş Olmayan Yerde Duman Tütmez	117
Bir Devalüasyon Nasıl Yapılır veya Kim Gü- venir Hükümete?	127
Uzun Vadeli Borç	132
Şu Bizim Toprak	137
Bir Gazetecinin Ayağını Kaydırma İşleminin Anatomisi	144
Sadık Bendeniz	147
Kaza	154

Bu sorun ülkenin spor yetkililerini aylardır meşgul ediyor. Şurası baştan belliydi ki, Asya Olimpiyat Oyunları'na yöneticilerin tümü gidemezdi. Nedeni de açık : Devlet'in bu işe ayırdığı ödenek sınırlıydı. Üstelik yöneticilerle birlikte, oyunlarda birkaç İsrailli sporcunun da bulunması gerekiyordu.

Başta her oyuncuya iki yönetici verilmesi düşünülüyse de, baraj derecelere ulaşan sporcuların sayısının kaygılara yol açacak derecede düşük olması nedeniyle, seyahate çıkacak yöneticilerin de, uluslararası düzeye uygun bir barajı geçmeleri şart koşuldu. Saptanan «Bangkok Barajı»na göre heyete katılmak isteyen her yönetici şu asgari koşulları doldurmalıydı:

- 1 — Koalisyon partisinde yüksek bir mevkie sahip olmak
- 2 — En az sekiz tavsiye mektubu getirmek (48 saat içinde)
- 3 — İlgili Kurul üyelerine 2.36.5 atmosferlik bir basınç yapmak
- 4 — Kulis faaliyetinde uzman olmak.

Sınavlar çok zor oldu ve refakatçi - yöneticilerin ancak en iyileri başarı elde edebildiler. Sınava katılanların birçoğu, örneğin L.Y. Sloçkovski, yarışı başabaş sürdürürler-

ken üzücü raslantılar sonucu, kaybettiler. Sloçkovski eski bir rekortmen olup, mevcut 21 spor kuruluşunun başkanıdır. Parti sınavını kolaylıkla atlatmış, kulis faaliyetleri konusunda üstün başarı göstermişti. Ne var ki, ilk sınavda sadece altı tavsiye mektubu gösterebilmişti. Kendisine 2. bir sınav hakkı tanımışlar ancak bu kez 7 mektup ve yüksek yerden sözlü bir tavsiyeyi aşamamıştı.

Sevgili ve çalışkan Sloç seyahate katılacak yöneticiler arasına girmeyince, antrenörü seçici kurula itiraz etti ve Avrupa'da yağmurlu bir hava hüküm sürmeseydi, Sloçkovski'nin damadının, vakit kaybetmeden Kudüs'e Dışişleri Bakanlığı'na döneceğini, böylelikle sorunun çözümlenmiş olacağını iddia etti. Bangkok Komisyonu daha sonra itirazı görüştü ancak bundan bir sonuç alınamadı :

«Biz Sloç'a inanıyoruz» dedi önde gelen üyelerinden biri, «Ancak kayırma olaylarına yer vermemek için, sadece eldeki somut sonuçlara göre hareket ediyoruz. Asgariyi doldurabilen gider, dolduramayan kalır...»

Buna karşılık yöneticilerden Şolthays, daha sınavların ilk safhasında Bangkok'a gitmeyi garantilemişti. Şolthays, komisyonla Eğitim Bakanlığı arasındaki mesafeyi, hafif rüzgârda, 23.44.2 gibi mükemmel bir derece ile almış, Cumartesi akşamına kadar da 11 tavsiye mektubu toplamıştı. Bu uluslararası düzeydeki performans sayesinde, Şolthays'ın Asya Oyunları'na gidecek yöneticilerin en iyileri arasına girmesi işten bile değil. Gelen

haberlere göre bir tek Japon yöneticileri Şolthays'a rakip olabilecek durumdalar. Söylenenlere bakılırsa, aralarında bir tanesi, eski rekortmenlerden Tako Maçiko, sınavlar arasında Bangkok'a gitmesini isteyen 138 kişiye telefon ettirmeyi başarmış.

Güvenilir bir kaynak bize Endonezyalı yöneticilerin de formda olduğunu bildirdi. Ancak kulis faaliyetlerinde onlarla karşılaş-tırılmayacak kadar üstünmüştüz.

Eski rekortmen yöneticilerden Doktor Bar Bitsua ile Birenboim'un çekişmesi çok acıklı oldu. Tam formunda olan Dr. Bar Bitsua, komite üyelerine basınç konusunda saptanan asgariyi kolaylıkla geçti (2.36.5 atmosfer, oturum sırasında) ve kişisel ilişkileri yürütmede oldukça üstün olduğunu gösterdi. Buna karşılık Birenboim, son turda, en faal bakanların araya girmesiyle, Bar Bitsua'dan üç mektup fazla sağladı. Ancak Dr. Bar Bitsua'nın gizlice masaj yapmayı öğrendiği ortaya çıkınca iki rakip başabaş yarışmaya başladılar. Son anda Birenboim, Bar Bitsua'yı zorladıysa da, ikisi de, kulis faaliyetleri sınavını başarı ile geçerek, Bangkok'a gitmeye hak kazandılar.

Yöneticiler milli takımı ay sonunda yola çıkaracak. Elbiseleri düz renkte olacak ve oyunların yer alacağı stadyumu sekizer kişilik sıralar halinde iki kez dönecekler. Bayrağı 11 mektuplu rekortmen Şolthays taşıyacak. Yöneticileri, en kötüler arasından seçilen en iyi sporcular izleyecek.

ÖĞRETMENİNİ DÖVMEYEN DİZİNİ DÖVER

(Bir İbrani Eğitimcisinin Günlüğü)

13 Eylül : Bugün, bir ilkokulda, eğitimcilik karyerine başladım. Benden önceki öğretmen kaçmış. Kendimi çok mutlu hissediyorum. Dışları dikenli, içleri tatlı, kaktüs meyvəsi gibi çocuklarla dolu bir sınıftan sorumluyum. Geleceğimizin hammaddesi benim gibi bir yaratıcının elinde. Sınıfa girmeden önce, okulun müdürü benimle uzun bir görüşme yaparak, öğrencilerin yeni eğitim kuvvetlerine karşı ne kadar hassas oldukları konusunda beni uyardı; ben de müdüre dedim ki :

«Eğitimcilik benim için bir geçim kaynağı değil, bir görevdir!..»

Aslında bunu söylememe gerek bile yoktu. Bana aylığımın ne olduğunu söylediklerinde alay ediyorlar sandım. Ama alay etmiyorlarmış. Zararı yok, biraz zayıflarız, çalışırız, grev yaparız, durumu idare ederiz. Ulusumuzun demirbaşı gençlik, daha önemli

İlk dersim çok iyi bir hava içinde başladı. Ama daha sonra, bir dakika ya geçmiş ya da geçmemişti, ilk sırada oturanlardan Zatopek adlı öğrenci transistörlü radyosunu açtı. Üç kez, sınıfta ders sırasında hafif müzik çekemediğimi kendisine bildirdim. So

nunda kendimi tutamıyarak, sınıftan çıkmasını söyledim. Zatopek:

«Sen çık,» dedikten sonra kısa dalgada neşeli bir şeyler aramaya devam etti. Hem men müdüre çıktım. Müdür bana bir öğüt verdi: Hiç bir şekilde sınıftan çıkılmayacaktı.

«Çıkması gereken biri varsa o da öğrencidir.» dedi müdür. «Zayıf yanlarını açığa vurmayacaksın.»

Sınıfa dönüp tevratin «Deborah'ın Şarkısı» kısmını sert bir şekilde anlattım. Ders boyunca Zatopek bakışlarını benden çekmedi.

27 Eylül: Üzücü bir olay oldu. Ortaya çıkan durumdan dolayı kimin kabahatli olduğu belli değil. Hatırladığım kadarı ile kavga, Zatopek'in yazısında bir imlâ yanlışlığı gördüğüm sırada çıktı. «Bis Tevrat dersini delicesine seviyoruz.» cümlesinde, «Biz» yerine «Bis» yazmıştı. Çok ağır bir hataydı bu. Öğrencinin arkasında durup parmağım ile yanlışlığı gösterdim. O sırada Zatopek cetvelini çekip parmağıma vurdu. Çok acıdı. Devlet okullarında körükörüne bir disiplin uygulanmasına tamamen karşıyım ama dayacağı da eğitici bir çözüm yolu olarak görmem.

Öğrenciden bana velisini yollamasını istedim. Sınıf, bu ağır kararımı «yuh» sesleri ile karşıladı ama ben duymamazlıktan geleerek dilbilgisi dersine devam ettim. Ne de olsa öğretmen olan benim.

Olayı müdüre anlattım.

«Kanuna göre öğrenci öğretmene vura-

bilir ama öğretmen öğrenciyi dövemez. Onlara fazla yaklaşma...»

28 Eylül: Bu sabah sınıfa Zatopek'in velileri geldi: Anne, iki baba ve birkaç tane dayı. Babalarından biri:

«Demek benim oğlum aptal ha!» diye kükredi. «Benim oğlum yazı yazmasını bilmiyor ha?» Tartışma kısa sürdü ama oldukça hareketli geçti. Beni duvara sıkıştırmak istediler fakat ben böyle şeylerden korkacak adam değilim. Ayaklarının arasından bir hayalet gibi sıyrıldım ve kendimi müdürün odasına atarak kapıyı kapadım. Veliler kapıya bütün güçleri ile yüklendiler. Müdür korkuyla:

«Birazdan kapıyı kıracaklar,» diye fısıldadı. «Teslim olsan iyi olur»

Bunun, beni ideal bir insan olarak gören öğrenciler üzerinde olumsuz etki yapacağını kendisine anlattım. Öğrenciler, olayları daha iyi izlemek için sıralarını sınıftan çıkarıp koridora dizdiler ve hep bir ağızdan «Haydi Bastır» diye bağırarak Zatopek takımını, kapıya karşı başlattıkları hücumda desteklemeye koyuldular.

Talihimiz varmış, o sırada Milli Eğitim Bakanlığı'ndan bir müfettiş çıkageldi. Adam beni sertçe azarladıktan sonra, bizi zorla barıştırdı. Onun aracılığı ile varılan anlaşma uyarınca, Zatopek'in velileri binayı boşalttılar ve biz artık imlâ işlerine karışmayacağız.

9 Ekim: Bugün ateşli gösteriler yapıldı. Yedinci sınıftan on kadar öğrenci okulu çevreleyen tel örgü boyunca toplandılar ve elle-

rinde, üstünde «Maymun (yani ben) evine dön» yazısı bulunan bir pankartla yürüdüler.

Baktım ki disiplin elden gidiyor, müdüre danışmaya karar verdim. Uzun yıllar boyunca bu işte çalışmış olan müdür:

«Bunlar savaşçı, öncü gençlerdir beyim. Bunlar İsrail'de dünyaya gelmiş, dış ülkelerden gelen Yahudilere özgü kompleksleri olmayan özgür çöl çocuklarıdır. Düşündüklerini açıkça söylemekten çekinmezler. Onları anlamamız gerekir. Geleneksel baskı ve ceza yöntemleri ile onlara yaklaşılamayız, benliklerine sokulamayız. Bu tür çocuklar yalnız Palçek gibi erkek adamlara değer verirler.»

Palçek okulun beden eğitimi öğretmeni olup 132 kilo çeken yakışıklı bir adamdır. Garip gelecek ama, onun derslerinde daima örnek ve kesin bir sessizlik hüküm sürer. Hiç bir veli de gelip bir sürü yakınma ile başına dert olmaz. Müdüre Palçek'in başarısının sırrını sordum:

«Çok basit,» dedi müdür, «adam pedagog. Hiç bir öğrenci onun dersinde azgınlık yapamaz. O da öğrencilere parmağının ucu ile bile dokunamaz. Tekme atar.»

Bir jimnastik kulübünde antreman yapmaya ve kendimi koruyabilmek amacı ile judo öğrenmeye başladım. Antremanlara katılan on iki kişinin hepsi de öğretmen. Bana vurulduğunda, ben de karşılık olarak vurmayı öğreniyorum. Müdürün bunlardan haberi yok.

21 Ekim: Çıkarlarımızı korumayı amaç

edinen derneğimiz, «tehlike zammı» alamayacağımızı bildirdi. Maliye Bakanı eğitim alanında henüz bir savaş durumunun var olmadığı kanısındaymış. Yazık. Bir sürü yere borcum var: Bakkala, jimnastik kulübüne ve vasiyetnamemi hazırlayan avukatıma. Çünkü Zatopek'i dilbilgisinden ikmale bırakmaya karar verdim. Bu kararı almama şu olay sebep oldu: Bir gün derste Zatopek'e bir soru sordum:

«Dilbilgisinde «zarf» olarak adlandırdığımız sözcüklerden iki tane örnek verebilir misin?»

«Veririm» diye cevap verdi. Zatopek, «Mektup zarfı, uçak zarfı.»

Servetimin yüzde ellisini meydana getiren yirmi beş lira nakit parayı Felçli Öğretmenler Birliği ile Eğitim Alanında Şehit Düşen Öğretmenlerin Dul Eşleri Derneği'ne vasiyet yolu ile verdim. Müdüre, dün bir evin damından bana ateş edildiğini söyledim. O da bana, sınav zamanlarında fazla dolaşmamamı öğütledi.

Her neyse, Zatopek'e zayıf verdim.

22 Ekim: Zatopek'in ağabeyinin topçu başçavuşu olduğunu unuttum. Batarya ateşi sabah saatlerinde, Hertzel'in fikirleri üzerinde çalıştığımız sırada başladı. Hemen sığınağa indik. Bu sığınak 1964 yılında, babası hava kuvvetlerinde pilot olan bir öğrencinin sınıfta kalması üzerine inşa edilmişti. Okul binasının etrafına yirmi kadar top mermisi düştü.

Öğleye doğru, müdür elinde beyaz bayrakla sığınaktan çıktı ve kısa bir süre sonra teslim koşulları ile döndü:

«Zatopek «iyi» alacak ve özür dilenecek...»

Okul binasının sadece sağ kanadı yıkıldı. Öğrenciler teslim olmamla yetinmeyerek müdürü esir aldılar. Milli Eğitim Bakanı'na telefon ederek zorunlu eğitim alanında dönenleri tek tek anlattım ve şikâyetçi olduğumu bildirdim: İbrani öğretmenleri, arkadan gelecek herhangi bir saldırıyı önlemek amacıyla, sokakta çifter çifter dolaştıkları bir ortamda, genç öğrencilere nasıl örnek olabilirler? Bu bir ulusal şuur sorunudur. Her gün azarlanan, horlanan öğretmenlerin gençler üzerindeki etkileri tam olamaz. Milli Eğitim Bakanı konuyu soruşturacağına söz verdi, ancak yeni tehditler karşısında dikkatli olmamızı öğütledi.

15 Kasım: Korktuğum başıma geldi: Zatopek nezle oldu. Sabahleyin bir kaç polis sınıfa girerek beni tutukladı. Genç öğrenci beni dikkatsiz olduğum gerekçesi ile şikâyet etmişti. Pencereyi açık bırakanın ben olmadığımı boşuna anlatmaya çalıştım. Zatopek'in ailesi oybirliği ile suçlu olduğuma karar verdi. Uluslararası Kızıl Haç temsilcisi beni hücremde ziyaret ederek, mahkemeye kadar bir isteğim olup olmadığını sordu.

Yatağıma uzanıp düşünmeye başladım: «İbrani eğitimi sorununa, tek çözüm var: Elsiz, dokunmasız öğretim. Öğretmen öğrencilerin mümkün olduğu kadar uzağın-

da bulunmalı... uzakta... ta uzakta... bilinmeyen bir yerde... yukarıda... yüksek bir otorite gibi... ilâhi gibi... nasıl?... nasıl?... nasıl olacak bu iş..»

16 Kasım: Bugün gazetemi açtım.

Mucize!

Dayak ve ölüm tehlikesi ortadan kalktı.

Okul televizyonu yoldaymış.

Tam zamanıydı.

«Garson! Waiter please, waiter!»

«Yes, Mister Steinberg.»

«Breakfast for two.»

«Yes sir, iki kişilik kahvaltı. Hemen getiriyorum. İzin verirsiniz bir şey sormak istiyorum, bay Steinberg; gazetelerde sözü edilen yazar sizsiniz değil mi?»

«Adım John Steinbeck.»

«Bravo, tebrik ederim. Dün gazetelerde resminizi gördüm. Ama orada sakalınız daha uzundu. Yazılanlara bakılırsa ülkemizde bir ay kalacakmışsınız. Seyahatinizi de gizli tutmuşsunuz; rahatsız etmesinler diye. Karınız mı?»

«Evet, bu hanım bayan Steinbeck'tir.»

«Sizden çok da genç görünüyor.»

«Kahvaltı rica etmiştim.»

«Hemen getiriyorum bay Steinberg. Bu sıralarda otele çeşit çeşit yazarlar geliyor. Geçen hafta 'Exodus'ü yazan adam geldi. Exodus'ü siz mi yazdınız?»

«Hayır.»

«Ben de okumadım. Çok kalın. Ben genel olarak kitap okumam. Ama Zorba'yı gördüm. Zorba'yı ne zaman yazdınız?»

«Zorba'yı ben yazmadım.»

«Öyle kral bir filim ki sorma! Müthiş

güldüm. O ihtiyar kadın var ya hani, sallanmaya başladığında...»

«Ben kahve rica edeceğim, eşime de çay getirin lütfen.»

«Demek Zorba'yı sen yazmadın.»

«Daha önce yazmadığımı söylemiştim.»

«Öyleyse, o Nobel ödülü müdür nedir, neden sana verildi?»

«Gazap Üzümleri» için.

«Kahve ve çay öyle mi?»

«Evet.»

«Böyle bir ödül ne kadar para tutar bay Steinberg? Bir milyon dolar olduğu doğru mu?»

«Sohbetimize kahvaltıdan sonra devam etsek nasıl olur?»

«Çok üzgünüm ama vaktim olmayacak. Buraya niçin geldiniz bay Steinberg?»

«Adım Steinbeck.»

«Yahudi değilsiniz, değil mi?»

«Değilim.»

«Hemen anlaşılıyor. Amerikalı Yahudiler bahşiş vermezler. Yazık, tam da yağmur mevsiminde geldiniz. Hiç bir şey göremeyeceksiniz. Özel bir mesele için mi geldiniz?»

«Bir de, mümkün ise, haşlanmış yumurta.»

«Üç dakika?»

«Evet.»

«Hemen. Sizin orada, Amerika'da garsonlarla böyle serbestçe konuşmaya alışık olmadığınızı biliyorum. Ama İsrail'in bir başka havası vardır. Üstelik asıl mesleğim garsonluk değildir. İki yıl ortopedi okudum.

Ama burada torpilin yoksa yandın. Lokantanın sahibi Polonya asıllıdır...»

«Yumurtayı söylemenizi hasseten rica ediyorum.»

«Üç dakikada hazır olacak bay Steinberg. Ne filim di be o Zorba! Vallahi helâl olsun, seni tebrik ederim. Bizim aşçı senin bir sürü tiyatro ve filim yazdığını söyledi. Yazıyorsun değil mi?»

«Yazıyorum.»

«Ne yazıyorsun?»

«Örneğin 'Tatlı Perşembe'yi.»

«Gördüm, Allah canımı alsın ki gördüm! Bir güldüm... bir güldüm... Hani o ormanda odun topladığı zaman değil mi?»

«O Zorba'da.»

«Doğru Zorba'da. O halde ne üzerine yazıyorsun?»

«Fareler ve İnsanlar» üzerine.

«Miki maus filan mi?»

«Açlıktan ölüyorum dostum.»

«Bekle bir dakika. Fareler mi dedin?

Hani Batya Lantz o salakla birşeyler çeviriyor filan.»

««Efendim?»

«Hani kocaman bir herif var... Yani aslında kocaman değil ama öyle görünsün diye elbiselerinin altına yastıklar koyuyorlar. Sonra arkadaşı ile geliyor... Arkadaşı zayıf ama kaçık değil; o koca herif de fareleri seviyor.»

«Yazmış olduğum kitapta olanları biliyorum.»

«Tamam, o kocaman adam dev gibi bir

şey. Herife göz kulak olmak lâzım ki birini dövmesin. Ama o adamın oğlu Batya Lantz'a aşık olduğu zaman yerinden kalkıyor, adamın yanına geliyor, sonra... üüüff...»

«İlgili bir kişi ile görüşebilir miyim?»

«Gerek yok bay Steinberg her işini ben hallederim. Valla fareleri çok beğendim. Ama sonu, kusura bakma, senin seviyene uymuyor Steinberg. Biraz blöf attın değil mi? İri olanını öldürmeye ne gerek vardı? Yani biraz kafadan kontak olduğu için mi? Kusura bakma ama, bunun için adam öldürülmez...»

«Kitabı yeniden yazarım, şimdi lütfen kahvaltıyı getirin...»

«Ben oyunu bir daha görürüm. O zaman sana neresinin iyi olmadığını söylerim. Bu iş için para istemiyorum senden. Bir gün Amerika'ya gidip seni göreceğim. Seninle özel olarak konuşmak istiyorum, böyle sıkışık bir zamanda değil. Hayatta başıma öyle şeyler geldi ki, Zorba onların yanında sıfır...»

«Yumurtalar geliyor mu, gelmiyor mu?»

«Cumartesi günleri yumurta servisimiz yoktur. Dinliyor musun bay Steinberg, şöyle bir serbest kalırsam sana başıma gelenleri anlatırım, milyoner olursun; kazanacağın beni ilgilendirmez. Ben şahsen yazarım. Herkes bana 'bütün olanlar üzerine bir roman ya da bir opera filan yazmadığın için delisin' diyor. Ama geceleri çok yorgun oluyorum... Dedim ki kendi kendime, 'herkesin

canı cehenneme Steinberg'e anlatırım, o yazar' gerisi beni ilgilendirmez.»

«Masadan inin lütfen!»

«Dinle bak, iki yıl önce, yazın, yani yazın sonunda, karımla Sodom'a gidiyorduk. Yolun yarısında araba istop etti; şoför kaputu açıp motora baktı. Sonunda ne dese beğenirsin?»

«Sakalımı bırakın lütfen.»

«Olmaz. Şoför dedi ki: Arkadaşlar bujiler yandı. Dinliyor musun, yolun yarısında! Allah canımı alsın kafadan sallamıyorum! Ne yaptık dersin? Bütün gece taksinin içinde oturduk! Hava da öyle soğuktu ki, anlatılamaz. Ama sana güveniyorum, bütün bunları nasıl yazacağını biliyorsun. Dinle bak, geceydi. Senin Zorba bile... Hey nereye gidiyorsun? Bay Steinberg, daha bitirmedim... Bende daha ne hikâyeler var... Burada daha ne kadar kalacaksınız?»

«Gidiyorum, hemen şimdi.»

«Bir de daha bir ay kalacağını söylemişti, nerdeeee!»

«Efraim,» dedi eşim, «Zalig'ler dama bir anten taktılar.»

«Öyle mi?». Gözlerimi gazeteden ayırmadım. «Ne var?»

«Çevrenin en yüksek anteni.»

Bu tür konular, bizim evde, hep sabah kahvaltısından önce, tam gazetemi okumak istediğim sırada açılır.

«Felix Zalig'in yüksek bir anteni varsa, bundan bize ne»

«Düşündüm ki...»

Eşim sesini alçalttı:

«Dün tesadüfen bodruma indim. Zalig'lerin arada kocaman, boş bir sandıkları var. Açtım..»

«Eee...»

«Boş!..»

Bu hoşuma gitmedi işte. Hiç kimsenin olayların neden ve nasılını bilmediği bir devirde yaşıyoruz. Bu günlük bu kadar gazete okumak yeter.

«Bayan Kalnior geçenlerde anlattı,» diye sürdürdü konuşmasını eşim, son sınır çatışmasından sonra Zalig'le merdivende karşılaşmış. Zalig sanki söz arasında soruyormuş gibi 'Haberleri dinlediniz mi, bayan Kalnior?' demiş. Garip değil mi. Bayan

Kalnior'un haber dinleyip dinlememiş olması onu ne ilgilendirir?»

«Ne bileyim ben, bana ne soruyorsun?» diye cevap verdim. «Bayan Kalnior'un son zamanlardaki davranışlarına bir anlam veremiyorum. Bir akvaryum almış.»

«Evet, doğru,» dedi eşim kaşlarını çatarak, «üstelik seyyar satıcı olayı esrarını koruyor...»

Bu olay bizi bütün hafta boyunca meşgul etmişti. Geçenlerde öğle yemeği için eve dönerken, Zalg'lerin kapısında yabancı bir seyyar satıcı gördük. Feliks ondan tıraş bıçağı satın alıyordu. 'Efraim' diye fısıldadı eşim. Heyecandan beti benzi uçmuştu. 'Feliks elektrikli tıraş makinası kullanır.'

O anda Zalg'lerin apartımanın girişine yeni bir posta kutusu koyduklarını hatırladım. Kocaman ve yeşil...

«Allah kahretsin» diye haykırdım. «Neler oluyor burada?..»

Dairelerimizi ayıran duvara kulağımı yapıştırdım:

«Hiçbir şey duyulmuyor,» diye fısıldadım. «Çok garip...»

Kahve soğumuştur. İçecek iştah mı kaldı zaten... Al işte: Namuslu vatandaş, saygıdeğer tüccar, bizim iyi ve canayakın Feliksimiz. Çoklarımız çocuklarıyla oynar. Üstelik doğru ve gururlu bir yahudi. Ama özel yaşantısında bir... casus!...

«Ekim ayında yurt dışından döndüğünden bu yana Feliks'in güneş gözlüğü taktığına dikkat ettin mi?» diye sordu eşim.

«Bu bir şey ifade etmez...»

«Ya hergün saat altıda çalan telefon?..»

Bakın bu doğru. Hergün saat altıda Zallig'lerin telefonu çalar. Bizim evde iyi duyuluyor; alışılmamış tonda bir çalış... Hem, üstelik tam altında!..

«Pazartesi günü saat dokuzu çeyrek geç Feliks'le merdivende karşılaştım,» diye anlattı eşim. «İyi günler nasılsınız» dedi. Sesi samimi idi. «Eşiniz Arap topraklarından çekilmemiz konusunda ne düşünüyor?» diye sordu. Şaşırdım. Ülkemizin güvenliği ile birinci derece ilgili bir soru idi bu. Adama «Niye kocamın fikrini soruyorsunuz?» dedim. O da «Kocanız gazeteci; bilgi toplar, bilir böyle şeyleri.» diye cevap verdi.»

«O da... O da...» diye kekeledim, «o da bizden şüpheleniyor...»

«Senden!..»

Eşim geri geri giderek gözlerini kırptırdı. Son günlerde sinirleri çok gerildi. Geçen çarşamba günü kapıyı genç bir erkek çalmış. Koltuğunun altında bir kutu tutuyormuş. 'Hanım efendi' diye fısıldamış adam, 'mavi pantalonundaki büyük leke çıkmadı.' 'Bir yanlışlık olacak' demiş eşim, 'Casus bizim yanımızdaki dairede oturuyor.' Çok sinirli son günlerde bizimki. Bütün komşularımız gibi benim de Suriye gizli servisi hesabına bilgi topladığımı sanıyor. Gü-lünç. Bu işlerle uğraşacak vakit nerede? Üstelik arapça da bilmem. Gü-lünç canım gü-lünç.

«İstedigini söyle yavrum,» dedim eşime,

«Hiçbirimize karşı elle tutulur bir delilin yok. Mantığını kullan: Feliks Zalıg gibi bir adam neden arap casusu olsun?»

««Soruya bak!» diye tısladı karım, «Dükânın karşısına bir süpermarket açıldığından ve bütün müşterilerinin oraya gittiğinden yakındığını hatırlamıyor musun? Durumunu kurtarmak için ancak tek bir şey yapabilirdi: Arap casusluk şebekesine girmek. Aslında bunu anlayışla karşılamamız gerekir...»

«Ne münasebet!...»

«Borçları olduğunu herkes biliyordu...»

«Ama ödüyor!»

«Ne ile ödüyor?...»

Eşimin hastalıklı hayal gücüne tek yoldan gem vurabilirim. Telefonu açıp gizli serviste çalışan arkadaşım Yoske'yi aradım.

«Yoske, bana bir iyilik yap, karımı sakinleştir. Bizim apartımandaki komşuların birinden şüpheleniyor...»

«Adı Feliks Zalıg değil mi?» dedi Yoske.

«E... evet.»

«Davranışlarınızı değiştirmeyin. Adamı izliyoruz. Mısır hesabına çalışıyor.»

«Bak,» dedim eşime telefonu kapattıktan sonra, «bu iş sandığımız kadar gülünç değil...»

«Aynı fikirdeyim...»

Eğlenceli bir olay için ne denli garip bir sonuç...

BİR KÜÇÜK TELEFON OLAYI

Vatandaş K. evine telefon almak için posta idaresine başvurduğu zaman yirmi üç yaşındaydı. K. kentin uzağında oturuyor, bir yere telefon etmesi gerektiğinde yakındaki ezcan sahibi'nin nefret dolu bakışlarına dayanmak zorunda kalıyordu. Bu durum vatandaş K. nin çok ağırına gidiyordu. O, başkasının iyiliğine sığınmadan ve pijamalarını çıkarmadan konuşmak istiyordu telefonda. Bunun üzerine, hatırlanacağı üzere, telefon almak için sıraya girdi. Telefon idaresi de, bir mektup yollayarak, isteğinin dikkate alındığını ve en yakın zamanda ilişkiye geçileceğini bildirdi.

Beş yıl bekledikten sonra K.nin sabrı taşı. Bu arada evlenmiş, iki de çocuğu olmuştu. Telefona her zamankinden fazla ihtiyacı vardı artık. Durum böyle iken telefon idaresine gitti. Orada kendisine o gün için boş hat bulunmadığı, ancak yeni santraller ithal etmek yolu ile üç yıl içinde her vatan-daşa bir telefon verileceği söylendi. O zamanlar telefon almak için başvurup sırada bekleyenlerin sayısı yüz seksen bini buluyordu. Müracaatlar bir elektronik beyin tarafından dosyalanıyor ve başvuranlara isteklerinin dikkate alındığını bildiren mek-

tuplar yollanıyordu. Vatandaş K. abone ücretini peşin olarak ödemek istediye de, henüz vaktin erken olduğu gerekçesi ile bu isteği geri çevrildi.

«Biraz sabredin,» dediler K. ye «durum yakında düzelecek.»

İki yıl sonra ihtiyar eczacı öldü ve yerine gençten biri geldi. Fakat K. herşeye rağmen kendine ait olacak bir telefon istiyordu. Bu arada ülke hızla kalkınmış, bütün bölgeye elektrik enerjisi sağlayacak atom reaktörü hizmete girmişti. K. dört yıl daha bekledikten sonra telefon idaresine giderek işlemlerin biraz daha çabuklaştırılmasını rica etti. Ancak, kendisine, boş hat bulunmadığı ve gecikmenin bundan ileri geldiği bildirildi. Ama yeni santraller yolda. Sırada bekleyen yarım milyon vatandaşa üç yıl içinde telefon verilecek.

«Ama ben şimdi istiyorum!» diye bağırdı K. Anlaşılan o gün sol yanından kalkmıştı.

«Pek iyi,» dedi müdür, «vezneye bin üç yüz elli lira yatırın.»

Tatlı bir sürprizdi bu. Bilindiği üzere, o zamanlar, yalnız bir defaya mahsus olmak üzere ödenen bu paranın üç yüz lirası depozit, yüz elli lirası da tesis ücreti olarak alınıyor, geriye kalan dokuz yüz lirası iç borçlanma çerçevesinde kesiliyordu. Bu borç telefon takıldığında devletçe geri verilmek üzere alınıyordu. K. parayı ödedi ve telefonun takılması için on altı yıl daha bekledi. Fakat, maalesef, boş hat yoktu. Yalnız bir

kez vatandaş K. den son seller nedeniyle yedi yüz elli lira daha yatırması istendi. O günden sonra da müdüriyetten bir haber çıkmadı. İlk İsrail füzesinin aya yollanışından iki gün sonra K. bir tabanca satın alarak telefon idaresine gitti. Fakat telefon müdürü bundan hiç etkilenmedi.

«Tabancanla fazla oynarsan,» diye kükredi, «paranı geri veririz!»

K. yere yıkıldı, tabancası elinden düştü ve hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Vatandaş K. gençlik yıllarını çoktan geride bırakmıştı. Sinirleri artık eskisi kadar sağlam değildi. Müdür kendisini yatıştırarak, yeni santrallerin gelmesiyle sırada bekleyen sekiz yüz bin kişiye üç yıl içinde telefon verileceğini söyledi. Bazı yabancı şirketlerin, her isteyene yirmi dört saat içinde telefon verebileceklerini iddia ederek ülkede telefon şebekesi kurmak için önerilerde bulunduğunu da anlatan müdür, bu kuruluşların tek amacının para kazanmak olduğunu ve işçi sektörüne dayanan devletimizin böyle bir skandala göz yummayacağını sözlerine ekledi.

«Doğru,» diye içini çekti K. «Ama ben telefonu öbür dünyaya göçmeden önce almak istiyorum...»

Vatandaş K. kalkınma vakfı için beş yüz on altı lira daha ödeyerek gitti. Bunu sakın bir dönem izledi. Bu süre içinde ülkede renkli televizyon yayınları başladı ve devlet su şebekesi Kızıldeniz'e kadar genişletildi. Vatandaş K. seksen üç yaşındayken

bu dünyadan ayrıldı. Öldüğü sırada ecza-
neden telefon ediyordu. Anlatıldığına bakı-
lırsa o sırada telefon idaresi ile parasının
geri verilmesi konusunda konuşuyordu. An-
cak kendisine paranın telefon takıldıktan
sonra iade edileceği ve şimdilik boş hat bu-
lunmadığı söylenmişti.

K. ayakta öldü. Ne yazık ki, yeni sant-
rallerin o günlerde limana vardığını ve üç
yıl içinde her İsrail vatandaşının evine tele-
fon takılacağı haberini alamadan gitti.

«Çok özür dilerim sayın profesör, şaşkınlığım henüz geçmedi de... Bir ruh doktorunun karşısına ilk çıkışım bu. Evet, biliyorum, size çok önceden gelmeliydim ama şimdiye dek kendimi her bakımdan sağlam olduğuma inandırmaya çalıştım. Hiç kimse ruhen hasta olduğunu ifşa etmekte acele etmez değil mi?»

«Devam ediniz beyefendi.»

«İlk belirtilerin ortaya çıkışı bundan birkaç yıl öncesine dayanır. Dikkat ettim, git tikçe daha sakin, daha sessiz bir adam oluyordum.»

«Sakin mi?»

«Sinirli, mücadeleci bir kişiliğe sahiptim ben; çabuk parlardım. Birden sakinleşiverirdim.»

«Nasıl oldu bu?»

«Biliyorum. İnsanın farkedemediği, uzun süren bir değişime benziyor. Sabah gazeteyi açıyorum, bakıyorum ki baş haber birinin dört yüz bin liralık vergi kaçakçılığı ile ilgili. 'Yazık yakalandı zavallı' deyip ikinci sahifeye geçiyorum. Aradan ancak birkaç dakika geçtikten sonra birdenbire okumayı kesip soruyorum kendi kendime: 'Neden zavallı olacakmış? Devletten çalar, senden, benden çalar, zavallılık bunun neresinde?'»

«Gerçekten de öyle, neden?»

«Bilmiyorum, ama zavallı işte. Aslında bunun için geldim sayın profesör. Bir süredir, yasaların çiğnenmesi karşısında olumsuz tepki gösteremiyorum. Havaalanında bir döviz kaçakçısı yakalansa 'böyle işlerde dikkatli olmalı' demekten ileri gidemeyeceğim.»

«Siz de mi kaçakçısınız beyefendi?»

— Değilim! Zaten işin en şaşırtıcı yanı bu ya; ben şahsen dürüst bir vatandaşım. Ama artık, utanarak söylüyorum, dürüst kişileri adamdan saymıyorum. Bana, yaşantısı boyunca yalan söylememiş birinden söz etmeniz, hemen olumlu karşılarım ama taa içimden o adama acırım. Doğruyu söyleyen, dürüst kişiler aslında kendilerini tehlikeye atmaktan korkan zayıf yaratıklardır. Bunlar yaşantılarını daha sâkin ve kolay yollardan sürdürürler. Acaba ben bir canavar mıyım?»

«Pek değil.»

«Sayın profesör, görüşlerimin değiştiğini hissediyorum. Bugün, biri ile buluşmak üzere sözleşsek, bir saat, bir buçuk saat sessiz, sâkin beklerim, sonra da adeta her şey yolunda imiş gibi, şaşılacak bir rahatlıkla eve giderim. Bana yarın telefon edeceğinizi söyleseniz, sözünüzü tutup zamanında, arasanız, şaşırır kalır ne söyleyeceğimi bilemem. Benle yapılan anlaşmalara sadık kalınması, borçların zamanında ödenmesi bende şüphe uyandırıyor, karşımdakinin aşağılık şeyler tasarladığını düşünüyorum. Biliyorum bütün bunlar mantikî değil ama öyle hisse-

diyorum işte. Davranışım sağlıklı sayılmaz değil mi?»

«Bunu kolayca anlayabiliriz. Şimdi size birtakım kelimeler söyleyeceğim, siz de bana aklınıza ilk gelen şeyi söyleyeceksiniz. Hazır mısınız?»

— Evet.

— Özgürlük?

— Avans.

— Devlet?

— Diskotek.

— Hükûmet

— Kestane kebab

— Gençlik

— Ne var?

— Sanat

— Halat

— Vatan

— N'aber

— Anlayamadım

— Ne haber, n'aber.

— Din

— Brüt

— Gelecek

— Volkswagen

— Plânlama

— Karşılıksız çek.

«Teşekkür ederim. Tepkileriniz tümünden normal. Arada bir rüya görür müsünüz?»

«Her zaman gördüğüm bir rüya var. Eskiden olduğu gibi okula gitmişim...»

«Sırada mı oturuyordunuz?»

«Hayır, bu kez öğretmen benim. Sıralarda dünyanın her köşesinden gelmiş bir yı-

gın insan oturuyor. İzzolunlerce insan benim bir şeyler söylememi bekliyor. Önümde Tevrat var. Yerimden kalkıp sağ elimi kaldırıyorum... Sınıfta çıt yok... diyorum ki...»

«Ne diyorsunuz?»

«Garson! Bir bonfile daha!»

«Anlayamadım...»

«Ben de. Bir kere ben bonfile sevmem; asıl, bol acılı fırında kuzu pirzolası severim. O halde niçin bonfile dedim, sayın profesör?»

«Belki siyasal düzenin değışmesini istiyorsunuz...»

«Ben mi? On yıl önce belki. Bugün hiç bir değışikliğı arzulamıyorum. Bugün sâkin bir kişiyim ben. Örneğın hükümetimiz, seçimlerden önce neler neler vaadetti, seçimlerden sonra da tam tersini yaptı. Şimdi beni iyi dinleyin, sayın profesör: Ben bunun çok yerinde bir davranış olduğunu düşünüyorum. Seçimlerden önce bizi uyutmazlarsa biz onlara nasıl oy veririz değil mi? Bir mantık meselesi bu. Bu yüzden başımızdakilere kızmıyorum. Hiç bir değışiklik istemiyorum. İstedığım tek şey, beni, karşılıklı güvensizlik ilişkileri içinde rahat bırakmalarıdır. Tepeden tırnağı anlayış doluyum, profesör; ben artık normal değilim galiba...»

«Tamamen normalsiniz.»

«O halde neden kederliyim? Bazen, düşüncelerimle başbaşa kaldığım sıralarda, her yıl birkaç santimetre daha batan bu eşsiz, küçük ülkeyi düşünürüm. Sinirli oldu-

ğum, çabuk parladığım o eski, güzel günlerden geriye neler kaldığını bulmaya çalışırım, ama hemen her seferinde aklıma bir şey gelmez. Herzey mâzi oldu. Başlarda cemaat idik, şimdi ulus olduk. Bugün ihtiyarlar ihtiyardan başka bir şey değil, ordu ise ikibuçuk yıllık hizmetten başka bir şey ifade etmiyor. Dün bir yerde okudum, salağın biri, şimdi tasarruf zamanıdır diye emeklilik maaşını iade etmiş. Bu adamı takdir etmek, atılımını desteklemek istiyorum ama yapamıyorum. Kanımca bu herifin kafasında bir tahta eksik. Kendimden bayağı korkuyorum profesör. Acaba insanlığımı mı kaybettim?»

«Daha değil.»

«Ülkemle daima gurur duymuşumdur. Her yurt dışına çıkışımda, çölün ortasındaki şu küçük ülke hakkında saatlerce konuşturdum. Bugün de konuşuyorum ama, daha bir profesyonel üslupta. Dinleyenler buna dikkat etmiyorlar ama profesyonel bir ağız kullanıyoruz. Hayatımda ülkemizi terkedilenlerle konuşmadım ama şimdi konuşuyorum. Gerçekçi oldum artık. Büyüdüm, olgunlaştım mı ne? Belki de hastayım, kafadan kontağım...»

«Hayır efendim, hiçbir şeyiniz yok, sağlam ve sağlıklısınız. Yalnız köylü idiniz kentli oldunuz, o kadar.»

«Tehlikeli mi bu?»

«Kesinlikle değil. Bu durumda bile elli yıl daha yaşarsınız.»

«Arbinka,» diye fısıldadım kupkuru dudaklarımın arasından, «hiç böyle yaz gördün mü sen?»

«Evet, bu denli sıcak bir yazı hatırlıyorum; geçen seneydi.»

Birkaç dakikadır kahvemizin başında, öyle, halsiz halsiz, oturuyorduk. Vantilatörler sıcaktan yanmıştı; garsonlar gazete bile okuyamıyorlardı. Böylesine bir yalnızlığı belki taa dünden beri hissetmemiştim. Yarın saat ikide gazetenin bayram sayısı baskıya girecek.

★★

«Arbinka,» dedim, «bana fikir ver.»

«Bugün artık hayattan alınmış gerçek öyküler ilgi görüyor. Hırçın Grinşpen'i yaz.»

★★

Arbinka şaşırdı :

«Grinşpen'i tanımıyor musun? Grinşpen'i herkes tanır. Yani onu kimse sevmez. Bir devlet dairesinde küçük bir memurdu; aksi, sinirli, kaba... Üstelik kalleştide. Dairedeki bütün memurlar terfi etmiş, hırçın

Grinşpen ise hep alt derecelerde kalmıştı. Herkesten nefret etmesine şaşmamak gerekir. Her cuma günü dairedeki iş arkadaşlarına aldığı iki piyango biletini göstererek, 'Çok değil kırk beş bin vursun, bir daha beni bu sefil delikte görmeyeceksiniz.' derdi. Bu davranışı diğer memurlara bir fikir vermişti. Aralarında anlaşıp biletlerin numarasını kaydettiler. Bir hafta sonra memurlardan biri heyecanla odaya dalarak, 'radyo söyledi, radyo söyledi, 449 666 ile 832 721'e büyük ikramiyeler çıkmış' diye bağırdı. Herkes biletine baktı. Hırçın Grinşpen neredeyse bayılacaktı: Bunlar onun numaralarıydı! O sırada başka bir memur odaya dalarak, 'duydunuz mu? 449 666 ile 832 721' diye haykırdı. Sonra başka biri... Kuşkuya yer yoktu, Grinşpen zengin olmuştu. 'Bu anı yıllarca bekledim' diye tısladı. Doksan binlik biletleri cebine sokup dairenin hükümdarı bakan yardımcısının üç kat yukarıdaki odasına çıktı. 'Bey efendi,' diyerek sâkin bir sesle konuşmaya başladı, 'uzun zamandır size bir şey söylemek istiyordum; başında bulunduğunuz dairede rezaletin bini bir para! Memurlarınızın herbiri hırsız ve parazit! Siz de iliklerine kadar kokuşmuş bir insansınız. Bunları herkese anlatacağım. İyi günler! Bunları söyledikten sonra, Hırçın Grinşpen, bakan yardımcısının odasından çıkarak odasına girdi ve kişisel eşyasını toplayıp, kimseye veda etmeden daireyi terketti. Arkadaşlarının kendisini işlettiklerini ancak eve vardığında anladı.»

«Bir dakika,» dedim, «oldukça ağır bir şaka bu.»

«Neden,» dedi Arbinka, «bakan yardımcısı ertesi gün onu daire başkanlığına yükseltti.»

★★

«Eee, ne var,» dedim Arbinka'ya, «başından belliydi zaten. Ama bayram için böyle olumsuz şeyler yazmak istemem.»

«Doğru. O halde şişman Zila'nın öyküsünü anlat.»

★★

«Zila, Gusti'nin uzatmalı nişanlısı idi,» diye söze başladı Arbinka, «çok iyi, evine bağlı, sadık bir kızdı Zila; yalnız şişman ama çok şişmandı. Uzun süredir birlikte yaşıyorlardı ama düğünden sözeden yoktu. Zila, Gusti'yi neyin rahatsız ettiğini anlamıştı. 'Hemen zayıflamalıyım' dedi kendi kendine. Bugün bu iş nasıl yapılıyor? Pek tabii masaj yolu ile. Gusti'nin eski bir kız arkadaşı vardı; bir süre ciddi olarak çıkmışlardı ama sonuca gidememişlerdi. Belki kızın, Zila gibi şişman, ama çok şişman olması rol oynamıştı ayrılımlarında. Bu kız masajdan anlardı. Zila'ya, vücudundaki fazlalıkları bir ayda atacağına dair garanti verdi. Sorma neler oldu orada. Zila, masaj masasının üzerinde eşek sudan gelinceye kadar dayak yedi. Masajist onu günde, bazan, üç saat süre ile oradan oraya atıyordu. Gusti çok korkmuştu ama tedavi de sonuç veriyor-

du hani. Günlük yoğurma krleri sayesinde kilolar inmiş, dayak sayesinde yağlar erimiş masaj sayesinde de her erkeğin aklına kötü şeyler getiren, dişilere özgü o hatlar meydana çıkmıştı. Uzun lâfın kıtası, bir ay sonra Gusti, kalbini çalan kadınla evlendi. Bütün davetliler karısı Abigel'in güzel vücuduna hayran kaldılar...

«Bir dakika, Abigel de kim?»

«Masajcı,» diye cevap verdi Arbinka, «Zila'nın orada zayıflayacağını mı sandın yoksa?»

«Canım zaten başından belli idi,» dedim Arbinka'ya, «her zaman rastlanan türden bir hikâye; üstelik ahlak dışı yn nedeniyle kullanamam.»

«Doğru,» dedi Arbinka, «o zaman heykeltraş Kaçıkğlu'nu yaz.»

«Bu yk sanat ve kültür alanında geçen bir olayı anlatır. Kaçıkğlu çok yetenekli bir sanatçıydı. Fransa ile İtalya'da açtığı sergilerde önemli ödüller almış olmasına rağmen hayatının heykelini henüz yapmadığını düşünürdü hep. Bir sabah birden ilham geliverdi adama; yatağından kalkıp geç bir kadın şekli yontmaya başladı. Kaçıkğlu heykel üzerinde haftalarca aralıksız çalıştı, yanından da bir an olsun ayrılmadı. Sonunda, filmlerdeki gibi eserine aşık oldu. Heykeline «Gilad Venüsü» adını koy-

du; geceler boyu heykelinin adını sayıkladı durdu. Sonunda Tanrı'nın bir lûtfuna mazhar oldu: birgün heykel kıpırdamaya başladı; «Gilad Venüsü» yerinden inerek Kaçık-
oğlu'na 'seni seviyorum' dedi. O gün bugündür Kaçıkoglu dünyanın en mutlu insanı. Sevincinden ne yaptığını bilmiyor. Yalnız bu mutluluğunu gölgeleyen bir şey var: Sevgilisi ile dışarıda dolaşamıyor.»

«Bir dakika,» dedim, «adam bekâr değil miydi?»

«Bekâr,» diye cevap verdi Arbinka, «ama kadın birbirine oksijen kaynağı ile tutturulmuş iki ray parçası ile inşaat demirlerinden bir kafes ve eğri bir yağmur oluğundan ibaret. Söylemeyi unuttum, Kaçık-
oğlu modern heykel yapar.»

SAN'AT İÇİN

«Mösyö Bolanza, bana ayıracak beş dakikanız var mı?»

«Pek tabii matmazel, buyurun..»

«Beni Desdemona rolüne çıkartmak istediğinizi duydum.»

«Böyle bir şeyden söz etik.»

«Valla, bana göre hava hoş; Desdemona'yı oynarım. Oyunu dün okudum, pek de fena değil. Tabii Otello'nun uzun monologlarını az buçuk kırpma gerekecek; rejisör olarak siz bunu benden iyi bilirsiniz. Ben asıl saçlarımdan söz etmek istiyordum!»

«Anlayamadım..»

«Bakın mösyö Bolanza siz buraya başka bir ülkeden geldiniz; temelindeki öncülük ruhunu hâlâ korumakta olan İsrail tiyatrosunu tanımıyorsunuz. Bizler, nasıl anlattım, sizlerden daha bir katıyız. Neyi kastettiğimi anlıyor musunuz?»

«Anlamıyorum, matmazel.»

«O halde açık konuşacağım: Desdemona rolü için saçlarımı boyatacağımı düşünüyor-sanız, size tavsiyem, pılınızı pırtınızı toplayıp doğru Paris'e dönmeniz!»

«Ben mi? Ben mi istedim saçlarınızı...»

«İstemediniz çünkü bu konuyu daha konuşmadık! Özür dilerim ama tiyatro çev-

resindeki bütün salaklar gibi sizin de, Desdemonanın rolünün ancak sarışın bir oyuncu tarafından oynanabileceğini düşündüğünüzü tahmin etmem güç değil!»

«Ama kim dedi ki...»

«Sayın beyefendi kendimle alay etmek niyetinde olmadığımı bilmenizi isterim!»

«Ama kim dedi ki ben...»

«Dizengof caddesinde sapsarı bir yele ile dolaşıp trafiğin durmasına sebep olmak ve erkeklerin, ağızları bir karış açık, çevremde dolaşmalarını istemiyorum; hayır mösyö Bolanza, bu tür eğlencelerden hoşlanmayacağımı bilmelisiniz!»

«Ama matmazel, benim sizden saçlarınızı boyamanızı isteyeceğimi kim söyledi?»

«Yani istemiyor musunuz?»

«Katiyen. Hatta kestane rengi saçlarınızı beğeniyorum.»

«Ne diyorsunuz, bunlar mı güzel? Bak-sanıza rengi bile renk değil.»

«Bana göre gayet güzel.»

«Asıl sorun, Otello'nun da saçlarımı beğenip beğenmeyeceği.»

«Neden beğenmesin?»

«Bildiğim kadarı ile Otello zenci, değil mi? Kusura bakmayın ama, esmer bir kadına aşık olacağını düşünemiyorum.»

«Neden olmasın.»

«Zenciler açık renkli kadınlara deli olurlar da ondan, biyolojik bir gerçek bu. Ben Desdemonayı hep bir Kuzeyli tipi olarak düşündüm. Ama böyle bir sebepten dolayı

kendimi, tiyatrodaki arkadaşlarım önünde gülünç düşürmek istemem.»

«Gerek yok matmazel, gerek yok...»

«Demek yok.»

«Yok.»

«Çok ciddiym ama.»

«Ben de.»

«Bakın mösyö Bolanza, duygularımı hesaba katmak zorunda değilsiniz.»

«Biliyorum ve katmıyorum zaten.»

«Hayır, hayır, sonuç olarak rejisör sizsiniz ve oyunun oynanması gerek falan, filan... Desdemon'a'yı, başı taç gibi saran sapsarı bukleli bir tip olarak düşünüyorsanız, emredin hemen berbere gideyim ve bu iş bitsin. Sonra kendi hakkımda düşüneceklerim beni ilgilendirir.»

«Gerek yok matmazel. Önemli olan saç rengi değil, karakterdir...»

«Tabii, ben de aynı fikirdeyim. Ama gerçek bir kuzeyli olmamı istiyorsanız, rejisörüm olarak yetkinizi kullanmalısınız...»

«Fakat...»

«Bizim İsrail'de tiyatronun iç disiplini önde gelir. Biz emir almağa alıştık. Örneğin 'Pigmalion'u hazırladığımız zaman, rejisör, rolümüzü tam anlamı ile sindirmemiz için, hepimizi bir hafta süre ile sokaklarda çiçek satmaya zorlamıştı. 'Venedik Tüccarı'nı temsil etmeden önce de Venedik'e gitmiş ve 'Bayan Warren'in mesleği'ne alıştırmıştık kendimizi. Tiyatro öylesine katı bir dünyadır ki, sormayın. Şimdi berbere

gitmem gerekiyorsa söyleyin, arzunuzu hemen yerine getireyim.»

«Neden bu kadar acele ediyorsunuz matmazel?»

«Boşa geçen her dakikaya yazık. Eğer yapılması gereken bir şey ise hemen yapılmasında yarar var. Evet mi, hayır mı?»

«Belki...»

«Oldu, boyayacağım. Ama lütfen benden saçlarımı tam plâtime boyamamı istemeyin,»

«Plâtin mi?»

«Rezalet bir renk değil mi? Kuzeylilik söz konusu olmasaydı soruyu sormazdım bile. Ama başka çıkar yol göremiyorsanız, zararı yok, plâtime boyarım. Saat kaç?

«On bir.»

«Teşekkür ederim. İki saat sonra karşınıza harika bir sarışın olarak çıkacağım mösyö; ama bu konuda ne düşündüğümü biliyorsunuz. Şimdi müsadenizi rica edeğim, kuaför Nanet'ten randevu aldım, gitmeliyim. Boyamada üstüne yoktur. Görüşmek üzere.»

Antzi oynayacak mı?

Ligin üst sıralarında yer alan Silindir Gençlik takımının idarecilerini o günlerde en çok meşgul eden soru bu idi. Üstelik Gençligücü Spor takımı ile yapacakları maça pek az zaman kalmıştı. Endişeleri yersiz değildi: Güvenilir kaynaklardan gelen haberlere göre, takımın antrenörü, gözünü oyuncuların ayırmaması yolunda idarecilerden gizli bir emir almıştı.. Antrenörün maçlardan önce oyuncular arasında koşuşup onları teker teker sayması bu yüzden.

Bunun nedeni artık herkesçe biliniyordu: Kulübün dedektifleri bazı oyuncuların, özellikle Antzi'nin üzerinde pasaportlar bulmuşlardı. Antzi'yi bilirsiniz, hani şu milyonların sevgilisi futbol yıldızı... Ama bu sadece Antzi'yi tanımayanları şaşırtmıştı. Futbol yıldızı şimdiye dek, kulübünde koparabilecek herşeyi elde etmişti. Dahası var, kulüpten kendisine kolay işler verilmiş, çocuksuz bir ailenin yanına çocuk bakıcısı olarak girmişti. Üstelik hem antrenman ücreti, hem de mahrumiyet zammı alıyordu. Herkes Antzi'nin, yaşantısını sağlam bir gelire bağlamış olduğunu sanarken, bir gün

bir kitapçıdan çıkarken görüldüğüne dair haberler geldi. Antzi bir İngilizce lugat satın almıştı!..

Kulüp idarecileri derhal harekete geçerek tam zamanlı iki dedektif kiralayıp Antzi'nin peşine taktılar. Oyuncu ile kulüp arasında ilk çatışma, Antzi'nin idarecilerin karşısına dikilerek kendisine de dedektiflik görevi verilmesini istemesi ile başladı:

«Ben kendimi çok daha iyi izleyebilirim», diye izah etti, «üstelik bu görevi alırsam geçinecek kadar para kazanabileceğim.»

«Dünyada olmaz.» diye haykırdı kulüp başkanı. «Profesyonellik bize yakışmaz. İngiliz, Macar ve Brezilya futbolunun yıllardan beri çırpındığı batağa saplanmayacağız. Unutma Antzi, sen bir sporcusun.»

«Öyle olsun,» dedi Antzi, «ama hiç olmazsa beni temizlikçi olarak gösterebilirsiniz.»

«Dünyada olmaz,» diye bağırdı başkan, «futbol bir geçim kaynağı değildir.»

«Öyleyse futbol yerine ayak balesi adını kullanalım.»

«Dünyada olmaz! Partimin beni getirmiş olduğu bu futbol takımının başkanlığında kaldıkça, profesyonel olmayacağız. Böyle eğilim görürsem istifa ederim. Tamam mı?»

Başkanın sözleri mantığa uygundu. Antzi hiç bir şey söylemeden çıktı ve, dedektiflerin günlük raporlarında belirtildiği üzere, kendine koyu camlı bir gözlük aldı. En-

diş verici emareler biribirlerini izlemeye başladı : Oyuncunun karısı birden sakin ve mutlu görünür oldu, daha sonra da saçını sarıya boyattı, ve... iki... bavul satın aldı.

Kulübe hakim olan panik havası görül-meye değerci. Derhal bir toplantı yapıldı.

«Durum çok kötü,» diye başladı söze genel sekreter. «Antzi kulübe yılda bir milyon liralık gelir sağlamaktadır. Buna rağmen İngiltere'de kendisine altı yüz lira maaş bağlayacaklar diye kaçmaya hazırlanıyor namussuz! Ne yapsak da gitmese! Allah aşkına söyleyin... ne yapsak!..»

Sorun gerçekten de ciddi idi. Kulüp bu önemli spor dalını biraz olsun düzene sokmak için birçok yol denemişti. Lüksemburg karşısında uğranılan yenilgiden sonra (14-1) sorunların temeline inilmiş ve tedbirler alınmıştı. Başka bir deyişle genel sekreterlik personeline on iki kişilik kadro eklenmiş ve kulüp binasına, yarım milyon liraya malolan, bir kat çekilmişti. Aynı devrede tam formunda iki bek, bir santrafor ve sağačık Avustralya, Güney Afrika ve Gana'ya göç-ettiler. Federasyon bu durum karşısında tedbir almakta geçikmedi : Milli takımın Arnavutluk'tan gelen antrenörünün haftalığına iki bin dolar zam yapıldı ve dedektiflerin sayısı iki misline çıkarıldı...

Ama bunlar da yetmedi!

Ne yapmalı? Futbolcuların gitmemeleri için ne yapmalı?

Silindirspor yöneticileri gururlarından fedakârlık yaparak ümitsiz bir atılım yap-

tılar. Takım kaptanı Antzi'yi alarak Necef Çölüne getirdi ve orada, her türlü misafir kulaktan uzak, yıldız sporcuya her gol için üç lira teklif etti :

«Ayda yüz gol at, gelir vergisinden muaf net üç yüz papel kazan.»

Antzi'nin yüzünü buruşturması üzerine kaptan, ayrıca, her beraberlik için yüz elli kuruş alacağını söyledi. Antzi kanmadı :

«Dört yüz istiyorum» dedi, «bir kuruş aşağısı olmaz.»

★★

Antzi'nin koruyucularına vakit kaybedilmeden dört dedektif daha eklendi. Oyununun kaçmaması için kurulan dev güvenlik mekanizması kulübe çok pahalıya mal oluyordu ama sıhhatli bir spor hayatı için buna katlanılmalıydı. Şunu da hemen belirtelim, Antzi Silindirspor ile Gençlikgücüspor'un karşılaştığı o büyük günde, bu tedbirler sayesinde sahaya çıkarılabildi.

Dedektif grupları tam bir koordinasyon içinde çalıştılar. Keşif kollarından biri, Antzi'nin karısının elinde bir valiz olduğu halde evinden ayrıldığını telsizle haber verdi. Yirmi dakika sonra dedektiflerin havaalanı kolu Roma uçağı için kimliği tesbit edilemeyen bir yolcu ve top dolu valizi için bilet ayrıldığını saptadılar. Gerisini hepimiz biliyoruz: Uçak müsadere edildi ve sınır kapıları kapatıldı. Oyuncu öğle vakti, saat birde evinden çıkıp bir taksiye bindi. Arabanın içinde kendisini bekleyen iki goril,

kafasına lastik copla vurarak yıldız oyuncuyu bayıltılar. Antzi ayıldığında kendini takımının soyunma odasında buldu. Karşısında, elinde dolu bir tabanca, antrenör duruyordu :

«En ufak şüpheli bir hareketinde seni köpek gibi gebertirim. Yürü sahaya...»

Antzi hafif bir direnme gösterecek oldu :

«Peki, hiç olmazsa itaat ücreti verin...»

«Sahaya!!!»

Antzi koşar adımla sahaya çıktı. Kendisini seyretmek için onar lira ödeyip gelen elli bin kişinin gözleri üzerinde idi. O sırada kulübün avukatları ilgili mercilere başvurarak, bunun yurt dışına para kaçırma anlamına geleceği iddiası ile, oyuncunun ülke sınırları dışına çıkmasını yasaklayan bir belge aldılar.

Bütün İsrail meselenin gerisini, radyonun tanınmış maç spikeri Ben Avraham'ın ağzından dinledi :

«Birinci devrenin ondokuzuncu dakikası. Top Antzi'de. Kendisini marke eden rakip oyuncuyu nefis bir vücut çalım ile geçti, taç çizgisi boyunca ilerliyor. Artistik çalımlarla iki beki de geçti, sağa kaydı. Topu sürüyor, taç çizgisini aştı, tribün merdivenlerine çıktı, kendisini durdurmaya çalışan üç seyirciden sıyrıldı, tel örgülere tırmanarak saha dışına atladı. Dakika yirmi bir, Antzi kaçtı!... Seyirciler bu eşi görülmemiş spor olayı karşısında, heyecanla yerlerinden kalktılar. Antzi'nin dışarıda yakalan-

dığı haberi geldi. İdarecilerin tel örgülerin dışına gerdikleri ağ işe yaradı. Top gene Silindirspor'da.»

«Antzi deli olma,» diye bağırdı takım kaptanı, «üç buçuk lira berber ücreti ile her maçtan önce bir peynirli sandviç alacaksın.»

Tribünlerde büyük bir heyecan hüküm sürüyor. Gençlikgücüspor'un kalecisi, karışıklıktan yararlanarak polislere ait kapıdan Güney Amerika'ya kaçmaya kalkıştı. Kaleci son anda yakalandı ve zincire vurularak sahaya iade edildi. Kulüp başkanı kendisine, bir kereye mahsus olmak üzere «kalış ücreti» ödemeye söz verdi. Ancak, bu arada, hakem oyunu durdurarak, amatörlüğe vurulan bu darbeyi bir serbest atış ile cezalandırdı.

Atışı kim yapacak?

Antzi! Antzi!

Antzi gerildi, koştu ve bacağına ileriye savurarak şutunu çekti, ancak ayağı top-rağa girdiğinden top kaleye varmadı bile...

«O da ne?» sorusu yükseldi seyircilerden. «Bu bizim Antzi değil!»

Evet, daha önce dikkatimizi çekmemişti. Sahadaki oyuncu zayıf, kısa boylu ve dağınık uzun saçlı. Antzi ise uzun boylu, geniş omuzlu ve keldir...

Bunlar 38. dakikada oluyor.

Gerçek Antzi on dakika önce kıyıda kendisini bekleyen motorlu bir sandalla Kıbrıs yönünde denize açılmıştı. Plân Sherlock Holmes'i bile kışkandıracak bir dikkatle

hazırlanmıştı : Antzi tel örgülere tırmanmış ama sahanın dışına yıldız futbolcunun kıyafetinde bir başkası atlamıştı. Bu da kendisine kıyıya varacak zamanı kazandırmıştı. Uçakta ayrılan yer sadece bir kamuflajdı. Valizlere ise taş doldurulmuştu. Üstelik Antzi evli değildi.

Antzi bugün Rodezya'nın «Gökler Halkı Gençlik» takımının yıldız oyuncusudur. Ayda net 630 lira maaş almakta ve evinde birkaç zenci hizmetçi çalıştırmaktadır.

TELEFONDAKİ BİSİKLET YARIŞI

Geçenlerde avukatımla bir konuyu görüşmek üzere telefon açtım. Hattın öteki ucunda bir ses :

«E.B.M. Bisikletleri.» dedi.

«Yanlış numara,» dedim ve en son yayınlanan telefon rehberini açarak numara-yı kontrol ettim. Sonra avukatımı yeniden aradım ve gene;

«E.B.M. Bisikletleri» cevabını aldım.

«Özür dilerim yanlış numara» dedim ve hatlarda bir arıza olduğunu bildirmek üzere 16'yı çevirdim. Zil üç kez çaldıktan sonra, genç bir kadın sesi,

«E.B.M. Bisikletleri» dedi.

«Çıldıracağım yahu!» diye kükredim. «Sizin numaranız kaç hanımefendi?»

«16» dedi kadın, «bir arıza mı var?»

Bu mucize olmasaydı ben hâlâ telefonun başında avukatın numarasını çeviriyor olacaktım. Kadının açıklaması olayı örten esrar perdesini kaldırdı : «İbanî bisikletlerini yapan akıllı firma, gazetelere ilân vererek, telefon çaldığında yabancı bir sözcük olan «Alo» yerine «E.B.M. Bisikletleri» diyen her vatandaşa yepyeni bir bisiklet armağan edileceğini bildirmişti. Bu türden bir kaç ilân ve kazanma şansının yüksek oluşu,

bütün ulusun aklının geri kalan kısmını başından almaya yetti. Yaşlı başlı insanlar utanmadan «şanslarını deniyorlar.» Bu örnekte de görüldüğü üzere, ulusumuz bazan çocukça davranabiliyor. Bayan onaltı'dan ayrılarak günlük işlerime döndüm.

Bir süre sonra telefonum çaldı. Ahizeyi kaldırarak,

«E.B.M. Bisikletleri» dedim, «Buyrun.»

«Tebrikler,» diye haykırdı hattın öteki ucundaki, «Akıllıca hareket etmenin karşılığını göreceksiniz. E.B.M. işletmesi gurur duyarak bildirir ki...»

«Tamam Arbinka, çaktım» diye kestim dostumun sözünü, «neredesin?»

«Gazeteciler Cemiyeti'nde.»

«Geliyorum!..»

Herkesin bu işe dört elle sarıldığından kuşkumuz yoktu. Milli bisiklet yarışı telefon hatlarında devam ederken elimiz kolumuz bağlı oturamazdık. Ülkedeki gazetecilerin listesine şöyle bir göz gezdirdikten sonra, siyasi makale yazarı L. Y. Konştetter'in hâlâ gazetecilerin en sevimsizi durumunda bulunduğunu görerek, işletilmeye lâyık olduğuna karar verdik.

Arbinka bir telefon kulübesine girerek siyasi makale yazarının numarasını çevirdi:

«Alo,» dedi Konştetter. Demesi ile Arbinka'nın ağzını açması bir oldu:

«Yazık oldu beyefendi, 'Alo' yerine 'E.B.M. Bisikletleri' diye cevap vermiş olsaydınız, kuruluşumuzdan kendiniz ya da

çocuğunuz için bir bisiklet kazanacaktınız...»

«Ee şeyey,» dedi Konştetter, «bir an düşünemedim... acaba...»

«Bu zaten birinci turdu beyefendi» diye sakinleştirdi Arbinka Konştetter'i, «bugün sizi yeniden aramamız ihtimal dışı değil. Başarılar dileriz!»

Telefonu kapadıktan sonra, yakındaki küçük pastahaneye girip birer sade Türk kahvesi ısmarladık. Dışarıda hava serinledi. Ağustos böcekleri, kafalarını saklandıkları yerden çıkararak öttüler. Tam on dakika sonra kalkıp telefon kulübesine girdik. Sıra bendeydi. Büyük gazetecinin numarasını çevirdim :

«E.B.M. Bisikletleri,» diye haykırdı Konştetter, «kim arıyor?»

Bir an bekledim. Tiyatroda buna «sessizlik» derler.

«Ben Eğitim ve Kültür Bakanlığı'ndan Dr. Avigdor Parlmoder,» dedim ciddi bir sesle, «Sayın Bakan, beyefendi ile görüşmek istiyor. Beyefendinin hangi bisikletlerden söz ettiğini sorabilir miyim acaba?»

«Ben mi?» dedi Konştetter, «Ben... hangi... çocuklar için... şey...»

Sessizlik.

«Garip bir tutum,» dedim soğukça, «sizi bir kaç gün sonra tekrar ararız. İyi günler.»

Görevini yapmış olmanın rahatlığı ile küçük pastahaneye döndük. Burada çok güzel pastalar satılır, hani üstü çukulatalı,

ortası kremalı, kenarları şantiyeli olanlardan. Arbinka gazetelere bir göz attıktan sonra pingpong millî takımımızı övdü. Daha sonra da Konştetter'i aradı:

«Eyvah, çok yazık!» diye yakındı Arbinka, «Kendiniz ya da çocuğunuz için mukemmel bir bisiklet kazanacak fırsatı yenden kaçırdınız...»

Çok tanınmış bir siyasî makale yazarının ağladığını duydunuz mu hiç? Çok şaşırtıcı ve üzücü bir şey.

«Alo, Sayın Horovitz ile görüşmek istiyordum.»

«Benim, buyrun.»

«Merkez Bankası Genel Müdürü Sayın Horovitz siz misiniz?»

«İsrail Bankası terimini kullansak..»

«Banka bankadır, ne bankası olduğu önemli değil. Önemli olan sizin Poyktoanger Bankası'nı iflastan kurtarmış olmanız, değil mi? Adım Ştoks.»

«Kim?»

«Ştoks, Holon kentinden tesisatçı. Bay Horovitz, başım dertte.»

«Anlayamadım.»

«İktisadi bunalım beni yıktı, Bay Horovitz. Bir gün olsun doğru yoldan ayrılmadım. Birlikte çalıştığım müteahhitlere sorun, size 'Ştoks doğruluğun simgesidir' diyecekler. Son günlerde, iktisadi durum nedeniyle o kadar sinirliydim ki, bankaya büyük paralar sürmeye başladım.»

«Hangi banka?»

«Vaksler ile oynarken. Biz her akşam oyun oynarız. Dün örneğin banka 1200 liraydı. Benim elimde üç papaz vardı. Düşündüm: Ülkemizde işsizlik var, yoksulluk var, o halde neden dördüncü papazı bula-

mayayım. Değil mi? Fakat Vaksler '3000 daha' dedi! Ştayner ve ortaklarının yatırdığı kaparoyu çıkardım. Bu parayı binanın boruları için almıştım. Başka türlü davranamazdım, elimde üç papaz vardı.»

«Bunun benimle ilgisi ne beyefendi?»

«Bu herkesi ilgilendirir Bay Horovitz, sabredin anlatayım. Bankayı 6000 liraya yükselttim. Vaksler'in elinde ne vardı dersiniz? Üç As! Bütün param gitti. Hükümet öyle bir hava yaratıyor ki, insan işine dört elle sarılıp kendini tam veremiyor. Anlıyor musunuz?»

«6000 lira dünyanın sonu değil.»

«Evet ama bu yalnız dündü. Daha önce oynadığım oyunlarda müteahhitlerin bana vermiş oldukları bütün avansları kaybettim.»

«Ne kadar?»

«26.000 lira.»

«Aferin sana. Müteahhitler ne diyor bu işe?»

«Henüz bilmiyorlar. Aslında sizi bu yüzden aradım. Belki çok geç değil, belki yapılabilecek bazı şeyler var...»

«Ne yapalım Bay Ştoks?»

«Önce ortalıkta dolaşan söylentilere son vermeliyiz. Siz ya da İsrail Bankası isterseniz, skandalı önleyebilirsiniz. Devleti ilgilendirmesi gereken bir sorun bu Bay Horovitz. Ben çevremde doğruluğumla tanınırım. Para konusunda başımın derde girdiği duyulursa, herkes: 'Ştoks da böyle şeyler yapıyorsa, bu dünyada güvenilir in-

san kalmadı demektir!’ diyecek; bu da halkın moralini korkunç bir biçimde düşürecek. Bütün Holon kentinin ülkeden göç etmesini herhalde istemezsiniz Bay Horovitz. Biraz olsun sorumluluğunuzu bilin lütfen.»

«Sizin yaptıklarınızdan ben mi sorumluyum?»

«Elimde üç papaz vardı...»

«Üzgünüm dostum, başınızın çaresine bakın.»

«Onu da düşündüm Bay Horovitz ama işin içinden tek başıma çıkamayacağımı biliyorum. Atölyem 18.000 liraya sigortalı. Bu yeterli değil. Üstelik mevsim kış, yağmur çıkan yangını söndürebilir. Buna karşılık, siz müteahhitlere gidip her şeyden şahsen sorumlu olduğunuzu söylerseniz durum düzelebilir. Yoksa bağırımlar, çağırımlar, mahkemeler; kısacası skandal. Ştayner kızdığı zaman nasıl olur biliyor musunuz? Yüzü kıpkırmızı kesilir, boyun damarları şişip yakalarından taşar; gözleri de az buçuk şaşır. Böylesine korkunç bir şeyin nasıl bir izlenim yaratacağını bilirsiniz.

«Bunu önceden düşünmeliydiniz.»

«Öğüt değil yardım istiyorum Bay Horovitz; Atölyemi sizin ya da çok istiyorsanız eşinizin adına geçireceğim. Bana 45.000 lira verin yeter.»

«Yanılmıyorsam şimdiye dek 36.000 liralık bir meblağ söz konusuydu.»

«Cumartesi günü oyun oynayacağız...»

«Yüzsüzlüğün böylesini hiç görmedim dostum.»

«Yüzsüzlük mü? Ne yüzsüzlüğü? Ştoks'-un Poytoanger bankasından eksik yanı ne? Benim de onlar gibi başım dertte; Olur böyle vakalar. Başımızda neden hükümet var? Biz ne için vergi ödüyoruz? Böyle durumlarda halk arasında paniği önlemek için. Dokuz müteahhitin, paralarını kaybetme kaygısıyla başıma üşüşüp kaparoları geri istediklerini bir an düşünün sayın Bay Horovitz. Hele bir de polis çağırırlarsa tamam. Gazeteleri bilirsiniz, olayı bütün ayrıntıları ile verecekler; Bu konuda fıkralar yazacaklar. Salt kızdırmak için. Gerek var mı?»

«Ama...»

«Dinimi değiştirmemi mi istiyorsun?»

«Hayır, tabii ki hayır...»

«O halde, yarın bana sizin zırhlı arabayla para yollayın, mümkünse 50 liralık banknotlar halinde olsun.»

«Parayı nasıl geri vereceksiniz?»

«Ne geri vermesi? Bunun bir yardım olduğunu sanıyordum.»

«Ne münasebet.»

«İyi ya ne yapalım. Sıkıştık bir kere. Pazar günü veririm. Cumartesi günkü oyunda dört papazdan aşağı bankayı yükseltmeyeceğim.»

«Bu bir çözüm yolu değildir Bay Ştoks.»

«Peki, dört as olsun.»

Sana bu mektubu ta New-York'tan yazıyorum. Şunun şurasında bir haftadır bu-dayım ama bu parlamento üyesi olabilmem için yeter de artar bile. Burada her şey mükemmel düzenlenmiş. Havaalanında bizleri, üzerlerinde, «Birleşmiş Milletler Nezdindeki İsrail Danışmanlar Heyeti, Hoş Geldiniz.» yazan pankartlarla karşıladılar. Kapıda bekleyen altı otobüse bindik ve otele gittik. Elçilikte çalışan bir memur, cep harçlıklarının cuma günleri dağıtıldığını bildirerek iyi eğlenceler diledi. Adama, «Beyefendi,» dedim, «biz buraya eğlenmeğe gelmedik. Danışmak istediğiniz bir konu varsa ya da genel kurul toplantılarında bir oya ihtiyacınız olursa, beni uykumdan bile uyandırmaktan çekinmeyin.» Memur da rahat uyuyabileceğimi söyledi. Çok terbiyeli insanlar.

Üç gün sonra Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'ni gezdik. Nasıl anlatsam, dev bir bina bu. Partinin idare kurulu binasıyla mukayese kabul etmez. Bizim heyet binaya girdiği zaman bütün öbür delegeler, yerlerini kapmamamız için sandalyelerine koşuştular. Odacılar kırk kadar koltuk getirmelerine rağmen yerimi başka bir danışmanla paylaşmak zorunda kaldım. Yanım-

dakiyle konuşurken, adamın bir hazine bulduğunu ve mükâfat olarak Birleşmiş Milletler heyetine verildiğini öğrendim. Hemen başkanlığa giderek, bazı üyelerin uluslararası ilişkiler konusunda uzmanlık yetenekleri araştırılmadan heyete alındıklarını bildirdim. Başkanlıktaki üyeler, «Ya sen kimsin? Burada ne yapıyorsunuz?» gibi sorular sordular. Ben de gururla, «Ben danışmanım,» dedim, «daha bu sabah Dışişleri Bakanımıza, yağmurda ıslanmaması için şemsiye almasını tavsiye ettim. Gidin sorun inanmıyorsanız.» Bu arada, bir sekreter bar bar bağırarak, kalabalığa hâkim olamadığını, kimin heyet üyesi olduğunu, kimin ise buralarda işi olmadan dolaştığını anlamak için liste yapılması gerektiğini söylüyordu. O sırada genel kurulun toplantısı başladı. Toplantıda bir sürü nutuk atıldı ama ben pek bir şey anlamadım. Yidiş'e (1) çevirmiyorlardı. Yazık, üzüldüm.

Ertesi sabah, elçilik bahçesinde, heyete son şeklini vermek amacıyla kimlik testi yapıldı. Bahçede bir kaç yüz kişi toplanmıştı. Şurada burada yıllardan beri aynı heyette olup birbirlerini yeni gören eski arkadaşların karşılaşmalarına şahit oluyorduk. İsrail heyetine gizlice sızan ve üyelerle birlikte hergün toplantılara katılan iki Porto-Riko'lu serseri derhal kovuldular. Golda'nın sekreteri, bu iki serserinin varlı-

¹ Doğu Avrupa'dan gelme İsraillilerin konuştukları, Almanca ve Rusça temelli bir dil.

ğının gözünden kaçmadığını, her zaman ilk sıranın tam ortasında oturduklarını, aralarında İspanyolca konuştuklarına dikkat ettiğini ancak, onları Tel-Aviv'deki Discount bankasının temsilcileri sandığından tedbir alma yoluna gitmediğini söyledi. Porto-Riko'luların yalvarmaları sonuç vermedi; acımadan kovdular herifleri.

Bu arada, ilgililer heyetteki üye sayısını yarıya indirmeye karar verdiler. Birleşmiş Milletler binasını ziyaret edip kentteki alış-verişlerini bitirenlerden İsrail'e dönmeleri rica edildi. Benle özel olarak konuştular ve eşimin beni özlemiş olabileceğini imâ ettiler. Doğru. Şimdi senden rica ediyorum, sevgili karıcığım, hemen bir uçağa atla New-York'a gel. Beni Waldorf-Astoria otelinin kral dairesinde bulabilirsin.

Seni özlemle bekleyen, kocan,
Zalman.

Y. FUNDAMİNSKİ — Hey genç arkadaşım,
bir dakikalığına gelir misin lütfen.

BEN-TİROŞ — Ben mi?

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet sen!

BEN-TİROŞ — Buyurun bay Fundaminski..
Ne zamandır bay Fundaminski'ye söylemek istiyordum, bay Fundaminski ile sahneye çıkmaktan büyük onur duyuyorum...

Y. FUNDAMİNSKİ — Mesele de bu zaten, dostum. Adın ne?

BEN-TİROŞ — Ben-Tiroş, Yosef

Y. FUNDAMİNSKİ — Tiyatroya gireli ne kadar oldu?

BEN-TİROŞ — İki ay. Gelecek haftanın sonunda iki ay olacak.

Y. FUNDAMİNSKİ — Tiyatromuzda rahat mısın?

BEN-TİROŞ — Rahat ve mutluyum bay Fundaminski. Bay Fundaminski büyük oyuncularla oynamayı hep düşlerdim...

Y. FUNDAMİNSKİ — Akıllı bir çocuğa benziyorsun, dostum...

BEN-TİROŞ — Yosef Ben-Tiroş.

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet, anlaşıcağımızı umarım. Şu idam sahnesinden söz edecektim. Yanılmıyorsam sen benim celadım rolündesin...

BEN-TİROŞ — Evet, bu şerefe nail oluyorum...

Y. FUNDAMİNSKİ — Sözümü kesme dostum. Bu sahneyi ve senin oyununu beğeniyorum. Tâ ki ağzını açana dek! Darağacının merdivenlerine geldiğim sırada bana ne diyorsun?

BEN-TİROŞ — Ben mi?

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet. Ne diyorsun o sırada?

BEN-TİROŞ — Metindeki sözleri...

Y. FUNDAMİNSKİ — Nedir, duymak istiyorum!

BEN-TİROŞ — Yürü... diyorum... yürü...

Y. FUNDAMİNSKİ — Devam et!

BEN-TİROŞ — Yürü... insanlığın yüzkarası... yürü... kokuşmuş herif...

Y. FUNDAMİNSKİ — Bunları bana mı söylüyorsun?

BEN-TİROŞ — E... evet... rol icabı...

Y. FUNDAMİNSKİ — Kokuşmuş herif ha!?

BEN-TİROŞ — Evet...

Y. FUNDAMİNSKİ — Yaşın kaç senin dostum?

BEN-TİROŞ — Temmuzda yirmi iki olacak.

Y. FUNDAMİNSKİ — Yirmi iki! Aferin! Ve sen, otuz sekiz yılını bu sahnelere vermiş bir adama bu biçimde bir söz yöneltmeye utanmıyorsun!

BEN-TİROŞ — Bu... bu... rol icabı... bay Fundaminski... metinde yazılı... üstelik, parantez içinde... sizi... tekmelemem gerektiği de yazılı...

Y. FUNDAMİNSKİ — Dur daha, ona da sı-
ra gelecek!...

BEN-TİROŞ — Ama oyunda bana verilen
rol bunu gerektiriyor...

Y. FUNDAMİNSKİ — Görevin, delikanlı,
öğrenmek ve İbrani tiyatrosunun kuru-
cularına karşı saygılı davranmak! Adın
ne senin?

BEN-TİROŞ — Ben Yosef, Tiroş.

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet. Bak dostum,
tiyatro hayatının uzun olmasını istiyor-
san şunu unutmamalısın ki, Yarden
Fundaminski sadece bir tiyatro oyuncu-
su değil, aynı zamanda bir kavramdır!

BEN-TİROŞ — Bilmez olur muyum hiç...

Y. FUNDAMİNSKİ — Öyleyse bu sahnede
beni bu denli küçük düşürmekten, bana
öyle hakaret etmekten neden bu kadar
zevk alıyorsun?

BEN-TİROŞ — Ben mi zevk alıyorum? Ne
zevki? Zevk almak zorundayım bay
Fundaminski çünkü rejisörümüz bay
Mesia Bolanza bana rolümü anlatırken..
bu işten zevk almalıymışım... yani rol
icabı... siz ihtilâlcilerin başısınız ya...

Y. FUNDAMİNSKİ — Bolanza gâvurunun
gözünde ihtilâlcilerin başıyım belki.
Senin gözünde, delikanlı, hâlâ Yarden
Fundaminski'yim. Bana tekme atmaya
nasıl cesaret edebiliyorsun!?

BEN-TİROŞ — Sandım ki... sandım ki...

Y. FUNDAMİNSKİ — Arsız Cellât rolünü
Mişa Honigen oynasaydı bir diyeceğim
yoktu. Salâğın biridir ama ne de olsa

otuz yıldır bu sahnelerde. Ama sen, yuvadan yeni çıkmış bızdık, baban yaşımda adama herkesin önünde, ağzından köpükler saçarak sövüp sayıyorsun! Ne bu?! Sanat hayatımda kimlerin rolünde sahneye çıktım biliyor musun? Kahramanlar! Krallar! Peygamberler! Şimdi sadece bir devrim öncüsü rolündeyim, kabul ediyorum, güzel; ama bu, sahnede yüzüme tükürmen için bir neden mi?

BEN-TİROŞ — Bo.. Bo.. Bolanza dedi ki...

Y. FUNDAMİNSKİ — Bırak Bolanza'yı! Tiyatronun T'sinden anlamayan cahilin biri o! Üstelik oyundan sonra Paris'e dönecek. Ben ise burada kalacağım!

BEN-TİROŞ — Pek tabii... bay Fundaminski'den özür dilerim... daha yeniyim...

Y. FUNDAMİNSKİ — Seninle konuşmaya devam etmemin nedeni de bu zaten. Adın neydi?

BEN-TİROŞ — Yosef, Tiroş, Ben.

Y. FUNDAMİNSKİ — Şimdi beni iyi dinle delikanlı: Yarından başlayarak, Yarden Fundaminski önünde diz çökmeyecek anladın mı?!

BEN-TİROŞ — Evet, tabii... zaten gülünç bir şey saygıdeğer bay Fundaminski'nin... Şahsen...

Y. FUNDAMİNSKİ — Değil mi ya! Ben merdivenlerin başında dimdik duracağım sen de bana diyeceksin ki... ne diyeceksin bakalım?

BEN-TİROŞ — Yürü...

Y. FUNDAMİNSKİ — Yürü mürü yok! Bunları sen git akranlarına söyle!

BEN-TİROŞ — O halde 'yukarı çık' falan desem...

Y. FUNDAMİNSKİ — Lütfen!..

BEN-TİROŞ — Lütfen yukarı çıkın... in... insanlığın... yüz...

Y. FUNDAMİNSKİ — Neeé!

BEN-TİROŞ — Beyefendi lütfen darağacına çıkar mısınız...

Y. FUNDAMİNSKİ — Adım yok mu benim?

BEN-TİROŞ — Sayın Fundaminski beyefendi lütfen darağacına çıkın...

Y. FUNDAMİNSKİ — Aptal herif! Bana oyundaki adımla hitap edeceksin!

BEN-TİROŞ — Lütfen merdiveni çıkın bay Gonzales...

Y. FUNDAMİNSKİ — Ne Gonzalesi! Frederiko Albergo Marçio Amadeo Gonzales!

BEN-TİROŞ — Evet... bir kenara yazayım...

Y. FUNDAMİNSKİ — Yaz, yaz dostum.

BEN-TİROŞ — Belki... belki... şey, ben bay Fundaminski'nin önünde diz çöksem?..

Y. FUNDAMİNSKİ — Fena fikir değil. İlerliyorsun... adın neydi?

BEN-TİROŞ — Yosef Ben-Tiroş. Saygılarımı sunarım.

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet dostum. Rolünü değiştirmene gerek yok. Nasıl olması gerekiyorsa öyle olmalı. Sen, cellât olarak, ihtilâlcilerin başından nefret ediyorsun ama ulu bir şahsiyet, dev bir sanat-

çı karşısında hayranlığını gizleyemiyorsun.

BEN-TİROŞ — Evet!... Evet!...

Y. FUNDAMİNSKİ — O zaman da senin arkana bir tekme sallayıp 'görevini yap köpoğlu' diyorum.

BEN-TİROŞ — Anlıyorum... gerçekten bunu önceden düşünmemiştim... Fakat... Mesia Bolanza ne diyecek?

Y. FUNDAMİNSKİ — O ıbranice bilmez...

BEN-TİROŞ — Doğru! Ama... ama... sonra bay Fundaminski'yi asabilir miyim?

Y. FUNDAMİNSKİ — Ben kendi kendimi asarım.

BEN-TİROŞ — Teşekkür ederim. Öyleyse yarınki provadan başlayarak böyle olacak değil mi?

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet dostum. Bu konuşuklarımızdan başkasına söz etmeye gerek yok. İkimizle ilgili bir şey bu.

BEN-TİROŞ — Tabii, tabii bay Fundaminski.

Y. FUNDAMİNSKİ — Bolanza da bilmesin.

BEN-TİROŞ — Tabii canım, Bolanza'ya ne?

Y. FUNDAMİNSKİ — Sana güvenebilir miyim?

BEN-TİROŞ — Tabii, siz hiç tasalanmayın.

Y. FUNDAMİNSKİ — İyi bir çocuğa benziyorsun... Tiyatromuzdaki geleceğini parlak görüyorum... Adın ne?

BEN-TİROŞ — Yosi.

Y. FUNDAMİNSKİ — Evet. Hadi hoşçakal, yarın görüşürüz.

BEN-TİROŞ — İyi günler bay Fundaminski
ve herşey için teşekkürler.

(Ben-Tiroş tatmin olmuşluğun verdiği
rahatlıkla evine döner. Ertesi gün rejisör
Mesia Bolanza'nın önerisi üzerine tiyatrodan
kovulacaktır.)

PERDE

Bu öykü İbrani demokrasisinin kahramanlarının, gösterişe ve gazetelerin sağladıkları çıkarlara itibar etmeden, uluslarına ve partilerine karşı ödevlerini beklenilenin ötesinde bir sadakatle yerine getiren bir avuç seçkin kişinin öyküsüdür. Bu öykü meclis üyesi L. Slockovski'nin öyküsüdür.

Saat: Knesset üyesi Kanoviç'in hazırladığı ve ülkenin sivil kesimini gizleyici bir duman tabakası ile örtmeyi yasaklayan yasa önerisinin oylanmasından iki gün önce. Yasa hükûmeti, perde arkasında kalan bütün siyasal olayları halka açıklamaya zorlayacaktı. Bu nedenle, yasa önerisinin oylamada reddedilmesi gerekiyordu. Sorunun vicdanî bakımından taşıdığı büyük öneme uygun olarak, bu kez Knesset üyelerinin, oylarını vicdanlarının sesine uyarak kullanmalarına izin verilmişti. Başka bir deyişle, partiler arasında bir anlaşma yapılmıştı ve bu anlaşma uyarınca partilerin her üç üyesinden ikisi elini vicdanına koyarak oy verecek, üçüncüsü ise çekimser kalabilecekti. Gene anlaşmaya göre, düşünce özgürlüğü ilkesine uygun olarak, dini partiler öneriye olumlu

oy verecek, işçi partisinin benim bir kesimi aynı sayıda red oyu kullanacaktı. Pek tabii, bu anlaşma, koalisyonun sağladığı dengeyi bozmama amacını güdüyordu. Knesset'in Arap üyeleri de iki eşit gruba ayrılmışlardı. Bütün bunların yanında Mapai İşçi Partisiyle liberaller arasında varılan anlaşma uyarınca iki taraf, yurt dışında bulunan birer üyelerini oylamaya çağırmayacaktı. Bu üyeler, Stockholm'da dışlerini tedavi ettirmeye giden Doktor Bar-Bitsua ile ülkemizi kelle avcılarının sosyalist enternasyonalinde temsil etmek üzere Yeni Gine'ye giden Y.L. Sloçkovski idi.

★★

Bomba haber, iktidar partisinin genel merkezinde, ülkenin geleceğinde rol oynayacak oylamadan tam otuz altı saat önce patladı.

Genel merkezde bulunan ve Knesset'in yüz yirmi üyesinin yerküre üzerindeki hareketlerini, günün yirmi dört saati boyunca iletilen bir radar aracılığı ile izleyen büyük elektronik beyin, o anda alarm işaretleri vermeye başladı: Avrupa haritası üzerinde bulunan ve liberal partiden Dr. Bar-Bitsua'nın yerini belli eden küçük kırmızı ışık, birden, düz bir çizgi halinde, güneye, İsrail'e doğru hareket etmeye başlamıştı. Kırmızı ışık, sabaha karşı 'buradan geriye dönüş yok' noktasına ulaşmış ve böylelikle alarm sistemi otomatik olarak harekete geçmişti çünkü bu noktaya varan bir Knesset üyesi oylamaya yetişebilirdi.

Elektronik beyin alarmı verdikten beş dakika sonra idare kurulu ile direkt bağlantı sağlandı; o anda başbakanın masasının üzerindeki kırmızı telefon çaldı:

«Doktor Bar-Bitsua sabaha karşı Roma'ya vardı,» diye haber verdiler başbakana, «liberaller, bir oy kazanmak için anlaşmayı açık açık ihlâl ediyorlar. Ne yapalım?»

«Sloçkovski hemen dönsün.»

Kokomakis'deki İsrail konsolosluğundan gelen kötü haberler, ülkenin siyasal yaşantısını saran duman tabakasının varlığını tehlikeye düşürecek nitelikteydi: Y.L. Sloçkovski kongreye katılmak üzere, balta girmemiş ormanlar yolu ile hareket etmişti. Bu arada patlayan tayfun bütün adayı etkisi altına almış ve yolların kapanmasına sebep olmuştu. O kadar ki, delegenin aylığı bile yollanamamıştı. Sloçkovski ile bağlantı, geçici olarak kesilmişti...

Yarkon sokağı 110 numarada bulunan parti genel merkezinde bekleyen üyeler için bunun anlamı açıktı: Hükûmet çoğunluğu sağlayamazsa istifa etmek zorunda kalacak, bölgede gerginlik artacak, ondan sonra partilerarası sürtüşmeler, savaş, atom, dünyanın sonu...

Genel merkezde bulunanlar korku ile knesetoskopun kontrol tablosuna baktılar. Dr. Bar-Bitsua'nın kırmızı ışığı Kıbrıs hattını geçmişti. Buna karşılık Y.L. Sloçkovski'nin yeşil ışığı, Gine'nin kuzeyinde Bol-

baya dağları üzerinde takılı kalmış, umutsuzca yanıp sönmekteydi. Vakit kaybetmeden Kokomakis'deki İsrail konsolosluğuna sert bir emir iletildi:

«Ne pahasına olursa olsun 'papağanı' bulun!»

Papağan, Sloçkovski'nin görev sırasında kullandığı takma addı. Konsolos mahalli şahsiyetlerle hemen temasa geçti ve kısa bir süre sonra, balta girmemiş ormanların davulları adanın sessizliğini bozdu. İki uzun vuruş, üç kısa vuruş...

«Her-zaman- komik- fıkralar- anlatan- beyaz- kaplanı-evinden-arıyorlar-stop.»

İsrail İşçi Partisi'nin acele çağrısı, böylece köyden köye iletildi. Sloçkovski mesajı çarşamba günü akşam üstüne doğru aldı. O sırada Orinoko nehrinin kıyısında bulunuyordu.

«Sahip,» dedi hamallardan biri, «davullar diyorlar ki sahip dağları aşip Yarkon sokağı 110 numaraya gitmeliymiş yoksa kötü olacakmış...»

«Of, of,» diyerek yerinden kalktı Y.L. Sloçkovski ve hamallara bağırdı, «Kalkın tembeller, Kokomakis'e dönüyoruz.»

«Sahip biz yerimizden kıpırdayamayız,» diye fısıldadı hamalların başı, «balta girmemiş ormanların kabileleri savaş durumundalar...»

Sloçkovski göğsünü gererek cevap verdi:

«Pekâlâ, öyleyse yalnız gideceğim, oylamaya katılmam gerek...»

Sloçkovski ilkel bir kayıkla coşkun Orinoko üzerinden yola çıktı. Saman altından su yürütmedeki ustalığına rağmen kayık devrildi ve 'papağan' yoluna yüzerek devam etmek zorunda kaldı. Bu arada üstüne saldıran bir timsah sürüsünü galiz küfürlerle kovdu. Geceyi kıyıda, akbaba yuvaları arasında geçirdi. Uyurken bir hindistan cevizi ağacının tepesinden üstüne atlayan vahşi bir kelle avcısını, Kneset üye kartını göstermek suretiyle zorlukla ikna etti. Hollanda sınır karakoluna doğru ilerlerken yolunu kesen siyah panterden de kurtulmayı başaran Sloçkovski, karakolun kapısına vardığında bütün gücünü yitirmişti; oracığa yığıldı kaldı. Dudakları kurumuş, sesi fısıltı halinde çıkıyordu.

«Kudüs'e... oylamaya...»

Sıtma Sloçkovski'yi öylesine güçsüz bırakmıştı ki, gören bir daha yerinden kalkamayacak sanırdı. Onu, uluslararası dayanışma kurtardı. Hollanda üssünün verdiği imdat sinyalini Siyamlı bir öğrenci kaptı; oradan bir hintli amatör radyocu tarafından bir Yugoslav eczacıya iletildi. Sinyal daha sonra Kıbrıs başpiskoposuna vardı ve oradan İsrail radyosunca alındı ama orada kayboldu. Soruşturma devam ediyor. Bütün yayınlar sürerken geçen zaman zarfında Sloçkovski bir Amerikan helikopteri ile Bombay'a varmıştı.

★★

Yarkon sokağında, gerginlik son haddi-

ni buldu. Oylamaya uç saat vardı. Mecliste yapacağı konuşma sırasında başbakanın sözünün sürekli olarak kesilmesinin sağlanması kararlaştırıldı. Belki birşeyler olur...

8.30'da teleks tıkırdamaya başladı. 'Pa-pağan'ı getiren otobüs, Afganistan sınırında korkunç bir kaza geçirmiş. Alevlerden L.Y. Sloçkovski'den başka kurtulan olmamış. Son gelen haberlere göre, Sloçkovski yol kenarında oto-stop yapıyor. Niyeti İran'a geçmek...

Bu kadarı yetmiyormuş gibi, Kneset'in maliye komisyonuna alınma isteği geri çevrilen M. Zoltsboim bu sabah ortadan kayboldu.

Oylamaya iki saat kaldı.

★★

Sloçkovski, uzun bir yürüyüşten sonra, yorgunluktan ölü durumda Tahran'ın dış mahallelerine vardı. İsrail temsilciliğinde kimseyi bulamadı çünkü herkes onu aramaya çıkmıştı. Sloçkovski telefonla Yarkon sokağını aradı.

«Sloç sen misin? Tanrı aşkına bir uçağa atla, kendin kullan, ne yaparsan yap gel. Oylamaya bir saat kaldı.»

«Ama ben uçak kullanmayı bilmiyorum...»

«Dene!»

Sloçkovski sabahın alacakaranlığını saran sisten yararlanarak Tahran havaalanında duran bir jet uçağına, kimseye görünmeden girdi, duygularının rehberliğinin-

de motoru çalıştırdı, güneş doğarken de havalandı. İki İran savaş uçağı peşine takıldı ama 8000 ayak yükseklikte birbirleriyle çarpışarak düştüler. İsrail'in kuzeyinde Yukarı Galil'de benzin bitti. Sloçkovski uçaktan atladı ve bir ağacın tepesine kondu. Kendisini kurtaran polis, uçaktan paraşütsüz atlama suçundan ceza kesti.

Başbakan, oylamadan önce yaptığı uzun konuşmayı daha bitirmedi. Söylevi sırasında, sıkıcı fıkralar anlatmış ve hükümetlerin devletin kuruluşundan bu yana yaptıklarının tarihsel bir özetini yapmıştı. Muhalefet tarafından kıpırdanmalar başladı. Dr. Bar-Bitsua, çenesi dış ağırlarından kilitlenmiş, geride oturuyor; beline bağlanan ipin ucu parti başbakanının elinde. M. Zoltsboim da burada. Bir takım gizli eller onu tuvalete kilitlemiş. Koalisyon üyeleri onu son anda kurtardılar. Ama bu durumda bile bir oy eksik...

Konuşmasının ortasında başbakana çok acele bir not iletildi: 'Sloçkovski'nin bindiği araba Zihron yakınlarında doludan hasar gördü. Domuzlara geçin.' Başbakanın Yukarı Galil'de domuz yetiştiriciliği hakkında verdiği bilgi, on değerli dakika kazandırdı. Muhalefet partilerinin sözcüleri söz haklarından vazgeçtiler.

Oylama!...

Kneset'in başkanı havaya kalkmış elleri sayıyor.

Sloçkovski'yi yakasından tutup Zihron'dan Kudüs'e getiren İşçi Partisi'nin sekreteri, Kneset'in merdivenlerini hızla çıkıyor...

Başbakan:

«Muhalefet tarafından elli altı üye olumlu oy kullandı. Üyelerden biri uyuyakaldığından oylamaya katılmadı. İktidar partisinden elli...»

Gümmmm!...

Müthiş bir tekme kapıları yerinden söktü. Y.L. Sloçkovski kendini içeri atarak yere yıkıldı. Eli havada...

«...elli yedi üye olumsuz oy kullandı. Yasa önerisi reddedilmiştir. Oturumu kapıyorum.»

Genel sekreter yerinden kalkarak Sloçkovski'yi yakasından tuttu. Bu durumda, birlikte Zihron'a kadar koşular. Yukarı Galil'de 'papağan' uçağa bindi. Tahran'dan Bomboy'a yaya. Hollanda sınır karakoluna kadar helikopter, oradan Orinoko yolu ile balta girmemiş orman. Öğleden sonra Sloçkovski, Kelle Avcıları Sosyalist Enternasyonalî'nde, İsrail'in gerçek demokrasiye katkısı konusundaki konuşmasını yapıyordu...

İşte büyük kahramanlardan Y.L. Sloçkovski'nin öyküsü. Bir de filozoflar, tek bir kişinin tarihin akışını etkileyemeyeceğini iddia eder dururlar. Gülünç.

BAŞBAKANIN BASKETBOL DERSİ

Sporun bu önemli dalında beliren bunalım, hafta başında tam bir çıkmaza girdi. Basketbol milli takımının antrenörü, Polonya milli takımına karşı yapılacak maçta uygulanması gereken taktik konusunda, federasyon ile anlaşmazlık durumundaydı. Bilindiği üzere, federasyon üyeleri «adam adama markaj» taktiğini tercih ederlerken, antrenör, rakip oyuncuların çoğunun iki metrenin üstünde, bizim takım ortalamasının da yirmi beş yaş olması nedeniyle, «toplu saha markajına» taraftardı. Anlaşmazlığın çözülmesi için üç toplantı ve hükümet çevreleri ile orta derecede görüşmeler yapıldı ama taraflar tutumlarında direndiler.

— «O halde,» denildi sonunda, «Başbakanı gidelim.»

Bunun böyle olacağı başından belliydi. Bu mantıkî atılım aslında parlamenter ve idarî temellere dayanır. Başka bir deyişle, sporun ülkemizde resmî bir merci olması nedeniyle, bu konu ile ilgili işler, başka birçok konuda olduğu gibi, başbakanlığın yetki alanına girer. Aynı hafta içinde Başbakan ve Savunma Bakanı eğitim alanındaki anlaşmazlıklar, hayat pahalılığıyla ilgili

yan ödemeler ve postacıların grevi gibi sorunlara bir çözüm bulmak için geceli gündüzlü çalıştığından, randevu alma işi bir genel müdürün aracılığını gerektirdi. Hatırlanacağı üzere, işlerinin çokluğuna rağmen, Başbakan randevuyu verdi. Sorunla ilgili kişiler buluşma günü sabah saat yedi noktada otuzda başbakanlıkta hazır bulundular.

Tören kısa sürdü. Basketbol Federasyonu başkanı, Başbakan ve Savunma Bakanı'na, İsraili basketbolcular adına saygılarını bildirdi. Konuşmasının devamında Federasyon Başkanı, Başbakan ve Savunma Bakanı'nın sporun bu önemli dalının canlanması için gerekli tedbirleri alacağını umduğunu ve bu tür sorunların yalnız ve yalnız Baş Savunma ve Bakan, özür dilerim, Bakan Savunması ve Baş, yok öyle değil, Savunma Baş, ne oluyor bana...

Başbakan, Federasyon Başkanı'nın sözünü o noktada kesti:

«Peki, tamam,» dedi yürekten bir gülümsemeyle, «benden istediğiniz nedir?»

Takımın antrenörü söz istedi ve sesine biraz titreklik katarak, anlaşmazlığın neden ileri geldiğini anlattı. Kendisi toplu saha markajı yanlısıydı çünkü teknik üstünlük karşısında başka bir taktik düşünülemezdi. Daha sonra federasyon sekreteri söz alarak adam adama markaj taktiğinin üstünlüklerinden söz etti ve özellikle yanlardan gelecek kontrataklara karşı mükemmel bir korunma yöntemi olduğuna işaret etti.

«Durum bundan ibarettir beyefendi.» diye sözlerini bitirdi sekreter, «Karar sizin.»

Başbakan gülümseyerek, bu sorunun çözümlemedeki zorluğunun nereden geldiğini anlayamadığını belirtircesine başını salladı :

«İki taktik de fena değil, neden ikisini de uygulamıyorsunuz?»

Oturanları elektrik çarpmıştı sanki. Adamın büyüklüğü buradaydı işte! En karmaşık sorunlara bir anda çözüm bulabiliyordu! Nasıl da düşünememişlerdi. Bu uygulama sporun bu önemli dalında kaydedilen gelişmelere yeni bir yön verebilirdi. Rahat bir nefes alan heyet üyeleri, ağızları kulaklarında gülümsüyorlardı. Başbakan, Tanrı iyiliğini ondan esirgemesin, kendisinin de her sabah doktorun tavsiyesi üzerine spor yaptığını söyledi. Sırt üstü yatarak yaptığı hareketler çok yararlı oluyordu. Daha önce başlamadığına üzgündü; böylece birçok dertten kurtulmuş olacaktı. Konuklarına da kendisi gibi yapmalarını sağlık veriyordu...

«Bu arada şunu da sorayım,» dedi Başbakan, «basketbol nedir?»

«İki takım arasında oynanan bir oyun,» diye anlattı, sekreter, « taraflar topu birbirlerinin 'pota' sına sokmaya çalışırlar. Pota madeni bir çembere asılı bir ağdan ibarettir ve uzun bir direğe bağlı olarak sabit bir halde durur.»

Bundan sonra Başbakanla buluşma vesilesiyle getirilen potanın koridordan oda-

ya alınması için emir verildi. Potanın levhası mermerden, ağı ise gümüşlendi. Milli takımın antrenörü Başbakanın huzurunda birkaç gösteri atışı yaptı. Oda toz içinde kalmıştı. Hafif hafif öksürmeye başlayan Başbakan eliyle azgınlığa son verilmesini işaret ederek,

«Durun, zıplaşmadan atın.» dedi.

Bu sözler üzerine antrenör yıldırım yemiş gibi kalakaldı. Yepyeni bir taktikti bu! Hücumla birlikte zıplayıp atma yerine, durduğun yerde çakılı kalıp topu potaya sokmaya çalışmak! Antrenör, yardımcılığıyla anlamlı anlamlı bakışarak, İbrani basketbolünün gelecek on yıl içinde izleyeceği yolu belirliyecek kararı verdi:

«Bugünden başlayarak top zıplanmadan fırlatılacak.»

Herkes, küçük bir sorunun çözömlenmesi amacıyla yapılan ziyaretin sportif açıdan düşlere bile getirilmeyecek kadar büyük yararlar sağladığını anlamıştı. Çok heyecanlanan federasyon başkanı antrenörün kulağına, 'milli takımı on ona seçtirelim' diye fısıldadı. Antrenör, Başbakan ve Savunma Bakanı'nın yanına giderek, kendisinden ölkemizi uluslararası bir karşılaşmada temsil etmeye layık oyuncuları seçmesini rica etti.

«Fakat,» dedi Başbakan, «hiçbirini tanımıyorum.»

Oyuncuların toplu olarak çekilmiş bir resmi Başbakan'ın masasına kondu. Çerçevesi resim Başbakan'a sunulmak üzere

getirilmişti. Başbakan gözlerini güçlü kuvvetli gençlerin üzerinde sevgiyle gezdirdi. Evet, bunlar İsrail ulusunun yeni kuşağıydı, genç, sportmen, taze...

«Zavallı,» dedi birden Başbakan, «herkes güçlü, kuvvetli, yalnız şu gözlüklü değnek gibi ince ve uzun. Bunu takıma almayın. Uzun boylular genellikle kol ve bacaklarını iyi kullanamadıkları gibi, güçlkle hareket ederler.»

Böylece Kohen-Mintz takımdan çıkarıldı. Heyet üyeleri biraz şaşırmışlardı. Antrenörün yüksek yerden gelen emirle mesleki kuralların gerekleri arasında bocaladığı yüzünden belli oluyordu. Sonunda eşi görülmemiş bir cesaret örneği vererek, Başbakan'ın kulağına, iki metre boyundaki bir oyuncunun topu potaya sokmada belli bir üstünlüğü olabileceğini fısıldadı.

«Potaya erişmek için uzun boylu olmak gerek,» dedi, «biliyorsunuz pota uzun bir direğin ucunda bulunuyor.»

«Öyleyse bu adamı takımdan çıkarmalı,» dedi Başbakan, «kısa boyluları ezmek eşitliğe uymaz.»

Bu sözlerden sonra, özel kalem müdürü odaya girerek Genel Kurmay Başkanı'nın dışarıda beklediğini bildirdi. Heyet devlet otoritesince alınan kararlar için teşekkür etti ve odadan çıktı. Dışarıda tartışma yeniden alevlendi tabii. Federasyon liderleri Başbakanın sözlerini, ülkedeki bütün pota direklerinin hemen ve en az bir metre kısaltılması gerektiği şeklinde yorumlarken,

antrenör otuz santimetreden fazlasını kabul etmiyordu. Çünkü bu kadarı bile Polonya takımının itirazlarına yol açabilirdi. Tartışmanın sövgü ve aşağılamalara dönüşmesi üzerine taraflar birbirlerinden ayrıldılar. Başbakanın gene şahsen araya girmesi gerekecek galiba.

AMACIMIZ, DEVLETİN VATANDAŞIN İŞİNE KARIŞMAMASINI SAĞLAMAK

«Bu taraftan efendim...»

Milyonerler Konferansı'na katılan delegeler Portakal Bahçelerine Yatırımı Destekleme Dairesi'nden Bahçelerine Yatırım Destekleme Dairesi'nden çıkarak, Maliye Bakanlığı'nın üst katına geçtiler ve Dr. Bar-Bitsua'nın rehberliğinde koridorun sonundaki küçük odaya girdiler.

«Güzel bir oda,» dedi Sör Isaac Walfson, «burada ne yapılıyor?»

«Burası, Kolay Yoldan Kazanç Sağlamayı Önletme Dairesi,» diye anlattı Dr. Bar-Bitsua, «Gördüğünüz gibi, herşey I.B.M. yöntemine göre otomatikleştirilmiştir.»

Konuklar kenarda duran büyük elektronik beyni sevgiyle süzdüler.

«Zengin olmaya yeltenenler hakkındaki bütün bilgiler burada toplanır,» diye sürdürdü konuşmasını. «Bu bölümde çalışan memurlar bu tür hareketleri sürekli olarak ve dikkatle izlerler...»

Dr. Bar-Bitsua, tıkırdıyan teleprinterin üstündeki kâğıdı çekerek, son gelen haberi konuklara okudu:

«Bu -kış- ülkemizde - gereğinden - faz-

la - şemsiye - satıldı - stop - Şemsiye - yapımçıları - ceplerine - büyük - meblağlar - indirdiler - stop - Olaya - vakit - kaybetmeden - el - koymak - gerekiyor - stop.»

«Memurlarımız haberin şifresini derhal çözüp harekete geçecekler,» diye açıkladı Dr. Bar-Bitsua, «şemsiye kumaşına konulan gümrük vergisi hemen bugün yüzde 23 oranında arttırılacak ve başka tedbirler alma olanakları araştırılacak...»

«Yapılması gereken de bu zaten,» dedi Lord Zio, «Fakat şemsiyecilerin işi gene iyi giderse ne olacak?»

«Bu durumda, Sör, meteoroloji raporları aracılığı ile havaların hep iyi gideceği haberini yayarız. Kışkırtmalarını sürdürürlerse bu tür eşya satanlara ceza kesebiliriz. Amacımız, aşırı kazançları önlemektir...»

Dr. Bar-Bitsua, konuklara, kendilerine tanınan ticarî imtiyazları yığınla para kazanma amacıyla kullanmaya kalkanların köklerinin nasıl kazındığını bir bir anlattı...

«Çok güzel ama,» dedi İngiliz para babası Çarls Klor, «biz neden bazı kimselerin zengin olmalarına karşıyız?»

«Bakın anlatayım Sör,» diye cevap verdi Dr. Bar-Bitsua. «Bu, doğa yasalarına aykırıdır. Bitkilerin ve hayvanların ahlâksızca para istif ettiklerini duydunuz mu hiç? Bu bahis hastalık, yalnız insanların belirli bir sınıfında görülür.»

«Çok doğru,» diye fikrini belirtti Baron dö Roçild, «Bizim gibileri gözden kaçırma-mak gerekir.»

«Bu alanda henüz tam bir denetleme düzeyine erişemediğimiz bir gerçek.» dedi Dr. Bar-Bitsua, «Fakat Arnavutluk, Kûba ve Kuzey Moğolistan gibi, daha aşırı sosyalist ülkeler, kolay yoldan zengin olma hastalığını tamamen ortadan kaldırmayı başarmışlardır.»

«Daha vakit var,» dedi Sör Isaac, «Hele bir konferans sona ersin, Maarah ile Mapam (1) birleşirler, herşey yoluna girer...»

Tam o sırada, duvardaki büyük haritanın üstünde, Haifa bölgesinde bir ışık yanıp sönmey başladı. Elektronik beyin, verileri birkaç saniye içinde işleyerek «Instant Kapala Ltd» Şirketinin o sabah, ortaklarına yüzde 12 oranında kâr dağıttığını haber verdi. Alınan bilgiye paralel olarak, şirketin kimliği otomatik olarak incelendi: Bu şirket üç yıl kadar önce, bir Güney Amerikan Yatırımı ile kurulmuştu. Zamanın maliye bakanının kendi el yazısı ile yazılmış bir belge, bu şirketin ortaklarına yüzde 12 oranında kâr dağıtabileceğini gösteriyordu...

«Yasalara aykırı olan bir şey yok,» diye düşündü Dr. Bar-Bitsua, «Ama kim diyor ki bu şirket kâr edecek?»

Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ile yapılan bir telefon görüşmesi sorunu hemen çözümlendi ve Ucuz Japon malı Kapala'ya konan gümrük resmi derhal kaldırılarak ürünün İsrail pazarına serbestçe girmesi sağlandı.

¹ İsrail'in en kuvvetli siyasal grupları.

«Esneklik bizim Devlet anlayışımızın temel unsurlarındandır,» diye anlattı Dr. Bar-Bitsua, «Gelecek yıl, bu kuruluş iflâs etme tehlikesi ile karşı karşıya kalırsa, Kapala ithalatını tereddütsüz yasaklarız. Çünkü kolay yoldan kâr sağlamayı denemediği sürece kuruluşun çalışmasına karşı değiliz.»

«Tabii canım,» dedi Harold Garin, «şaşırtıcı olan, sanayicilerin bunu gözönüne almamaları...»

«Bu konuda gerektiği gibi davranan kuruluşlar yok değil. Örneğin, bir devlet teşekkülü olan «Çelik Sünger ve Saf Kum» işletmesini ele alalım. Bu kuruluş 13 yıldır her türlü kârı reddetmiş örnek bir şirkettir.»

Dr. Bar-Bitsua, özel bir elektronik aygıtın, söz konusu kuruluşun bilânçosunda beliren borçları otomatik olarak hesaptan nasıl düşürdüğünü gösterdi. Birdenbire duvardaki tablonun kuaförler sektöründe bir ışık yandı: «Kuaförlerden - Janet - Gizi - Mantizi - ve - Lili - gereğinden - fazla - kazanıyorlar - Stop - Neresi - burası - dağ - başı - mı? - Stop. Şampuandan alınan işletme vergisi derhal yüzde 130 oranında artırıldı.

«Bununla birlikte,» diye izah etti Dr. Bar-Bitsua, «1948'den önce yer alan ticari faaliyetlerle ilgilenmeyiz. Amacımız, devletin bireyin yaşantısına mümkün olduğu kadar az karışmasıdır.»

Teleprinterden o sırada yeni bir haber çıktı: «Giborey - Thila - sokağı - numara - 22 - kat - 3'de - oturan - avukat - Avigdor -

Playşhaker - karısına - bir - araba - aldı - stop - Namussuz - kerataaa - stop.»

Güvenlik kuvvetleri kazançsal arabaya el koymak üzere vakit kaybetmeden yola çıktı. Başka bir grup, hummalı bir faaliyet göstererek, Giborey Thila sokağında oturan avukatlara beş yıl süre ile yeni araba satın almayı ve aynı süre içinde 2 kereden çok yurt dışına çıkmayı yasaklayan bir kanun tasarısı hazırladı.

«Çok güzel, çok güzel,» dedi Zigmond Varborg, «Önemli olan mekanizmayı sıhhatte tutmak.»

«Teşekkür ederim Sör!..»

Odanın kapısı kapandıktan sonra, Sör Isaac bir kahkaha atarak,

«Müthiş birşey,» dedi. «Bizim için böylesine eğlenceli bir gösteri düzenlemeniz, çok güzel bir fikirdi Dr. Bar-Bitsua.»

«Anlayamadım Sör...»

«Bütün bunlar bir şakadan ibaretti değil mi?» diye sordu Sör Isaac.

Dr. Bar-Bitsua dostça gülümsedi:

«Bu taraftan efendim...»

Geçen gün başıma bir olay geldi. Çok kızdım. Öğleden sonra büyük bir havayolları şirketinin kentteki şubesine gitmiş, bilet satış bürosunda, camlı bir bölmede oturan, adını şimdi anımsamadığım, genç görünümlü, saçları topuzlu bir kadın görevli ile konuşmuştum. Kadın görevli adresimi bırakmamı söylemişti ve çok iyi hatırlıyorum, o sırada cebimden, içinde kartvizitlerim bulunan küçük not defterimi çıkartmıştım. Eve döndüğümde, defterimin üzerinde telefon numaraları yazılı olan bütün sayfalarının dökülmüş olduğunu gördüm. Kenarları delikli kâğıtları tutan çengeller açılmış olacaktı. Sayfaları ne olursa olsun bulmalıydım. Benim için çok önemliydiler...

Havayolları şirketine telefon ettim:

«Havayolları,» dedi bir kadın sesi, «buyrun.»

«Günaydın hanımefendi,» dedim, «geçen gün öğleden sonra şubenize gittim ve bilet satış bürosunda adını şimdi anımsamadığım, cam bir bölmede oturan genç görünümlü ve saçları topuzlu bir kadın görevli ile konuştum. Bu hanım adresimi bırakmamı söyledi. Çok iyi hatırlıyorum, o sırada cebimden küçük not defterimi çıkardım ve

eve döndüğümde defterimin içindeki sayfaların dökülmüş olduğunu gördüm...»

«Bir dakika beyefendi,» dedi kadın, «burası santral. Sizi sekreterliğe bağlayayım.»

«Teşekkür ederim.»

Birkaç saniye sonra, hattın öbür ucunda bir erkek sesi duydum:

«Sekreterlik, buyrun.»

«Bir sorunum var beyefendi,» dedim, «geçen gün şubenizin bilet satış bürosunda, adını şimdi anımsamadığım, camlı bir bölmede oturan, genç görünümlü, saçları topuzlu bir hanım görevli ile konuştum. Yanılmıyorsa, görevli adresimi bırakmamı istemişti. Çok iyi hatırlıyorum o sırada cebimden küçük not defterimi çıkardım ve eve döndüğümde, üzerinde telefon numaraları yazılı olan sayfaların dökülmüş olduğunu gördüm. Kâğıtları tutan çengeller açılmış olacak...»

«Akla yakın,» dedi sekreterlikteki adam, «Sizi hemen satış bürosuna bağlıyorum.»

Hattı göz açıp kapayana dek satış bürosuna geçirdiler:

«Bilet satış bürosu,» dedi bir kadın sesi, «buyrun.»

«İyi günler hanımefendi. Sizinle mi görüştüm bilmiyorum, büronuzda genç görünümlü bir hanımla görüşmüştüm. Saçlarını topuz biçiminde toplamıştı. Siz miydiniz?»

«Ben değildim ama belki size yardım edebilirim.»

«Çok teşekkür ederim. Sözünü ettiğim hanım görevli camlı bir bölmede oturuyor-

du. Adresimi bırakmamı söyledi; çok iyi hatırlıyorum, o sırada cebimden küçük not defterimi çıkardım ve eve döndüğümde defterimin bütün sayfalarının dökülmüş olduğunu gördüm...»

«Ne zaman oldu bu?»

«Geçen gün öğleden sonra.»

«Ne yazık ki geçen gün burada değildim beyefendi. Eliza'ya danışmanız gerekiyor. Ayrılmayın lütfen.»

Kısa bir süre sonra karşıma başka bir kadın çıktı:

«Günaydın.»

«Günaydın hanımefendi,» dedim, «geçen gün öğleden sonra şubenizin satış bürosunda adını şimdi anımsamadığım, cam bir bölmede oturan, genç görünüşlü, saçları topuzlu bir hanım görevli ile konuştum. Görevli hanım adresimi bırakmamı istemişti...»

«Bir dakika beyefendi,» diye sözümü kesti kadın, «burası santral. Sabah konuşmuştuk. Kimi arıyorsunuz?»

«Eliza'yı...»

«Hemen bağlıyorum. Eliza biri seni arıyor. Konuşun.»

«İyi günler,» dedim Eliza'ya, «Kaybettiğim sayfalar konusunda size danışmamı söylediler. Öğleden sonra sizin bölümde adını şimdi anımsamadığım, cam bir bölmede oturan, genç görünüşlü, saçları topuzlu bir hanım görevli ile konuştum. Sözünü ettiğim hanım, adresimi bırakmamı istedi. Çok iyi hatırlıyorum, o sırada cebimden küçük not

defterimi çıkardım ve eve döndüğümde...»

«Özür dilerim beyefendi, siz hangi Eliza'yı arıyorsunuz, kargo bölümündekini mi, satış bürosundakini mi?»

«Satış bürosundakini.»

«O halde aradığınız ben değilim. Sizi yeniden santrale veriyorum.»

«Alo,» dedi santraldeki, «iyi günler buyrun.»

«İyi günler,» dedim, «Satış bürosundan Eliza ile konuşmak istiyorum.»

Hemen bağladılar:

«Satış bürosundan Eliza ile mi görüşüyorum?»

«Evet.»

«Allaha Şükür. Bir sorunum var ama sizle ilgili olup olmadığını bilmiyorum.»

«Hele bir anlatın, bilelim...»

«Bakın, geçen gün öğleden sonra sizin büronuzda adını şimdi anımsamadığım, camlı bir bölmede oturan, genç görünümlü, saçı topuzlu bir hanım görevli ile konuştum. Görevli hanım adresimi bırakmamı söyledi; ben de cebimden küçük not defterimi çıkardım. Eve döndüğümde defterimin, üzerinde telefon numaraları yazılı olan sayfalarının dökülmüş olduğunu gördüm. Kâğıtları tutan çengeller...»

«Tamam» dedi kadın, benimle ilgili değilmiş. Sekreterlikle konuştunuz mu?»

«Evet orada bir bey ile görüştüm.»

«Şatran'la mı?»

«Bilmiyorum.»

«Sizi Şatran'a bağlayayım.»

Santraldeki kıza beni Şatran'a bağlamasını söyledi.

«İyi akşamlar,» dedi Şatran, «buyrun ben Şatran.»

«Birkaç saat önce sizle mi konuştum beyefendi?»

«Hangi konuda?»

«Geçen gün öğleden sonra şubenize gittiğimde düşürdüğüm kâğıtlar hakkında...»

«Hayır benle konuşmadınız beyefendi, mesele nedir?»

«Satış büronuzda, adını şimdi anımsamadığım, cam bir bölmede oturan, genç görünümlü ve saçı topuzlu bir hanım görevli ile konuştum. Yanılmıyorsa adresimi bırakmamı istedi...»

«Özür dilerim burada korkunç bir gürültü var hiçbir şey duyulmuyor.» diye sözümü kesti Şatran, «Ben odama çıkacağım, ayrılmayın lütfen.»

Hemen odasına çıktı.

«Alo,» dedi Şatran, «Şimdi daha iyi. Geçen gün satış büromuza geldiniz...»

«Evet, öğleden sonra orada, adını şimdi anımsamadığım, cam bir bölmede oturan, genç görünümlü ve saçı topuzlu bir hanım görevli ile konuştum. Söz konusu hanım adresimi bırakmamı söyledi. Çok iyi hatırlıyorum o sırada cebimden küçük not defterimi çıkardım. Eve döndüğümde de içindeki sayfaların dökülmüş olduğunu gördüm.»

«Nasıl oldu?»

«Kâğıtları tutan çengeller açılmış olacak.»

«Olur böyle şeyler.» dedi Şatran. «Kâğıtlarınız burada bir yerde olacak. Bir dakika, arkadaşlara sorayım.»

Şatran arkadaşlarına, geçen gün bir ziyaretçinin satış bürosuna geldiğini, orada genç görünümlü, saçları topuzlu bir hanım görevli ile konuştuğunu, —Satela olmalıydı bu,— görevlinin adama adresini bırakmasını söylediğini ve ziyaretçinin, evine döndüğünde defterinin içinden, üzerinde önemli telefon numaraları yazılı olan sayfaların dökülmüş olduğunu farkettiğini anlattı.»

«Bir dakika,» dedi bir ses, «Yanılmıyorsa dün kapıcı buna benzer bir şey bulduğunu söyledi.»

«Alo,» dedi Şatran, «galiba dün kapıcı buna benzer bir şey bulmuş.»

Birkaç dakika sonra kapıcı ile konuşuyordum:

«Küçük ve kenarı delikli kâğıtlar mıydı bunlar?»

«Evet bây kapıcı. Üzerlerinde telefon numaraları yazılıydı.»

«Tamam. Kâğıtları dün adresinize postaladım. Bugün yarın alırsınız.»

«Teşekkür ederim.»

«Bir şey değil. Nasıl düşürdünüz kâğıtlarınızı?»

«Hiç. Geçen gün öğleden sonra, satış bürosunda adını şimdi anımsamadığım, camlı bir bölmede oturan, genç görünümlü bir hanım görevli ile konuştum. Adı galiba Satela. Kadın adresimi bırakmamı söyledi. Ben de cebimden küçük not defterimi çıkar-

cüm. Eve döndüğümde de sayfaların dökülmüş olduğunu gördüm.»

«Neyse önemli olan kaybettiğinizi bulmuş olmanız. İyi geceler beyefendi.»

«İyi geceler.»

«Lütfen oturun sayın müdür.»

«Çok teşekkür ederim. Garson iki çay.»

«Şimdi başbaşa konuşabiliriz.»

«Tabii.»

«Bugün hava çok güzel.»

«Evet çok güzel.»

«Yalnız şiddetli yağmur biraz rahatsız ediyor.»

«Evet, denizin de dalgalı olduğu söyleniyor.»

«Bunun dışında, ne var ne yok?»

«Yeni bir şey yok dostum. Başında bulunmakla onur duyduğum Devlet Ziller Merkez'i için bir gökdelen yapma kararı yakında alınacak.»

«Ne müstesna raslantı! Temsil etmekte olduğum inşaat ortaklığı bu merkezin yapımı ile ilgileniyor.»

«Ne diyorsunuz!..»

«Sayın müdür, şunu söyleyeyim ki, bu binanın yapımını birinci derecede önemli bir ulusal görev sayıyoruz.»

«Tebrik ederim.»

«Merkez'in gelirleri konusunda bir karar alındı mı?»

«Henüz alınmadı. İzin verirsiniz, bunu niçin sorduğunuzu bilmek istiyorum.»

«Birden hatırladım ki, ortaklığımızın ileri gelenleri, meselenin ahlâki yönüne daha az hassasiyetle eğilen başka herhangi bir firmanın şimdiye kadar, idarecilerinden biri olduğunuz siyasal partinin seçim fonuna hatırı sayılır bir yardımda bulunmayı teklif edebileceğini düşünüyorlardı.»

«İzin verirsiniz bir şey söyleyeceğim: Ben ve de partim bu tür zemin yoklamalarına şiddetle karşı koymaktayız.»

«Biz bundan bir an bile şüphe etmedik. Bununla birlikte, bir noktaya ışık tutmakta yarar var: Partinizin almayı reddettiği meblağ nedir?»

«Üzgünüm ama, bu soruya cevap vermeyeceğim. Çünkü partinin üst düzeydeki idarecileri arasında yapılan son toplantıların birinde, inşa izninin, partinin fonlarına peşin ve nakit olarak yapılacak bir milyon liralık bir yardım karşılığı verilmesi önerisi rağbet ve destek görmedi. Bu nedenle, konu üzerinde daha fazla konuşmaya değmez.»

«Pek tabii değmez. Ancak şunu belirteyim ki, bağlı olduğum firmanın, şuurunun kanunsuz işler yapacak derecede kaybetse bile, üç taksitte ödemek şartıyla, 650.000 liradan yukarı çıkmayacağı hemen hemen kesin.»

«Gerçek koşullara bu denli uygun olmayan durumlar üzerinde tartışmak beni adeta rahatsız ediyor. Yanılmıyorsam, bir ara bundan daha büyük meblağlar teklif edilmiş, ben ve partimin yüksek düzeydeki idarecileri bunu iğrenerek reddetmiştik.»

«Şundan hiç kuşum yok ki, sayın müdür, ülkemizde daha büyük meblağlar önerecek kadar sorumsuz firmalar bulunmaktadır. Bununla birlikte, ortaklığımız gibi sağlam temellere oturmuş bir kuruluş, daha büyük bir iğrenti önerecek olanaklara sahip değildir.»

«Dostum, her birimiz sorumsuzluğumuzun sınırlarını bilmeliyiz.»

«Şüphesiz. Ancak şunu da bilmek istiyordum: 800.000 gibi iğrenç bir şeyi de reddetmeniz için bir çok nedenler var değil mi?»

«Önermediğiniz son fiyat bu mu?»

«Korkarım ki öyle.»

«Öyleyse, partimin bu teklife ilgi göstermeyeceğini sanmıyorum.»

«İzin verirsiniz ekleyeyim: Bu meblağ özel fonları kapsamamaktadır.»

«Beni mi kastediyorsunuz?»

«Hâşâ...»

«Bakın dostum, bu açık konuşmamız partimle ilgili işler sözkonusu oldukça devam edebilir. Ama sözler bu sınırı aşıp kişisel alana taşarsa, size «yeter» demek zorunda kalırım. Ben, özel arsası ile birlikte iki katlı bir villanın aşkı için bir takım iyilikler yapmaya hazır zayıf karakterli devlet memurlarından değilim.»

«Nerede olsun?»

«Hertzelia kentinin yeni kısmında. Mümkünse ana yola yakın bir yerde. Bana gelince: Ben bu tür bir teklifi büyük bir hakaret sayarım.»

«Bir an bile başka türlü olabileceğini düşünmedim.»

«Vakit kaybetmeden konuşmamıza bir son vermekte ve herşeyi unutmakta yarar var.»

«Haklısınız. Ne zaman görüşeceğiz?»

«Öbür gün. Son önerilerinizi reddetmek için gene burada buluşuruz.»

Herşey genç Pomeranz'ın evlendiği gün başladı. Düğünden önce damadın babası Doktor Pomeranz bir hafta süreyle hergün telefon ederek törene katılmamı rica etti çünkü oğlu ben gelmezsem evlenmeyeceğini söylemişti. Gelini de çok çok istemişti gelmemi, on dakikalığına olsa bile. Gitsem bir türlü, gitmesem bir türlü. Yahu, genç Pomeranz'ın düğününden bana ne? Doktor Pomeranz'ı hemen hiç tanımıyorum. Bi kere sinde Yugoslav elçisinin evinde karşılaşmış gazetede yazdığım siyasal yazılar konusunda sohbet etmiştik, o kadar.

«Düğünlerde felâket sıkılırım» diye içimi döktüm eşime, «Konuklardan kimseyi tanımam, herkesin arasında aptal gibi dolaşıp dururum. Ne yapsam da gitmesem?»

Eşim kısa bir süre düşündükten sonra, zor durumlarda acele çözüm yolları bulmaya yatkın bir zekâyâ sahip olduğunu bir kez daha gösterdi :

«Rica etmişlerse,» dedi «gitmelisin.»

Gerisini anlatmaya bilmem gerek var mı? Tören, beklediğim gibi, süslü bir düğün salonunda yapıldı. Dr. Pomeranz'ın, benim kim olduğum konusunda en ufak bir fikri olmadığı belliydi. Damat elimi, beni ilk kez

görüymüşçasına, yüzünde şaşkın bir ifade ile sıkılmış, gelin ise kimin nesi olduğumu anlamaya çalışmamıştı. Sonra masaya geçtik ve o sırada gözlerini kırıştıran adamla karşılaştım.

Yanımda oturan adam göz kapaklarını oynatıp duruyordu. «Tik»i vardı yani. Yanılmıyorsam aramızda hiç konuşmadık. Bir ara benden tuzluğu uzatmamı rica etti ben de galiba verdim. Herşey gerçekten sıkıcıydı. O gece meydana gelen en neşeli olay, damadın, kalkarken kırmızı şarap dolu bir bardağı gelinin üzerine dökmesiydi. Herkes gelinin etrafında koşuşurken, kargaşalıktan yararlanarak salondan kaçıp dışardaki temiz havaya karıştım ve bütün Pomeranz'lar ile düğünlerini unuttu. Ne işim vardı benim törende?

Aradan altı ay geçmişti. Bir gün milli piyango gişesinden, çalışmadan zengin olmak düşüncesi ile bir bilet alıyordum. O sırada gişeye bir adam yaklaştı. Satıcı bileti mi uzatırken, yeni gelen beni şöyle bir süzüp :

«Gençlerden ne haber?» dedi.

Ne bileyim ben.

«Özür dilerim anlıyamadım beyefendi. Hangi gençlerden söz ediyorsunuz?»

Adam gözlerini kırıştırmaya başlayınca anılarım tazelendi. Evet bu, genç Pomeranz'ın düğününde gördüğüm yaratıktı. Gayet nazik cevap verdim :

«Onlardan hiç bir haber alamadım; za-

ten aramızda herhangi bir akrabalık bağı yok.»

«Benim de yok,» dedi gözlerini kırıştıran adam. «Yanılmıyorsam, kırmızı şarap gelinin giysisinin üzerine dökülmüştü...»

«Evet, evet, evet,» diye onayladım, «genç Pomeranz dökmüştü. Umarım şimdi herşey yolundadır!..»

Bunları söyledikten sonra adamın yanından hızla uzaklaştım. Kendileri ile konuşmam için bir neden olmayan insanlarla konuşmaktan hoşlanmam. Bir düğünde karşılaştık. İyiydi, güzeldi, şimdi yeter, bitti. Geçmiş günlerin anılarını hep içimizde mi taşıyacağız? Anında gözlerini kırıştıran adamı belleğimden siliverdim; tam dolmuşa bindiğim o cumartesi gününe kadar. Yanımda bir karı-koca oturuyordu. Tek kelime konuşmadan birkaç durak yol almıştık ama daha başından, yanımda Pomeranz'la ilgili bir kimsenin oturduğunu görmüş, daha doğrusu hissetmiştim. Düğün konusunda yeniden ayrıntılara girmek niyetinde değildim. Yıldırım hızı ile sokakları sayıp Muğrabi durağından ne kadar uzakta olduğumuzu saptamaya çalıştım.

Ne var ki, alın yazınızı değiştiremezsiniz: Rambam sokağının köşesine vardığımızda yanımdaki yüzünü benden yana çevirdi; işte o sırada hayatımın yanlışını yaptım: Adam bakışlarını bana dikti ve kimliğini bildirmek için gözlerini kırıştırdı. Bu gerginliğe daha fazla dayanamayarak boşaldım:

«İyi günler,» dedim. «nasıllar?»

Tam o anda, evet tam «nasıllar» dediğim anda adamın ne beni ne de düğünü anımsamadığını anladım. Ama aptalca tutumum ona her şeyi hatırlatmıştı :

«Evet, evet, evet,» dedi, «Adları ne idi?.. Pomeranz mı ne... Düğünden beri görmedim onları. Sizi eşimle tanıştırayım.»

Eşine «memnun oldum» dedim. Gözlerini kıspırtıran adam da ona, genç Pomeranz'ın düğününde nasıl tanıştığımızı anlattı.

«Hatırlıyor musun?» diye sordu, «şarap...»

«Evet,» dedim, «dökülmüştü hani...»

«Yanılmıyorsa şarap kırmızıydı.»

«Gelinin giysisini lekelemişti.»

«Şimdi nasıllar? Herşey yolunda gidiyordur tabii.»

«Evet öyle zannediyorum.»

«Oh, oh, pek memnun oldum.»

Akıcı sohbetimiz burada kesildi çünkü, bu arada artık ihtiyarlamış olmaları gereken o genç çiftten başka, üstünde konuşabileceğimiz ortak bir konu yoktu. Neyse ki Muğrabi durağına vardık ve o kâbusu yaşayanlar kaçışarak evrenin dört bir yanına dağıldılar.

Bu olayın üzerinden durgun denebilecek bir kaç yıl geçti ve olay tümüyle aklımdan silindi. Kudüs'e gitmek üzere trene bindiğim güne kadar...

Alın yazım buna göre düzenlenmişti

sanki. Olayı hatırladıkça sırtımdan soğuk terler dökülüyor.

Trene binip hemen hemen boş bir kompartımana girdim ve koltuğa yerleştim. Tren düdüğünü öttürüp hareket etti. Kafamı kaldırdım, bir de ne göreyim?.. Tam karşımda oturuyor... başbaşayız... tâ Kudüs'e kadar yolumuz var...

«Ha, ha» dedi, «Gençlerden ne haber?»

Adlarını o da hatırlamıyordu artık.

«Bilmiyorum,» diye cevap verdim. «Onları hiç görmem zaten.»

«Ben de...»

Kompartımana boğucu bir sessizlik çöktü. Tekerleklerin sesi, saatli bir bombanın tıkırtısını andırıyordu. Kudüs yolu iki saat çeker. O sırada farkettim: Ben de gözlerimi kırıştırmaya başlamıştım.

«Şarap,» diye fısıldadı karşımdaki, «Şarap... hatırlıyor musunuz?»

«Evet, gelinin...»

«Kırmızı...»

«Döküldüydü...»

Birden yerimden kalkarak:

«Özür dilerim,» dedim, «Köpeğime bir bakmam gerekiyor.»

Kompartımandan fırlayıp son vagona kadar koştum ve ateşler içinde yanan başımı, yasağa rağmen, pencereden çıkartarak derin derin nefes aldım. Ülkemize özgü bir umursamazlıkla akıp giden ağaçlara, çayır-lara bakarak «Neden bu adamla hep bu konuda konuşmak zorunda kalıyorum?» diye

söylendim. «Neden rastlaşıyoruz hep? Bir düğün töreninde meydana gelen bir olay yüzünden yaşantımız boyunca çekecek miyiz?» Kompartımanıma döndüğümde gözlerini kırıştıran adam yoktu. Ben kaçtıktan sonra o da sığınacak bir yer aramaya çıkmıştı herhalde. O günden sonra dikkatli davranmaya karar verdim. Bir özel otomobil satın alıp, yalnız onunla seyahat etmeye başladım. Pastahanede daima direğin arkasında oturdum ve daha başkente gitmedim. Buna rağmen bir keresinde sokakta gözlerini kırıştıran adamla karşılaştım. Hemen en yakın binaya girerek en üst kata çıktım ve kendimi çamaşırhaneye kitledim. Çünkü, bir kez daha bana gençlerin ne durumda olduklarını sorarsa, allah canımı alsın, onu... onu... onu... yani elimden ne çıkar bilmiyorum...

Geçen gün, benim için artık herşeyin bitmiş olduğunu anladım.

Oğlum Rafael ile buz revüsüne gitmiştik. İyi bir baba olduğumdan, temkini elden bırakmamıştım. Bakın neler oldu: Sandalyeme yayılmışım, Rafi dizlerimin üstünde, herşey yolunda. Artık etrafına ilgi gösterecek yaşa gelmiş, olan oğlum, sağında solunda arkadaşlık edecek birini arıyor. Özellikle sağ tarafta, babasının yanında oturan bir akranıyla yakın ilişkiler kurmakta. Oğlumun toplum içinde bulunması, kendini kabul ettirmesi beni hoşnut eder. Sağ yana şöyle bir göz attım... amanın!.. çocuk... evet çocuk... gözlerini kırıştırtıyor!..

Bir saat süreyle başımı kaldırmaya cesaret edemedim. Ama gösterinin iki bölümünü ayıran o acımasız arada, ağır kuşukularım dağılıverdi. Babası «o» idi. Önceleri tanımamazlıktan geldim ama bu kez kendisini tutamayan o oldu :

«İyi akşamlar,» diye fısıldadı. Yüzü sarı idi. «Nasıllar?..»

«Eyvah anahtarlarım,» diye haykırp dışarı fırladım ve iri bir gece bekçisinin arkasına saklandım. Bütün vücudum titriyordu. Oğlum beni uzunca bir aramadan sonra buldu :

«Baba, yeni arkadaşım babasının seni tanıdığını söyledi.. Bir düğünde tanışmışsınız... Baba, kırmızı şarabın gelinin üzerine döküldüğü doğru mu?»

Tanrıya sessizce dua ettim. Pomeranz'ların lâneti artık yaşamım boyunca üzerimde kalacak. Bu lânet korkunç bir miras olarak kuşaktan kuşağa, oğuldan toruna, torundan torununun oğluna, kıyamete dek geçecek... Tanrı taksiratımı affeylesin, amin.

Arbinka ve ben konuşmadan oturuyor, kahvemizi karıştırıyoruz. Saat 4'e çeyrek var. Öğleden sonra olması ihtimali büyük. Ölü bir gün. Rüzgâr Dizengof caddesinin gürültüsünü taşıyor. Hatırı sayılır bir ham-sin esmekte. İki haftadır mektup yok. Boğucu bir sıkıntı bizi her zamankinden çok rahatsız ediyor. Arbinka gözlerini kahveden ayırmadan mırıldandı :

«Neden solaklar için fincan yapmazlar? Yani sapı öbür yanda olan bir fincan.»

«Tanımıyor musun onları? Böyle şeyler onları ilgilendirmez. Nasıl olsa böyle de satılıyor.»

Arbinka içini çekti :

«Beş bin yıldır aynı sıkıcı fincanlar. Dış görünüşünü bozmamak için, sapını içine koymayı düşünmediler mi hiç?»

«Hayır hiç düşünmediler,» diye cevap verdim, «böyle gelmiş, böyle gidecek.»

Arbinka kahvesinden bir yudum aldı.

«Küçük şeylere hiç dikkat edilmiyor, üzerlerinde hiç durulmuyor,» diye mırıldandı, «toplu iğneyi düşün. Dünya üzerinde her dakika, en az yüzbin kişinin eline iğne batıyor. İki ucu başlı iğneler yapılırsa, kimse-nin eline batmaz.»

«Kuşkusuz,» dedim «Örneğin keller için dişsiz tarak yapılabilir.»

«Kusura bakma ama bu fikrin biraz çocuksu.»

Sustum. Bana dokunulursa, sümüklü böcek gibi kabuğuma çekilirim.

«Saçma sapan şeyler söylemenin zamanı değil» diye çıkıştı Arbinka, «Ben yapılabilir şeyler üzerinde duruyorum. Örneğin plâstikten kepek. Yeni çıktı. Pek az miktarda saçına serpiyorsun, o kadar.»

«Yapma olduğu hemen anlaşılır.»

«Aksine, büyüteçle baksan, gerçeği ile yapmayı ayıramazsın. Malzeme devrimi çağında yaşıyoruz dostum! Camdan yapılmış şapkayı duydun mu?»

«Hayır, niçin camdan yapılıyor?»

«Düşerse kaldırmaya gerek kalmasın diye.»

Bu bana akla yatkın geldi. Anlaşılan, insanlık yerinde saymıyor. Arbinka'ya sordum :

«Üst yanında da dört tane ayağı olan dolaba ne dersin?»

Arbinka şaşkınlıkla baktı. Bana hiç bir zaman lâıyk olduğum değeri vermez.

Düşünceli düşünceli söylendi :

«Üstünde dört ayak bulunan bir dolap mı? Anladım, üstü tozlanırsa dolabı ters çevirirsin.»

«Değil mi?»

«Bu tür ev eşyaları çok kullanışlı oluyor,» dedi Arbinka, «Örneğin, uzun zamandır

sert bir maddeden yapılmış yuvarlak bir mendil arıyorum.»

«Katlamaya gerek kalmasın diye mi?»

«Ya!»

«Benim de buna benzer bir buluşum var,» diye sırrımı açıkladım, «Patentini almayı düşünüyorum.»

«Neymiş?»

«Pantolon lambası. Erkekler için yapılmış bir elektronik aygıt. Pantolonun düğmelerinden biri açılırsa, küçük bir ışık yanıp sönmeye, bir de zil çalmaya başlıyor.»

Arbinka gözlerini şaşkınlıkla kırıştırdı. Benden böyle bir şey beklemiyordu. Kıskançlıktan sesi kısılmıştı sanki:

«Senin lambalar biraz karışık; bana profesörün guguklu saat tuzağını hatırlatıyor. Tuzağı guguklu saatin kapısının önüne koyuyorsun. Kuş o sinir bozucu gugugunu ötürmek üzere çıkınca, küçük bir çekiç kafasına inip onu susturuyor.»

«Ülkemizde, kaç kişinin guguklu saati var?»

«Üzülme yeterli sayıda var.»

Buyrun şimdi de o alındı. Kusura bakmayın ama, şu guguklu saat tuzağı bana çok aptalca bir şey gibi geldi. Adam gugugu dinlemek istemiyorsa, saati bir saatçiye götürsün kuşu aldırınsın. Tuzağa ne gerek var. Vallahi, şöyle oturup konuşabileceğin bir adam kalmadı.

«Okumuş çiftçinin buluşunu duydun mu?» diye sordum Arbinka'ya, «Karpuz ve pireden oluşan bir derleme.»

«Çekirdeklerden kendiliğinden fırlıyor değil mi? Bu hikâye artık eskidi. Benim mısır-yazı makinesi kombinasyonu bile daha ilginç : Koçanın bir başından öbür başına doğru bir sıra mısır tanesi yiyorsun : ucuna geldiğin zaman zil çalıyor ve koçan geri fırlıyor, böylece yeni bir sıraya başlayabiliyorsun.»

«Fena değil.»

«Herşey daha rahat bir yaşantı için,» dedi Arbinka, «Bir yerde okumuştum, Amerika'da bir alet icat etmişler, patates tohumlarını ekiyor, sonra otomatik olarak suluyor, filizlere bakıyor, patatesleri topraktan çıkarıyor, yıkıyor, soyuyor sonra oturup yiyor.»

Dudağımı bükerek :

«Öyle işte, dedim, «İnsan öneminden kaybediyor. Anlatıldığına bakılırsa, Japonya'da satranç oynayan bir elektronik beyin yapılmış.»

«Ben olsam iki tane alırdım,» dedi Arbinka, «Evde oturup birbirleri ile oynasınlar, bende sinemaya giderim...»

Parayı ödeyip kalktık. Kapıda transistörlü radyo çalan bir dilenciye takıldık. Dünya her zamanki gibi dönüyor. Güneşin altında yeni bir şey yok.

Sitzin köyünün kuruluşunun 60. yılı mü-nasebetiyle düzenlenen kutlama töreni, zamanında bütün ülkede yankılar uyandırmış ve hatta, devrin başbakanı David Ben-Gourion bile bu kutlama törenine, kooperatif ilgililerinin daveti üzerine, katılmıştı.

Törenden birkaç gün önce, başbakanlık Ben-Gourion'un daveti kabul ettiğini resmen bildirmiş ve bu önemli olayla ilgili bütün hazırlıklar tamamlanmıştı. Tâ ki, anlatıldığına bakılırsa, Roko ortaya çıkana dek.

Herşey kooperatif kurucularından olan Munio Roko'nun arkadaşlarına yaşantısı boyunca düşlediği şeyi gerçekleştirmek istediğini söylediği gün başladı. Roko başbakanı görür görmez boynuna sarılıp öpecekti:

«David'i öyle bir öpüş öpeceğim ki,» diyordu «sevincinden uçacak.»

Roko kooperatifin eski üyelerinden olduğundan, törene katılmaması söz konusu değildi. Bununla birlikte sorumsuzca yayılan dedikodulardan tedirgin olan kutlama komitesi yaşlı üyeyi kurul önünde açıklama yapmaya çağırdı.

«Sayın Rokotovski,» diye resmen sordu-

lar «Başbakan ve Savunma Bakanı'nı öpmek istediğine dair dolaşan söylentiler doğru mu?»

Rokotovski sıcak bir gülümseme ile:

«Hem de nasıl!» diye cevap verdi, «David'i görür görmez öyle bir öpüş öpeceğim ki...»

«Sayın Rokotovski Başbakan ve Savunma Bakanının bu davranışı olumlu karşılayacağından emin misin?»

Rokotovski alınmıştı:

«Ne biçim soru bu? Yahu biz elli yıl önce, portakal bahçelerinde birlikte çalıştık. Benim kaldığım baraka onunkinden üç baraka ilerdeydi. David sevinçten uçacak, göreceksiniz...»

Bu nazik konu köyün idare meclisine getirildi. Tartışmalar zorlu geçti. Goborov adındaki üye, meclisin ileri gelenlerini, kutlamayı kendi çıkarlarına alet etmek ve ileride gerekecek herhangi bir torpil işi için yatırım yapmakla suçladı.

«Rokotovski öpecekse», diye tehdit etti Goborov, «o zaman ben de öpeceğim!»

Her kafadan bir ses çıkmaya başladı. Meclis başkanı tokmağını masaya vurarak:

«Arkadaşlar, arkadaşlar,» diye bağırdı, «Herkes istediğini yapma hakkına sahip değildir. Herşeyin bir yolu yordamı vardır. Oya koyalım.»

Korkulan başa geldi ve Munio Rokotovski, dört ayluk çoğunluğu alarak öpme işi için köy adına, resmen görevlendirildi. Ancak, olay anında herhangi bir uygunsuz du-

ruma yol açmamak için, köy sekreterliği Başbakanlığa taahhütlü bir mektup yollayarak sorunu açıkladı.

«Saygıdeğer Arkadaşlar,

Üyelerimizden Munio Rokotovski, köyün kuruluş yıldönümü münasebeti ile düzenlenen tören sırasında, Başbakan ve Savunma Bakanı'nı öpmeyi tasarladığını bize bildirmiş bulunmaktadır. Kısa bir tartışmadan sonra meclisimiz, üye Rokotovski'ye bu konuda, ilke olarak yetki vermiş, ancak bu yetkinin Başbakanlığın onayına tabi olduğu da, kendisine hatırlatılmıştır. Durum böyle iken, bize bilgi vermenizi ve teknik açıdan yol göstermenizi rica ederiz. Köyümüzün eski bir üyesinin bu isteğini yerine getireceğinizi umar, saygılarımızı sunarız.

Sitzin Köyü
İdare Meclisi Üyeleri»

Üye Rokotovski'ye öpme izninin verildiğini bildiren Başbakanlık tezkeresi, iki hafta sonra köye ulaştı. «Başbakanımızın söz konusu üyeyi pek hatırlayamaması ile birlikte» deniyordu tezkerede, «o gün mutlu bir havanın eseceği ve isteğin duygusal yanı gözönünde tutularak, öpme işine ilke olarak karşı koyamayacağımızı bildiririz.» Tezkerede, ayrıca, öpücüğün uygar ve saygıdeğer bir biçimde verilmesi gereğine değiniliyordu. Başka bir deyişle, Başbakan ve Savunma Bakanı arabasından indikten sonra ve idare meclisi binasına doğru ilerlemeye başladığı zaman, Rokotovski'ye, sevgi göste-

rilerinde bulunan kalabalığın arasından fırlamasına ve Başbakan ile Savunma Bakanı'nın yanaklarından öpmesine izin verilecek, ancak bu arkadaşça olacak ve her biri otuz saniyeden çok sürmeyecekti. Tezkerede güvenlik konusuna da yer verilmiş ve idare meclisinden, Rokotovski'nin dört adet vesikalık fotoğrafı ile kimlik belgesi numarası istenmişti.

Başbakanlık tezkeresi Sitzin köyünü sevince boğmuştu. Ancak bu sevince ortak olmayan biri vardı, o da sevinci yaratan olayın kahramanıydı:

«Ne münasebet yarım dakika sürecekmış» diye haykırdı yaşlı üye. Alınmıştı. «Beni ne sanıyorsunuz? Sepet mi? Ya David benden ayrılmak istemez, defalarca öpüşmek isterse?»

«Resmî protokol kuralları bunu gerektiriyor.» diye anlatmaya çalıştılar, «Her kural kamu düzeyinde tekrar tekrar edinilen tecrübelerle dayanır. Her ayrıntı büyük bir dikkatle plânlanır ve saptanır. Devir değişti arkadaş. Çağdaş uygarlık düzeyine erişmiş bir ülkede yaşıyoruz.»

«Peki iyi,» dedi Rokotovski, «mademki öy'e, vazgeçtim.»

«Neden vazgeçtin?»

«David'i öpmekten. Biz portakal bahçelerinde birlikte çalıştık. Benim kaldığım baraka onunkinden üç baraka ilerdeydi. Belki de iki. Eski arkadaşımı istediğim gibi öpemeceksem, kalsın.»

Roko inatçının biriydi. Belki bu yüzden

yaşantısı boyunca basit bir köylü olmaktan ileri gidememişti. Meclis üyelerinin, fikrini değiştirmek için gösterdikleri çaba sonuçsuz kaldı:

«O halde başbakanlıktan niçin özel izin çıkardık?» diye yüklendiler ihtiyara, «Düşün bir kez, başbakan gelecek, arabasından inecek, birinin gelip kendisini öpmesini bekleyecek ve bu işi yapacak kimse ortalıkta görünmeyecek. Doğru bir şey mi bu?»

Dahası var. Kutlama komitesi üyeleri gazetelere imalarda bulunmuşlardı: «Sitzin köyünün kuruluş yıldönümü kutlamaları sırasında Başbakan ve eski bir üye birdenbire karşılaşacaklar ve olay heyecan yaratacak,»

Şimdi ne olacak?

«Öp Munio öp,» diye ricalarda bulunmaya başladılar, «yoksa, şart olsun, yerine başka birini bulacağız.»

«Bulun...»

Munio Roko herhangi bir kimse ile konuşmayı reddederek evine kapandı. Bunun üzerine meclis üyeleri olağanüstü toplantıya çağırıldılar. Oturum çok sert tartışmalara sahne oldu. Üyelerden Goborov, yıldönümü öpücüğünü verme yetkisinin, sırada Rokotovski'den hemen sonra bulunduğunu öne sürerek, kendisine tanınmasını istedi. Meclis başkanı ise, demokrasi ilkelerine uygun olarak, sorunu oylama yolu ile çözümlemeyi önerdi. Bazı üyeler de dışarıdan, bu konularda tecrübesi olan birini getirtmeyi düşünüyorlardı. Sonunda bu personel değişikliği konusunda başbakanlığa danışmanın

uygun olacağı görüldü ve bu yolda karar alındı.

‘Sıvgıdeğer arkadaşlar,’ deniliyordu meclis üyelerinin yazdıkları mektupta, ‘elimizde olmayan teknik nedenlerden dolayı, ziyaret günü başbakanı öpme görevine atanan üyemiz Rokotovski, bu görevi yerine getiremeyecektir. Ancak, samimi karşılaşmanın heyecanla beklenmesi ve bu uğurda hummalı bir faaliyet gösterilmiş olması gözönünde tutularak köy sakinlerinden yeni bir adayın seçilmesinde bize yardımcı olmanızı rica ederiz. Pek tabii, yeni aday, önceden kararlaştırılan koşullara göre hareket edecektir.’

Bir hafta sonra köye, başbakanlığın genç ve enerjik bir temsilcisi geldi. Genç adam bölgeyi gezdi ve köy sakinleri arasında dikkatli bir seçim yaptı. Başka bir deyişle gereken potansiyeli haiz öpücüler arasından uzun boylular ve bıyıklılar ayrıldı. Sonunda, sakin görünüşlü ve aynı zamanda partinin bölge örgütünün sekreterliğini yapan bir üyede karar kılındı. Daha sonra köyün haritası üzerinde bazı çalışmalar yapılarak mutlu sekreterin, kalabalığın arasından fırlarken izleyeceği yol saptandı ve kâğıt üzerinde kesik bir çizgi ile belirlendi. Herhangi bir yanlışlığı önlemek için de, meclis binasının önündeki meydana işaretler kondu, öpme noktasına kireçle bir daire çizildi, depar yeri de bir X’le işaretlendi.

Kutlama gününden önce birkaç prova yapıldı ve böylece bütün eksikler giderildi.

Mutlu sekretere, öpücüğün şiddeti konusunda, Başbakan ve Savunma Bakanı'nın ileri yaşı da gözönünde tutularak, özel bilgi verildi. Zaman sorunu da çözümlenmişti: Öpme ile görevlendirilen kişi, yavaş yavaş otuza kadar sayacaktı... Başbakanlığın temsilcisi bütün bu işleri büyük bir ustalıkla halletti ve polise talimat verdi:

«Başbakan ve beraberindeki kişiler saat tam onbiri yirmi geçe gelecekler. Saat tam oniki sıfırda burayı terkedecekler. Herşeyin yolunda gideceğini umarım.»

Plânın hazırlanışı sırasında bütün ayrıntılar gözönünde tutulduğundan tören kazasız belâsız geçti. Saat onbiri yirmi geçe başbakan ve beraberindeki kişiler geldiler. İhtiyar, meclis binasına doğru ilerlerken, mutlu sekreter kalabalığın arasından fırlayarak ona sarıldı ve yanaklarından öptü. Başbakan gülümsedi ama üstüne atılan adamın yüksek sesle '28-29-30 tamaaaaam mı?' diye kulakları tırmalayan bir sesle bağırması onu rahatsız etmişti. Öpüşme sona erdikten sonra başbakan, elinde bir çiçek buketi bulunan küçük kıza doğru resmiyetten uzak bir hava içinde yürüdü. Zaten çevresine toplanan halkın gürültülü sevgi gösterileri hüküm sürmesi öngörülen resmiyeti silip atmıştı.

Herkesin paylaştığı bu sevince yalnız bir kişi katılmadı. Munio Rokotovski en arkada sırada durmuş, gözyaşlarını tutamamıştı. Portokal bahçelerinde birlikte çalışmışlardı ve bu, onun öpücüğüydü... Bir daha öpemeyecekti...

ATEŞ OLMAYAN YERDE DUMAN TÜTMEZ

'Birşey' gazetesinin yazı işleri müdürü, edebiyat ve spor yazarı Zigler'i yanına çağırarak boğuk sesi ile kükredi:

«Bu yazılar bir okuyucuyu sıkıntıdan boğabilir. Her ne pahasına olursa olsun bu gazeteyi canlandırmalıyız. Şöyle yirmi satırlık mizahi birşeylerin, bir fıkran falan yok mu?...»

«Var,» dedi Zigler sırtarak, «bu sabah müthiş bir fıkra duydum: Muhasebeci Zongşpitz, müdürün odasına girip şöyle der: 'Sayın müdür bey, kayınvalidemin cenazesine gitmek istiyorum da, izin istecektim.' Patronun cevabı şu: 'Belki şaşıracaksın ama Zongşpitz, ben de istiyorum.' Anlayacağımız müdür de kayınvalidesinin cenazesine gitmek istiyormuş... Sabahtan beri gülüyorum.»

«Aptalca ve iğrenç bir fıkra. Üstelik gazetelerde de iki kez yayımlandı. Bu tür eskimiş şeyleri kullanmanın tek yolu vardır, o da fıkrayı bir tiyatro oyuncusu, bir sanatçı ya da bunlara benzer bir parazit tarafından anlatılmış gibi göstermek. Tam da üstüne geldi; bugün bir yazı okudum, tanınmış ya-

zar Tırtıl'ın bir oyunu korkunç bir başarı-
sızlığa uğramış...»

«Ya kızarsa?...»

«Kızmak mı? Gazetede kendisinden söz
eden bir yazı için mi? Onları böyle mi tanı-
yorsun?»

★★

Ertesi gün gazetenin 'Ne Var Ne Yok A
Dostlar' sütununda, çift dalgalı çerçeve için-
de şu dedikodu haberi çıktı:

«Gelecek vaadeden yazar Yitshak Tırtıl,
son günlerde, nükte yapma yeteneğinin, oyu-
nunun uğradığı başarısızlıktan etkilenmedi-
ğini yeniden gösterdi. Yazar bir akşam üs-
tü, her zaman olduğu gibi, millet meclisinin
koridorlarında gezinirken, yanına şoförü
gelmiş ve 'Bay Tırtıl' demiş, 'Kayınvalide-
min cenazesine gitmek istiyordum...' Yazar
cevabı hemen yapıştırmış: 'Valla Zongspitz,
ben de öyle.' Çevresindekiler, özellikle koa-
lisyon liderleri, bu başarılı nükteyi uzun bir
kahkaha ile karşılamışlar.»

Yitzhak Tırtıl geniş bir okuyucu kitle-
sine sahip olan 'Birşey' gazetesini okumaz-
dı. Bu nedenle sokakta rastladığı dostlarının
kendisinden sürekli olarak kaçmalarına bir
anlam veremedi. Yazar daha sonra kayın-
validesinden taahhütlü bir mektup aldı.
Mektupta şunlar yazılıydı: 'Senden saygı
maygı beklemiyorum ama ölmemi istiyor-
san, bunu naftalin kokan bir fıkra ile belirt-
me, salak!..»

Ruhunun derinliklerine işleyen bu mek-
tubu okuduktan sonra yazar, fıkrasının ya-

rattığı üzücü izlenimi silmek amacıyla umutsuz girişimlerde bulundu. Her zaman gittiği pastahanede rastladıklarının yakalarına yapışıp saatlerce yakındı durdu: Hayatında millet meclisine gitmemiştir, arabası yoktu, şoförü ise hiç yoktu, yahu şu Zongşpitz de kim?... Fakat sözlerine aldıran olmadı çünkü ateş olmayan yerde duman tütmediği gibi, bir gazete gerçek dışı şeyler yayınlayamazdı. Daha önemlisi, tanıdıkları, yazarın koalisyon liderlerine dalkavukluk yapmasını kabullenemiyorlardı. Gazetenin okuyucuları aslında yazardan çok yazı işleri müdürüne kızmışlardı. Bir an gaflete mi gelmişti, yoksa zayıf bir kişiliğe mi sahipti, kim bilir, bu reklâm düşkününün, bu manyak herifin isteğine karşı çıkamamış, onunla işbirliği yapmıştı. Yazık, çok yazık...

Tırtıl bu durum karşısında, her onurlu ve saygıdeğer insan gibi bir avukata başvurdu. Yazarın uzattığı 'Birşey' gazetesinin kayınvalide ile ilgili kısmını okuyan Dr. Şay Şaynberg bir kahkaha attı.

«Beyefendi,» dedi Tırtıl, «kayınvalideme karşı bir gün bile saygıda kusur etmediğim gibi, onunla hiçbir zaman alay etmemişimdir.»

«Anlıyorum,» dedi avukat. Ciddileşmişti. «O halde neden böyle aptalca fıkralar anlatıyorsun?»

Yazar, böylesine aşağılık yazıların kamuoyu üzerindeki etkisini uzun uzun an-

lattı. Avukata göre, gazeteyi suç atma iddiası ile mahkemeye vermek olanaklıydı, ancak bu tür mahkemeler beş-altı yıl sürer ve sonunda da mutlaka kaybedilirdi çünkü yargıçlar bu arada davanın konusunu unutturlardı. Bununla birlikte «Birşey» gazetesinin yazı işleri müdürüne bir ihtar mektubu yazıp, kendisinden bir yalanlama yazısı yayınlamasını istemeye karar verdiler. Yazar, Dr. Şay Şaynberg'den aldığı esinle şöyle bir mektup derledi:

‘Tarafımdan izin alınmaksızın şahsımı konu alan bir fıkra yayımlamanız beni şaşkınlıktan şaşkınlığa sürüklemiştir. Kayınvalidem tam sıhhattedir ve aile içindeki ilişkilerimiz bir kez olsun zedelenmemiştir. Binaenaleyh, bir hafta içinde gazeteniz aracılığı ile ben-den alenen özür dilemenizi, aksi takdirde...’

★★

«Başıma püsküllü bir bela sardın Zigler,» diye bağırdı yazı işleri müdürü, «Tırtıl gazetede bir özür yazısı yayımlamamızı istiyor.»

«Yandık,» dedi Zigler, «Kızacağınızı söylemiştim.»

Yazı işleri müdürü bu mesleğe yirmi üç yılını vermiş görmüş geçirmiş bir gazeteciydi. Bu durumun neyi ifade ettiğini anlamışçasına sırttı:

«Kızmak mı? Herif zevkinden dört köşe oluyor. Böylelerinin kafasında tek şey vardır: 'Reklâm.' Adama güzel bir jest yapmak için gazetende ondan söz edersin, sonra da kapına dayanıp 'bir daha, bir daha' diye bağırır. Hakkında ne yazdığın nasıl yazdığın önemli değil yeter ki yaz.»

«Namussuzlar.» dedi Zigler.

«Neyse zararı yok, bir özür yazısı yazarız olur biter. Bana 'Fıkralar Dünyası'nın birinci cildini getiriver.»

Tırtıl gazeteyi pastahanenin karanlık bir köşesinde okurken, elleri rüzgâra tutulmuş sonbahar yaprakları gibi titriyordu:

'Gazetenizin sadık bir okuyucusu olarak,' deniliyordu özür başlığı altındaki yazıda, 'şunu bildirmek isterim ki, kayınvalidemin cenazesi konusundaki eşsiz fıkrayı okumaktan büyük zevk aldım. Eksik olmayın. Ancak gerçeklere ışık tutmayı kendime görev bildiğimden, fıkranın tarafımdan bulunmamış olduğunu özür dileyerek bildirmeyi uygun buldum. Kayınvalidem, nazar değmesin, bir boğa gibi sağlam ve sıhhattedir. Üstelik benim en sevdiğim yemekleri pişirmekte de devam ediyor. Bununla ilgili olarak, sayın yazı işleri müdürü, izin verirsiniz birkaç gün önce evimizde geçen bir olayı nakledelim:

Dükkânların birinin yanından geçerken, bir

papağan gördüm. Merak edip girdim ve kuş hakkında bilgi istedim. Satıcı papağanın yedi dil bildiğini iddia etti. Güzel hayvanı satın alıp dükkânın komisi ile eve yolladım. Ancak aynı gün eve bir tavuk yolladığından evden bir tavuk sipariş edildiğinden habirim yoktu. Uzun sözün kısası, papağan kayınvalidemin tenceresinde hayata gözlerini yumdu. Öğle yemeğinde tabağımda papağanı görünce bağırmağa başladım. «Yahu ne yaptınız! Bu papağan yedi dil biliyordu!» «İyi ya» dedi kayınvalidem, «o halde niçin ağzını açmadı?»'

Saygılarımla
Yitzhak Tırtıl

★ ★

Pastahanenin personeli ve müşteriler, gelecek vaadeden yazarın, geniş bir okuyucu kitlesine sahip gazeteyi ayakları altına alıp çiğnemesini, öfkeden kızaran yüzünü korku ile seyrettiler. 'Birşey'in son sayısını okumuş olanların içinde ise ter ter tepinen yazara karşı en küçük bir acıma duygusu uyanmadı, çünkü kayınvalide ile papağandan söz eden ilkel fıkrası, nükte zevkinin sınırlarını oldukça aşmıştı. Şoför, meclis, papağan, yedi dil... daha neler! Ne çocukça şeylerdi bunlar? Tırtıl, döndüğünde eşinin evde olmadığını gördü. Kadın annesinin yanına gitmişti. Masanın üzerinde bıraktığı mektup tek sözcükten ibaretti: 'Manyak'. Daha sonra, komşular yazarın evdeki eşya-

ları küçük parçalara böldüğünü duydular ama gazetede yayımlanan maceralarından adamın delinin biri olduğunu bildiklerinden, karışmadılar.

Tırtıl evdeki bütün eşyaları kırdıktan sonra eline mutfak bıçağını alıp bir taksiye atladı ve 'Birşey' gazetesine giderek fıkraları yazan muhabirin odasına daldı:

«Haydut,» diye kükredi Tırtıl. Sesi acıptı ve elindeki bıçağı sağa sola savuruyordu. «Sen böyle mi özür dilersin?»

«Ben mi özür dileyecektim?» dedi gazeteci yerinden kalkarak, «Bunu hiç düşünmedim doğrusu. Yani kopardığın reklâm için ben özür dileyecektim ha? Bana baksana sen, o kuru mektubunu canlı, nükteli bir yazıya dönüştürdüğüm için bana teşekkür edeceğine karşıma geçip bir de hesap mı soruyorsun? Koy o bıçağı hir kenara Tırtıl, yoksa merdiveni boylarsın!..»

Yazar bıçağı bıraktı. Aslında bu gibi işlerde büyük tecrübesi yoktu.

«Ben,» diye fısıldadı yazar, «ben papağan ile ilgili hiç bir şey yazmadım.»

«Olabilir; biz mektubuna üslûp kattık. Her türlü malzeme gazetenin genel özelliklerine uygun duruma getirilir. Bu gazete senin malın değil her istediğini basasın. Söyle benden istediğin nedir?»

«Bir yalanlama,» dedi Tırtıl. Sessizce ağlıyordu. «Küçük bir yanlışlığın tamiri... Şaka etmiyorum, kayınvalidem iki haftadır benle konuşmuyor.»

Fıkraları yazan muhabir aslında iyi bir

adamdı, anlaşmazlıklardan hoşlanmazdı:

«Pek iyi,» dedi, «tirajımızın yüksek olması okuyucularımızın, yayımladığımız haberlerin sağlam kaynaklarına duydukları güvene dayanmakla birlikte, bu özel durum karşısında kurallardan biraz ayrılacağız. Müthiş bir 'düzeltme' yayınlayacağım, pek tabii nükteli, şık bir şey olacak.»

«Hayırrrr! nükteli! olmasın, şık olmasın,» diye haykırarak muhabirin ayaklarına kapandı. Zigler adamı kaldırıp dışarı çıkardı, sonra odasına döndü:

«Köpekler,» diye geçirdi içinden, «biraz reklâm için bıçak çekiyorlar.»

★★

Düzeltme yazısı, üç gün sonra 'Kayna-na Dargın' başlığı altında çıktı. Yazı ile birlikte, Tırtıl'ın Birşey'in arşivinin derinliklerinden bir resmi de basılmıştı. Azıcık bulanık olan resim Polonya sirkinin küçük lokantasında dokuz yıl önce, yazar sandviç yediği bir sırada öksürürken çekilmişti.

'Geçenlerde eseri sahneden indirilen Tırtıl, oldukça fazla olan boş zamanlarını Keysarya'daki golf sahasında geçiriyor,' deniliyordu şık yazıda, 'Gelecek vaadeden yazar' muhabirimize verdiği demeçte, gazetemizde çok sevdiği kayınvalidesi hakkında yayımlanan bazı «abartılmış» fıkralar konusunda duyduğu üzüntüyü belirtti:

«Bu işin şakaya gelir yanı yok, bir haftadır benle konuşmuyor.»

«Çok kızmışa benziyor.»

«Kızmak da söz mü. Öfkesinden çenesi kilitlendi, dudaklarını oynatamıyor.»

«Allahım, yarabbim. Doktor ne diyor?»

«Doktor mu?» Dudaklarında o ünlü gülümsemesi vardı. «Hemen gelip bakmak istedi. Ben de -gel- dedim-ama iki hafta sonra-»

Bu sözleri söyledikten sonra yazar, çevik bir hareketle golf topuna vurdu; Top havayı neşeli bir ıslıkla yarıp gitti.'

Birinci taş evin camını kırdığında vakit öğleye geliyordu. Ama Tırtıl gösteriler tam olarak başlamadan önce evden kaçmayı başardı. Sırtını duvara dayamış sokakta ilerlerken, akşama doğru güneyde uzak bir kalkınma bölgesine varacağını umuyordu. Fakat tam otobüse bineceği sırada kayıncıdesi yakaladı ve şemsiyesini kafasına indirmeye başladı...

Hastanede doktorlar onunla konuşmak istediler- golf? Keysarya? Çenesi kilitlendi. Daha neler... -ama onu sarhoşlar bölümüne alarak gerektiği gibi tedavi ettiler.

Tırtıl, her yanı sarılı, utançtan yerin dibinde, Tanrı'ya dua ediyordu:

«Göklerdeki Tanrım, fıkralara nasıl son versek, nasıl?...»

O anda göklerin derinliklerinden bir melek indi. Elinde demokrasinin kılıcı, başında basın özgürlüğünün tacı vardı. Melek gelecek vaadeden yazarın başucuna dikilecek,

«Faturayı yolla.» dedi.

★★

Sayın

Birşey Gazetesi

B U R A D A

Saygıdeğer beyefendi.

Gazetenizin son üç sayısında, kalemin eseri olan üç fıkra yayımladınız. Fıkralar sırasıyla şunlardır:

1 — Zongspitz ve Cenaze.

2 — Papağan Niçin Sustu?

3 — Kilitlenme Olayı.

Bu yazıların telif ücretlerini en kısa zamanda adresime postalamanızı rica ederim. Saygılarımla.

O gün bugündür ne fıkraaa ne birşey...

BİR DEVALÜASYON NASIL YAPILIR
veya KİM GÜVENİR HÜKÜMETE? (1)

EŞKOL — Sayın Hükûmet üyeleri, artık dayanamıyacağım. Paranın devalüe edileceği konusunda dedikodular yeniden yaygınlaştı.

SAPİR — Asi millet!

EŞKOL — Herkes gene deliler gibi parasını mala yatırmaya başladı. Bütün millet dükkânlara doluşuyor. Biz de elimiz kolumuz bağlı oturuyoruz. Geçen hafta halkı yatıştırmak amacı ile yayımladığımız bildiri üzerine herkes bankalardan para çekmeye başladı.

AREN — Müesseselere güven kalmadı mı dersiniz?

EŞKOL — Kalmadı. Çok iyi hatırlıyorum, geçen devalüasyondan önce de defalarca devalüasyon yapmayacağımızı ilân etmiştim ama boşuna... Kimsenin dinlediği yok. Panikten hoşlanıyorlar sanki.

SAPİR — Asi millet!

SAYIN ABBA EBAN, BAŞBAKAN YARDIMCISI — Geceniz hayırlı olsun. Üzerinde önemle durulması gereken ve cevabı sarih bir şekilde verilmesi lâzım olan soru, benim nokta-i nazarımda şudur: Burada bahsi geçen mes'ele, mem-

leketimizin hür iktisadi hayatının sıh-
hate ulaşması bakımından ne derece
mühimdir?

'ALMOĞİ — Tabii, evet, tamam. Devalüas-
yon olacak mı, asıl ondan bahsedin.

EŞKOL — Ne demek devalüasyon olacak
mı? Yahu olmayacağını söyleye söyleye
dilimde tüy bitti.

ALMOĞİ — Tamam anlıyorum, ama şimdi
aramızda yabancı yok...

EŞKOL — Devalüasyon olmayacak.

ALMOĞİ — Sapir de söylesin.

SAPİR — Olmayacak.

ALMOĞİ — Eve telefon edebilir miyim?

EŞKOL — Burada bir yere kıpırdamaya-
caksın! Arkadaşlar birbirimize inan-
mazsak, halktan bize güvenmesini na-
sıl isteyebiliriz?

AREN — Doğru, bu nokta üzerinde durma-
lıyız. Çoktandır bu meseleyi istiyordum.

SAPİR — Herşeyden önce, daha büyük za-
rarlara yol açmadan milleti yatıştırma-
lıyız.

EŞKOL — İyi ama, nasıl yapacağız bunu?
Bize inanmıyorlar, anlamıyor musun,
inanmıyorlar!

AREN — Levi, Allahaşkına doğru söyle,
devalüasyon olacak mı?

EŞKOL — Bana bak, beni deli etme tamam
mı? Seçimlerden önce devalüasyon ya-
pılır mı be?!

AREN — Doğru! Kanımca bu, ileri sürebile-
ceğimiz en inandırıcı sebep. Parti lider-
leri bir basın toplantısı düzenlemeli ve

törenle şu açıklamayı yapmalı: «Baylar! Bir yıl sonra millet meclisi seçimleri yapılacak. Başka derdimiz yokmuş gibi bir de devalüasyon mu yapalım?»

SAPİR — İnanmayacaklar. Diyecekler ki: «Daha önlerinde bir yıl varsa, onları tanıdığımız kadarı ile, bu haydutlar üç gün içinde bir devalüasyon yapmanın yolunu bulurlar.»

EŞKOL — Akla yakın. Peki ne yapalım?

SAYIN ABBA EBAN, BAŞBAKAN YARDIMCISI — Naçiz kanaatim şudur ki...

ALMOĞİ — Doğru konuş!

SAYIN ABBA EBAN, BAŞBAKAN YARDIMCISI — Naçiz kanaatim şudur ki, mes'eleyi hukuki cihetinden mütalaa edip paranın devalüe edilmesinin yasaklanması hakkında fiskal bir kanun çıkartma yoluna gidilmelidir.

SAPİR — Olmaz. Böyle bir kanun çıkartırsak hiçbir zaman devalüasyon yapamayız.

SASON — Ne zaman yapıyoruz devalüasyonu?

EŞKOL — Yapmayacağız!!! Devalüasyon istemiyoruz yahu istemiyoruz! Dün gazetecilere söyledim. Eğer devalüasyon yaparsam bundan böyle adım salak olsun.

ALMOĞİ — Levi Salak... Levi S. Eşkol... Salak Eşkol Levi...

EŞKOL — Almogi neler mırıldanıyorsun orada?

ALMOĞİ — Hiç, karım alışverişe çıkmadan telefon etmek istiyordum...

EŞKOL — Halkı yatıştırmanın yolunu bulmadan buradan bir yere gidemezsin.

AREN — Bence, herkesin önünde devalüasyon olmayacağına dair törenle yemin edecek bir halk komisyonu kurmalıyız. Komisyon üyeleri arasında genelkurmay başkanı ile cumhuriyet savcısı da bulunsun...

SAPİR — Kendilerine resmen başvurduk...

AREN — Eee?

SAPİR — O günden beri onları kodunsa bul. Mağazaları geziyorlar.

ALMOĞİ — Telefon edebilir miyim?

EŞKOL — Hayır! Bıktım artık! Bu memlekette kimse kimseye inanmıyor yahu.

AREN — Ben-Gourion ile Pinhas Lavon'u, paranın değeri düşmeyeceği hususunda ortak bir demeç vermeye razı etsek...

EŞKOL — Olmaz, araları iyi değil.

SASON — Neden?

SAPİR — Hani o mesele var ya. Ben siyasi ağırlığı olan yabancı bir şahsiyete başvuralım diyorum.

EŞKOL — Güzel fikir. Başkan De Gaulle bize devalüasyon olmayacağını törenle açıklasın...

SAPİR — Ben ve De Gaulle. Kısa bir nutuk. Haber filmi yapar sinemalara dağıtırız.

ALMOĞİ — Ben çıkıp De Gaulle'ü arayayım.

EŞKOL — Almogi, otur oturduğun yerde. Acı son gelip çatana dek, sen de bizimle birlikte, kollektif sorumluluk altında-sın.

SAYIN ABBA EBAN, BAŞBAKAN YAĞ-
DIMCISI — İddiam şu ki kıymetli arka-
daşlarım, milletimiz hükûmet etme
mes'uliyetini omuzlarında taşıyanlara
hâlâ itimat etmektedir. Hükûmet azala-
rı koyu renkli elbise giyip Ramat-Gan
stadında toplansınlar, milli bayrağımız
altında ve milli marşımız eşliğinde top-
luca devalüasyon olmayacağına dair
yemin etsinler...

SAPİR — İnanmazlar.

EŞKOL — Tabii inanmazlar. Hay Allah ne
yapsak?

SAPİR — Devalüasyon yapalım.

EŞKOL — Öyle olsun. Genel istek üzerine...

¹ Bu hikâyede adları geçen kişiler, Levi Eşkol'-
ün başbakanlığı sırasında İsrail Hükûmeti üyeleri idi.
Zamanın başbakan yardımcısı Abba Eban aşırı ağ-
dalı bir dil kullanması ile tanınmıştır. Gene hikâye-
de adları geçen Ben-Gourion (İsrail devletinin kuru-
cusu) ve Lavin, Ben-Gourion hükûmeti sırasında
anlaşmazlığa düşmüşlerdi.

UZUN VADELİ BORÇ

Beyntoh Bankası Ltd. Şti. nin sahibi ve yönetim kurulu başkanı, bay Peyntoh,

«Anladığım kadarı ile, beyefendi mali durumunu düzeltmek amacı ile kredi istemektedir,» dedi, «Kuruluşumuza başvurduğu için beyefendiye teşekkür ederiz. İstedikleri krediyi sağlamak için çaba harcamaktan kaçınmayacağımızı özellikle belirtmek isterim.»

Konuşmamız, başından beri bu saygıdeğer tonda sürüyordu. Eski bankacı bana ve sorunlarımıza, zevkle döşenmiş yazıhanesine girdiğim andan itibaren yakın ilgi gösteriyordu. Bununla birlikte, konuşmamızın asıl önemli olan bu aşamasına gelmemiz iki saatimizi almıştı. Peyntoh başta mesele nin ahlâki ve insancıl yanı üzerinde durdu. Vatandaşın, yani benim, balkonunu oda haline sokmak için ek sermayeye ihtiyacı vardı; malî çevrelerde önemli bir yeri olan bu kuruluşa da, onun yardımına koşmak, ona kapılarını açmak kalıyordu.

«Biz sadece para işleri ile uğraşmayız,» diye açıkladı bay Peyntoh, «ilkelerimiz de vardır. Kredi sözcüğü lâtince de 'kredi-inanmak' anlamına gelir. Kuruluşumuz karşılıklı güven ilkesini ön plânda tutar. Beyefendi nin alacağı kredinin yapıcı amaçlara, ailesi-

nin ve evinin bir düzene girmesi amacına hizmet edeceğini bilmemiz, bizim için herşeyden çok önemlidir. Şahsımın, kuruluşumuzun bütün mensuplarının, idarenin ve personelin en iyi dileklerini lütfen kabul buyurunuz.»

Yumuşak deri koltuklardan kalkıp el sıkıştık. Hayatımda bu denli sıcak bir ilgi ile karşılaşmamıştım. Bay Peyntoh'un boğazında birşeyler düğümlenir gibi oldu:

«Efendim, ne gibi bir meblağ sözkonusudur?»

«Altı bin.»

«Kuruş mu?»

«Hayır lira.»

«Nasıl?»

«Balkonun oda haline getirilmesi üç bin, belediyenin alacağı ceza bin, sonra, bir de televizyon almak istiyoruz...»

«Anladım.» dedi bay Peyntoh ve kâğıt, kalem alıp birşeyler hesaplamaya başladı. «Beyefendinin aklına sakın kendisine güvenmediğimiz gelmesin, ama şöyle bir durum var: bu denli büyük bir meblağı piyasadan çekebilmemiz için, belediye kanunları uyarınca, uygun kefiller istememiz gerekiyor.»

«Var » dedim. «Sanayiciler Birliği, Otobüs Kooperatifi, bay Sheraton.»

«Acaba kayınçonuz, kaynananız ve kaynatanız da imzalarlar mı?»

«Pek tabii.»

«Beyefendinin bu krediye ne zaman ihtiyacı olacak?»

«Şimdi.»

«Şimdi mi?»

Bay Peyntoh hafiften sarardı, izin istedi ve yardımcılarına danışmak üzere odadan çıktı. Yarım saat sonra, cana yakın yüzünde mutlu fakat sinirlice bir gülümseme ile, döndü:

«Sorması ayıp, beyefendinin evi daha önce ipotekli miydi?»

«Hayır, değildi.»

Yaşlı bankacı derin bir nefes aldı:

«Tanrıya şükür. Taksitlere gelince, her ay ödenecek miktar için imzalı bir bono isteyeceğiz.»

«Pek tabii, pek tabii.»

Bay Peyntoh sözkonusu krediyi ne kadar zaman içinde ödeyebileceğim konusu ile de ilgilendi:

«Beş yıl içinde ödenmesi kaydı ile altı bin liralık kredi için, ayda yüz lira tahsil ederiz. Çok mu olur?»

«Tabii ki çok.»

«O zaman beyefendi daha uzun vadeli bir kredi alsınlar. Aylık taksit yalnız elli lira, vade on yıl.»

«Neden yirmi olmasın.»

Bay Peyntoh her zamanki canayakınlığı ile başını salladı:

«Uzun vadeli krediler böyle enflasyon devrelerinde iyi bir yatırımdır.» Sesi hafiften iğneleyici bir tonda çıkıyordu. «Ancak biz herşeyden önce müşterilerimizin çıkarlarını gözettiğimizden, sayın beyefendinin dikkatini, ipotek çevrelerinde olağan sayılan, yılda yüzde on oranındaki faiz üzerine çekmek istiyorum.»

«Yani?»

Bay Peyntoh, faiz cetvelini eline alarak gerekli bilgiyi verdi:

«Altı bin lira ve beş yıl süre için beyefendi bin beş yüz lira faiz ödeyecek. On yıl için faiz miktarı üç bin lira olur.»

«Oy!» diye haykırdım, «bu aylık takside büyük bir yük getirir.»

«Kat'iyen.» diye karşı çıktı bay Peyntoh. «Müşterilerimizin aylık taksitlerini ağırlaştırmak ilkelerimize aykırıdır. Kredi dünyasında olağan sayılan yollardan hareket ederiz biz. Kuruluşumuz faizi, kredi verildiği anda, yani hemen başta, toplu olarak tahsil eder. Böylelikle müşterilerimiz bize hiç faiz ödemez.»

Akla oldukça yakın: Adam gelip, on yılda ödemek üzere, altı bin lira kredi alıyor; faizi hemen, aldığı meblağ üzerinden kesiyor ve eline yalnız üç bin lira geçiyor. Buna karşılık borcunu, ayda elli lira vererek on yılda ödüyor. Hatta, yirmi yıllığına alırsa aylık taksit yarıya iniyor. Bay Peyntoh'a alacağım krediyi yirmi yılda ödemek istediğimi belirttim, o da :

«Parolamız: Azamî hizmet», diyerek faiz cetveline bir göz attı. «Altı bin liranın yirmi yıl için faizi altı bin lira olur. Ama bu kez aylık taksit sadece yirmi beş lira...»

Bir hesap yaptım: altı bin liralık kredinin altı bin lira tutan faizini başında kescekler. Yani parayı hiç görmeyeceğim. Buna karşılık ayda yirmi beş lira dünyanın sonu değil. Üstelik enflasyonun cirit attığı bir de-

virde... Doğrusunu söylemek gerekirse, bu adamların yirmi yıl vade ile kredi vermeleri delilikten başka bir şey değil! Yirmi yıl sonra paranın değeri ne olur, Allah bilir değil mi ya? Uzun vadeli kredi, işte günümüzde en geçerli iş. Gittikçe heyecanlanıyordum:

«Dinle bak Peyntoh,» diye kükredim, «bana otuz yıl vadeli kredi ver!»

«Beyefendi nasıl isterlerse,» deyip başını sallayarak cetvele baktı. «Ödeyecekleri taksit on altı buçuk liraya iner ki bu da sözü dahi edilmeyecek kadar önemsiz bir meblağ...»

Otuz yıl vadeli altı bin lira kredinin yüzde on oranındaki faizi cem'an dokuz bin lira oluyor. Başka bir deyişle üç bin lira farkı borçlanıyorum. Çek defterimi çıkarıp, pullu makbuz karşılığı, üç bin lira ödedim. Sonra on altı buçuk liralık aylık taksitler için üç yüz altmış tane bono imzaladım, ve dairemin ipotek kâğıtlarını doldurdum. Kefiller yarın gelip belgeleri imzalayacaklar. Uzun vadeli kredi... müthiş bir kazanç kaynağı bu... Eşim aslında, almışken elli yıl vade ile almama taraftardı... Bu suretle ayda yalnız on lira ödeyecektik!

«Çok akıllısın,» diye alay ettim, «söylesene bakalım, başta ödenmesi gereken dokuz bin lira faiz parasını nereden bulacaktım?»

«Ne olacak,» dedi. «Şimdi uzun vadeli kredi alınabiliyor.»

Ah şu kadınlar...

Bugün şunu açıklamakta bir sakınca yok artık: Ülkemizde en geçerli iş, arsa alım satımıdır. Çalışmak da fena değil ama arsa ticareti daha kârlı. Gelecek vaadeden yeni bir akım bu. Örneğin beden eğitimi öğretmeni olan bir tanıdığımız, yirmi yıl kadar önce, deniz kıyısında altı liraya bir arsa almıştı. Geçenlerde 450 bin liraya sattı. Devalüasyona rağmen büyük bir kâr bu. Böyle olmakla birlikte herkes bu denli şanslı değil. Yafa'da oturan bir iç hastalıkları uzmanının başına gelenleri duymayan kalmadı: Adamcağız bundan yedi yıl önce, o zamanlar altın yumurtlayan tavuk olan subay mahallesinde, spekülasyon yapmak amacıyla 580 liraya bir parça toprak satın almıştı. Zavallı hemen zengin olacağını sanmıştı ama bugün arsasına 60 bin liradan fazla veren yok. Kısacası, burada herşey Amerika değil. Bununla birlikte beklenmeyen şeyler de oluyor. Örneğin amcam müzmin züğürtlerdendir. Aile içinde ona 'sol tarafından doğdu' derler. Geçenlerde kentin dışındaki gecekondusuna kodaman görünüşlü üç kişi gelmiş; arsasını satın almak istiyorlarmış.

«Beyefendi,» demişler kodamanlar, amcam şaşırmış, «arsanıza 900 bin lira veriyoruz.»

Sol tarafından doğan amcam:

«O bir zamanlardı,» demiş, «o arsanın değeri bugün 950 liradır. Hem, siz hangi ar-
sadan sözediyorsunuz kuzum?»

Anlayacağınız, amcam Şaarey Niknor sokağında iki dönüm araziye sahip olduğundan habersizdi. Durum sonradan aydınlandı: Uzun yıllar önce amcam kurumlardan birine birkaç lira yardımda bulunmuş ya da bulunmaya söz vermişti. Kurumda çalışan bir memur da, yanlışlıkla adına, yakıcı çölün ortasında iki dönüm arazi ayırmıştı.

Amcam o üç adam ile sonunda, bir avukatın aracılığı ile, anlaşmaya vararak bir buçuk milyon lira aldı. Arsa işi böyle. Hiç bir memuriyetten, üçüncü derecede olsanız bile, bu kadar para kazanamazsınız. Gündelikli ve çalışan karısı olmayan en iyi işçi bile, fazla mesai yapmak şartı ile, yıllar boyunca 1000-1200 lira biriktirebilir, bir buçuk milyon, asla. Göçlerle ilgilenen ajansta çalışan memurlar dışında, böyle bir parayı elde edebilene rastlanmamıştır. Aramızda saf olanlar şu soruyu soracaklar: Peki niçin herkes çalışıyor da arsa ticareti ile uğraşmıyor?

Cevap basit: Çalışan yok, herkes arsa ticareti yapıyor.

Sokakta gördüğünüz, yüzlerinde endişeli bir ifade, koşuşan herkes, ama herkes bu yeni akımla uzaktan yakından ilgili. Baktığınız zaman, bunları işçi, memur, ilkokul öğrencisi sanırsınız. Fakat aslında hepsi de bir yerden bir yere, nefes nefese, arsa al-

mak, satmak ya da bu işlerde aracılık yapmak için koşmaktadırlar. Mali olanakları el vermeyenler, nüfusun hemen hemen üçte biri, arsa ticaretinde profesyonel ya da amatör olarak aracılık yaparlar. İşin tehlikeli bir yanı yok. Her numarası kırmızı olan bir rulet gibidir bu. Büyük kentlerin çevresinde bulunan arsaların fiyatları günde otuz beş lira artar. Bu, saatte bir buçuk lira, dakikada iki buçuk kuruşluk bir yükselme demektir. Bugün git Tel-Aviv'in kuzeyinde 8000 liraya boş bir arsa al, elinde saat geç ortasına otur. Bir ay sonra değeri 9000 lirayı bulmuş bil. Altı ay sonra iki misli. İki yıl bekleyebilirsen 200.000'e satman işten bile değil. Tabii, bu arada kentin genişlediğini unutmamalısın. Bu süre içinde arsan kentin tam ortasında kalacak, işte o zaman malını acele olarak elden çıkarman gerek. Çünkü iki yıl daha beklersen arsan gene kentin dışında kalacak, ama bu kez güney ucunda.

★ ★

Şimdiye dek çevremde gördüklerimi anlattım. Burada sahneye eşim giriyor:

«Herkes zengin oluyor, çocuk gibi oturup yazı yazan bir sen varsın. Bir arsa alsana...»

«Peki,» dedim, «nerede?»

«Yerinin önemi yok, al dursun...»

«Hangi parayla?»

«Aylığından biriktir.»

«Bir metrekare ancak alırız o zaman.»

«Öyleyse daireyi satalım. Elimize geç-

cek para ile bir arsa alırız. Birkaç ay sonra da arsayı satar, hem bir daire hem de yenisinden bir arsa alırız.»

«Bu arada nerede oturacağız?»

«Çardakta...»

Akla yakın görünüyor. İnsan yeni toplumsal akımlara karşı ilgisiz kalmamalı. Aracılara para kaptırmamak için kendi işimizi kendimiz yapmaya karar verdik. Topografik bakımdan bize en yakın olan yukarı mahalleye gittim. Kendime bol gölgeli bir arazi parçası seçtim, sonra da sahibini telefonla aradım. Arsanın sahibi Belediye'de çalışan küçük bir memurdu. Arkadaşları dört yıl önce, ayda üç lira taksitle bir arsa almaya zorlamışlardı onu...

«Böyle bir arsanın fiyatı bugünlerde 45 bin lira civarındadır.»

«45 bin lira!?»

«O bir zamanlardı şimdi 50 bin oldu. Alıyor musunuz almıyor musunuz, lütfen karar verin.»

«Önce eşime bir haber vermek istiyordum...»

«Peki, nasıl olsa on beş dakika daha bekleyebilirim.»

Bu işten bir sonuç alamadım, çünkü çardada evin telefonu meşguldu ve on beş dakika sonra fiyatlar yeniden artmıştı. Bütün gece gözümüzü kırpmadık. Pişmanlık bizi yiyor bitiriyordu. Saatleri sayıp bir buçukla çarparak sabahı bulduk. Yatağımdan fırlayıp küçük memura koştum. Geç kalmıştım

arsa sabaha karşı s t   ye satılmı tı. Yeniden aramaya koyuldum ve Ramat-Aviv yakınlarında istediğimi buldum: Yarım dönümlük, cana yakın bir arsaydı bu, fiyatı da yalnız 25 bin lira. Ama bu fiyata arsanın üzerindeki villa da dahildi. Siz de bilirsiniz, binayı yıkmak paraya ve bir sürü derde mal olur, üstelik zaman alır. Arsa fiyatları durmadan yükseliyor. Eee arsa i i böyle. İstelediğimiz halde bir aracı bulmaya karar verdik. Adamın biri, tanınmış arsa komisyoncusu Viktor  tokler'i tavsiye etti. İki gün sonra  tokler beni aradı:

«28 bin liraya    çeyrek dönüm buldum,» diye müjdeledi.

«28 bin?!..»

« ok sayılmaz. Nefis bir yerde. Yakınında da okul var. Bugün karar vermen şart değil, yarına kadar d   n...»

Hesabımızı yapmaya ba ladık: Öğleden sonra evi, arabayı ve bu hik yenin telif hakkını satar yarın sabah da erkenden biraz borç alırsak bu i  olur. İki ay sonra arsadan elde edeceğimiz k r en az 14 bin lira olacak.  ahane değil mi? Ertesi gün hemen  tokler'i aradım:

«Arsayı  lıyorum.»

« zg n m ama satıldı.» diye cevap verdi  tokler.

«Ama yarına kadar d   n demi tin...»

«Evet ama, düşünmeden söylenmiş bir eydi. Bu arada 29 bin verdiler. Kararlarınızı daha çabuk vermeniz gerekir beyim...»

Arsa i i böyle. Gün geçtikçe hareketle-

nen bir iş alanı bu. Anlatılanlara bakılırsa Zikron-Yaakov'dan bir şoför, bir müteahhit yardımcısından, 100 bin liraya bir arsa almış. İşin bitmesi şerefine birşeyler içmek için arsanın yanındaki büfeye gitmişler. Meyva sularını içerlerken arsayı satan müteahhit yardımcısı:

«Sana bir teklifim var. Arsayı yeniden bana sat.» demiş. Şoför 120 bin istemiş. Müteahhit yardımcısı masanın üzerine 15 bin lira nakit para atmış. Tekrar şerefe kadeh kaldırıp ayrılmışlar. Arsa işi böyle.

Geçen perşembe günü bir komisyoncu telefon etti:

«Tel-Baruh'ta yarım dönümlük bir kelepirci buldum. Şahane bir yer. Yakınında okul yok. Alıyor musun?»

«Bekle, geliyorum.»

Merdivenlerden deliler gibi inip aşırı süratle Tel-Baruh'a gittim. Arabamdan fırlayıp üç adımda arsaya vardım. İşte arsa ayaklarımın altındaydı artık. Aracı bir kayanın üstüne oturmuş elindeki para destesini sayıyordu.

«Altı bin, yedi bin... biraz önce gezmeye çıkmış birine sattım... sekiz bin... dokuz bin...»

Öyle hafife alınacak bir konu değil bu. Fiyatlar durmaksızın yükseliyor. Yerinde ve anında karar vermeli, aksi halde çok geç oluyor. Geceleyin Ştokler aradı, heyecanlıydı:

«Hertelia'nın yeni kısmında enfes bir malım var. Temeli atılmış ama hayatta inşa

edilmeyerek kültür merkezinin yanında tam bir dönüm. Şahane manzara...»

«Dur,» diye haykırdım, «Aldım gitti.»

«Kusura bakma şu an satıldı.» dedi Ştokler.

Yeni bir şey bulduğu taktirde beni aramaya söz verdi. O günden sonra telefonun yanından ayrılmadım. Elim ahizenin üzerinde herifin aramasını bekliyordum. Dün telefonum istekli istekli çaldı. Ahizeyi hızla kaldırıp bağırdım:

«Satın alıyorum!» Hattın öbür ucundaki hiç bir şey söylemeden telefonu kapadı. Sü-ratli hareket etmeli, arsa işi böyle.

BİR GAZETECİNİN AYAĞINI KAYDIRMA İŞLEMİNİN ANATOMİSİ

Tatlı bir tembellik içinde oturuyoruz Arbinka kahvesini dalgın dalgın karıştırıyor Gören Vietnam'da herşey yolunda sanır. Garson burnunu kaşımakta. Ben gazeteye şöyle bir göz atıyorum.

«Buraya bak,» dedim Arbinka'ya, «Ben Sion Zigler artık yazmıyor galiba.»

«Belki,» dedi Arbinka, «belki de gazete den kovuldu.»

«Gene mi sen?»

«Evet,»

Arbinka'yı severim, tatlı çocuktur. Ama gazetecilere karşı beslediği olumsuz duygular artık sınırı aştı. Atış poligonunda eğlener biri gibi teker teker indiriyor adamları.

«Zigler büyük bir yardım kuruluşunun aleyhinde bir yazı dizisi yayınladı,» diye devam etti Arbinka, «onu tasfiye etmem gerekiyordu.»

«Nasıl yaptın bu işi?»

«Postayla. Her zaman postayla çözümlem, böyle sorunları. Gazeteye, yazara karşı hayranlığımı belirten birkaç mektup yolladım. Dinle bak: 'Zeki makale yazarı Ben Sion Zigler'in uyarıcı yazılarını yayınladığınız için, şahsen ve ulusum adına teşekkürle

rimi bildiririm. Gazetenizi sadece onun makalelerini okumak için alan biz hayranları, Zigler'in yazılarını gittikçe büyüyen bir ilgi ile izliyoruz. Ancak biz bu yazıları, dördüncü sayfanın alt kısmında, ilânlar arasında değil, gazetenin dikkat çeken bir bölümünde ve özel bir köşede görmek istiyoruz. Şimdi-den teşekkür eder saygılarımızı sunarız. Salah Şavti, Gecekondu mahallesi, numara 208.' Hepsi bu kadar. Sonuç gördüğün gibi ortada.» diye gülümsedi Arbinka, «Sekreterin mektubu açışını ve anlamlı bir sırtışla yazı işleri müdürüne gösterişini görür gibiyim. Kurt gazeteci mektuba bir göz atıyor ve bu kadar ateşli bir yazıya anlam veremiyor. Herşeyden önce filân okurun, Zigler'e gazetede daha dikkat çeken bir yer verilmesini istemesi biraz garip kaçıyor. Sonra, bay Salah Şavti'ye minnettarız ama mektubun üslûbu az bir şey çok alaylıymış gibi geliyor. Çakıyor musun?»

«Korkunç.»

«Ne yapacaksın, hayat böyle dostum. Kanlı canlı bir gazeteciye ipekten eldivenle yıkamazsın. Gazeteye başka başka imzalarla tam beş tane mektup yolladım. Nihayet bir ay içinde gelen altıncı mektuptan sonra, yazı işleri müdürü kızıp konuyu ele alıyor ve yardımcılarından birini gecekondu mahallesine soruşturma yapmaya yolluyor. Adam döndüğünde, Salah Şavti diye birinin o mahallede oturmadığını söylüyor. Öbür mektupları yollayanlar da öyle. O halde

mektupları kim yazdı? Bil bakalım. Üç isim söylemeye hakkın var...»

«Ben-Sion'un kendisi yazdı sandılar tabii...»

«Başkası olabilir mi? İki hafta boyunca iş arkadaşları kendisi ile konuşmadılar. Sonra da sessiz sedasız işine son verildi...»

Bu sözleri söyledikten sonra, Arbinka elimdeki gazeteyi alıp diğer yazarların adlarına göz gezdirmeye başladı.

Suç, belki de geçirmekte olduğumuz kararsız kış mevsiminin. Kararsız diyorum çünkü, başlayacak mı yoksa çoktan mı bitti, belli değil. Kışın böylesine amatörce davrananı da görülmemiştir. Bir bakıyorsunuz bulutlar kentin tepesinde toplanmış, kutuplardan kopup gelen rüzgâr delicesine esiyor; bir bakıyorsunuz hava günlük güneşlik, kuşlar cıvıldaşıyor; aradan iki dakika geçmeden gene parçalı bulutlar, mevzii sağnak yağışlı. Böyle günlerde evden şemsiyesiz çıkmak akıl kârı değildir. Daha doğrusu, Miko'nun garajından arabamı almak üzere evden çıktığımda eşim böyle demişti.

«Benim şemsiyemi al ve tanrı aşkına kaybetme!»

Her şemsiye ile çıkışımda, eşim aynı uyarıyı papağan gibi tekrarlar. Gülünç şey. Ben çocuk muyum?

İnce bir alayla sordum:

«Söyler misin lütfen, ben ne zaman şemsiye kaybettim?»

«Geçen gün.» Eh, bir kadından başka türlü bir cevap beklenemezdi: «Şimdi senden rica ediyorum, lütfen benimkini de kaybetme!»

Geçen gün şemsiyemi bir yerlerde unutmuş olmamı mesele yapıyor. Bizimki küçük

olayları abartmayı sever. Garaja onun şemsiyesi ile gitmek zorunda olduğumu bildiğinden de fırsatı kaçırmıyor. Hakarettir bu. Şemsiye de su katılmamış kadın şemsiyesi hani: Şöyle zayıf, narin, mavi renkte, sapının ucunda da mermerden mi ne, bir dişi köpek başı var. Bu süslü şeyi, biraz da iğrenerek, iki parmağımın arasına sıkıştırıp evden çıktım. Yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Tabii, otobüsten indiğimde tam bir yaz havasının hüküm sürdüğünü söylememe gerek yok. Gök masmavi, ağaçlar çiçek açıyor, tabiat uyanmakta ve ben, Dizingoff caddesinin ortasında, mavi renkte dişi bir şemsiye ile dolaşıyorum.

Tahmin edileceği üzere, arabam henüz hazır değildi. Eve dönerken bankaya uğrayıp biraz para çektim, sonra da Kaliforniya'da oturup arkadaşlarla biraz sohbet ettim. Saat ikiye gelirken eve döndüm.

Eşim kapının önüne dikilerek sordu:

«Şemsiye nerede?»

Gerçekten, nerede? Tamamen unuttum. Ama nerede bıraktım? Nerede? Düşün ey insan, düşün ki var olduğunu duyasin...

Birden hatırladım:

«Kaliforniya'da unuttum. Eminim çünkü, çok iyi hatırlıyorum, kimse görmesin diye şemsiyeyi iki bacağımın arasına sıkıştırmıştım. Tamam. Hemen gidip alıyorum canım, iki dakika sürmez...»

Yeniden çiselemeye başlayan yağmurun altında, durağa gittim. Otobüste oturduğum sürece İngilizleri uzun uzun düşündüm:

Şemsiyesiz bir adım atmadıkları gibi, her yağmur başladığında şemsiyelerini kaybetmezler; bu düzenli millet ancak şimdi azıcık yıkılmaya yüz tutan muhteşem bir imparatorluk kurdu. Bu tür uluslararası düşünceler içinde ineceğim yere vardım. Tam son anda uyanmıştım. Hemen yerimden fırlayarak şemsiyeyi kaptım ve yolcuları iteliyerek kapıya doğru ilerlemeye başladım.

«Hey... o benim!..»

Bağırان, çok şişman bir kadındı; otobüste devamlı olarak yanımda oturmuştu. Bir dikkatsizlik eseri, onun şemsiyesini almıştım. Eh bu kadar olacak. Şemsiye yanımda duruyordu, aceleyle kalkarken farkına varmadan alıverdim, ne var? Şişman kadın bar bar bağılıyor, «yan kesici» gibi sözler sarfediyordu. Onun şemsiyesine muhtaç olmadığımı ve kentin çeşitli bölgelerine dağılmış birçok şemsiyem olduğunu kendisine anlattım. Fakat gene de hızla otobüsten inerek kaçtım. Kaliforniya'ya girer girmez eşimin şemsiyesini, daha doğrusu kalıntılarını buldum. Şemsiye bir kenara atılmış, tanınmayacak hale gelene dek barbarca ezilmiş, kirletilmişti. Artıkları yerden topladığımda yüreğim parçalandı. Benim küçük eşim ne diyecek şimdi? Son zamanlarda, ülkemizde hayat çok zorlaştı...

Eve döndüğümde küçüğe neşeyle,

«Görüyor musun,» dedim, «buldum.»

«Neyi buldun.»

«Şemsiyeni.»

«Bu benim şemsiyem mi?»

Bu arada eşimin mavi şemsiyesini bankadan yollamışlardı. Tabii canım hatırladım; bankada unutmuştum. Bankadan başka nerde unutmuş olabilirdim ki?... O halde, bu... bu... korkunç kara şey kimin?...

Telefon çaldı. Zoaf bilmem kim adındaki garsondu:

«Ben Kaliforniya'nın garsonuyum... Beyefendinin, buraya gelip ortada bir neden yokken şemsiyemi alıp gittiğini söylediler? Bu yaptığı güzel bir hareket değil. Saat üçte mesaim bitecek, yağmur da yağıyor...»

«Çok, çok özür dilerim...» diye şaşkınlıkla cevap verdim, «şemsiyenizi hemen getiriyorum...»

Eşim, sinirli bir sesle,

«Benim şemsiyemi al,» dedi, «ama tanrı aşkına kaybetme!»

«Senin şemsiyeni ne yapayım; garsonunki var ya...»

«Çok akıllısın; ya dönüşte?»

Saygıdeğer okuyucularım, hayatınızda parlayan Akdeniz güneşi altında biri siyah bir paraşüte benzeyen, diğeri dişi köpek başı saplı iki şemsiye ile sokağa çıktığınız oldu mu? Otobüs kuyruğunda herkes bana «bu da erkek mi» der gibi hayretle bakıyordu. Birden hapsirmeye başlayınca bayağı sevindim; böylelikle yandaki ezcaneden haps almak bahanesiyle duraktan ayrılma fırsatı elde etmiştim. «Yağmur başlayana kadar ezcaneden çıkmayacağım» diye kendime söz verdim ama birden karnımın zil çaldığını hissettim. Hatırlanacağı üzere, henüz öğ-

le yemeği yememiştim. Köşedeki büfeye rüzgâr gibi dalıp bir sandviç aldım ve otobüsle giderken aç kurtlar gibi, birkaç lokmada yuttum. Garson beni Kaliforniya'nın kapısında bekliyordu.

«Bana bak,» dedi, «bizim şemsiye nerede?»

Yani bana şemsiyesinin nerede olduğunu soruyor. Senin şemsiyenin nerede olduğunu biliyor muyum? Bana ne soruyorsun? Eşimin şemsiyesinin nerede olduğunu sormuyorsun ama. Az kalsın herife saldırıyordum. Allah kahretsin, nedir bu başıma gelenler... Şemsiyeler hep bendeyken kayboluyor.

«Acelen ne,» diye homurdandım, «kaçmıyoruz ya. Şimdi getiririm o pis şemsiyeni.»

Gittikçe şiddetlenen sağnağın altında otobüse koştum. Artık kızımıya başlamıştım. Eşimin şemsiyesi önemli değil, kaybolursa kaybolsun, ama garsonunki... Allah kahretsin. Soluk soluğa eczaneye daldım.

«Biraz önce burada...»

«Evet,» dedi eczacı, «bu mu?»

«Teşekkür ederim!..»

Şemsiyeyi elinden kaparak hızla eczane-den çıktım. Bugün bile, o şemsiyenin benîkilerden biri olup olmadığını kesinlikle söyleyemem. Şemsiye karıminkine benziyordu ama gene de kuşkularım dağılmış değil. Bir kere eczacının verdiği yeşildi; parlak bir taştan yapılmış bulunan sapının üstünde de şöyle bir küçük madeni plâka vardı: «Karde-

şim Doktor Lea Pikler'e küçük bir hatıra.» Bu şemsiyenin karıma ait olup olmadığı konusunda hâlâ tereddütteyim. Ama, öte yandan garsona bir şeyler iade etmek zorundaydım değil mi? Yaşama savaşıdır bu dostum, bugün ben yarın sen... Eğer insan zamanında davranmazsa şemsiyesiz kalır. Söylenenlere bakılırsa, otobüs işletmesinin kayıp eşya bürosunda bugün taze şemsiye dağıtılıyormuş. Örneğin biri bu büroya gelip «94 numaralı hatta şemsiyemi kaybettim» diyor. 94 numaralı hat da oldukça işlektir. Memur soruyor, «Bu mu?». «Çok iğrenç,» diye cevap veriyorlar, «daha yeni bir şey yok mu?»

Demin sandviç aldığım dükkânın sahibi elini sallıyor? Allahım neler görüyorum... Şemsiyelerim kasanın yanında duruyor... Biri Kaliforniya'daki o salak herifin, diğeri de sevgili eşimin.

Üç. Toplam olarak üç etti.

Otobüs kuyruğunda beklerken, kafamı bir kıza bile kaldırmadım. Sağ koltuğumun altında üç şemsiye var: Biri siyah, biri mavi bir de yeşil. Hiç olmazsa yağmur yağsaydı O da yok. Hava güzel, rüzgâr güney-batıdan hafif esiyor. Üç şemsiyeyi tekmiş gibi birbirlerine yapışık tutuyorum, ticari bir görünüş kazansın, beni şemsiye tüccarı veya şemsiye tamircisi sansınlar diye. Ama bizim halkımızı aldatmaya imkân yok. Birkaç bacaksız parmakları ile beni gösterip aralarında fısıldaşıyor, ilkelce gülüyorlar. Gençlik ne hallerde geldi...

Otobüste şöyle gözden irak bir köşeye iliştim, elimde üçüzle beni görmesinler de... Tanrıya şükür, hiç tepki yok... Usulca kafamı kaldırdım ve işte... karşımda... karşımda... karşımda...

Anneciğim!..

O şişman kadın. Tam karşımda oturuyor. Elimdeki şemsiyelere soğuk soğuk baktıktan sonra, tiz bir sesle:

«Bugün işlerin yolunda gitmiş bakıyorum...» dedi.

Hemen yanımdakilere dönerek öğleyin beni nasıl yakaladığını anlatmaya başladı: «İşi basit, şemsiyeleri kapıp kaçıyor... Yirmi yıl önce ülkemizde böyleleri yoktu. Genç, sıhhatli ve iyi giyimli bir adam, şemsiye çalmayı meslek edinmiş. Ayıp.» Bakışları bana yöneldi, biri «polis çağıralım» diye önerdi. Yerimden fırlayıp kalabalığı yararak kendimi sokağa attım. Yağmurun en civcivli anlarından biriydi. Yerden kalktığımda ellerimi beni hırpalayan göğse kaldırarak sessizce şikâyet ettim.

İki elimi mi?

Beş numaralı... garson... üç... hatta... şemsiye... bitti.

Şemsiyeler artık sonsuzluğa doğru yol alıyorlar. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında ölüme mahkûm biri gibi gözlerim irileşmiş, kımıldamadan duruyorum. Sular elbiselerimin altına geçip ayak-kabılarıma kadar geçiyor, ruhumu temizliyor. Ölmek var dönmek yok. Tufan gelse, dünya üzerinde insan kalmasa, ilkbahara kadar yerimden kımıldamayacağım.

«Ne oldu Arbinka?» diye sordum.

Arkadaşımın yaralı sağ eli, Napolyon'a taş çıkartacak biçimde göğsü hizasında asılıydı; sol eliyle dumanı tüten kahveyi karıştırıyordu. Arbinka'nın ayağı da yaralıydı. Üst dudağının tamamını pembe bir pansuman bezi kapatıyordu. Dişlerinin arasından cevap verdi:

«Ne olacak, trafik kazası...»

Olay, iki gün önce Petah-Tikva-Çelnov kavşağında meydana gelmişti. Arbinka yeni aldığı küçük arabası ile gidiyordu. Bu tür arabaları bilirsiniz, artık dünyanın her yanında kullanılıyor: Biraz minikçe ama iri olmayanlar için biçilmiş kaftan, mükemmel çalışır, az benzin yakar, park sorunu da yok. Otomobilin cücesi olarak adlandırabileceğimiz türden... Uzunluk bir metre, genişlik seksen santim, yükseklik hiç yok çünkü üstü açık...

«Bunların dışında her araba gibi bir araba işte,» dedi Arbinka, «Başlarda alışmakta biraz zorluk çekiliyor, çünkü içine girmek için yerlere kadar eğilmen gerek. Ama içine yerleştikten sonra bir de ayaklarını ön farlara kadar uzatabilirsen, gözün kapalı saatte yetmiş kilometre yaparsın.»

«Evet bugünlerde çok satılıyor bunlar-
dan,» dedim, «Bu hafta gazetelerin birinde
okudum, Güney Amerika'da bu cüce araba-
lardan birine kartal saldırmış, şoför de ara-
bayı bir kamyonun altına sokup saklayabil-
miş.»

«Tabii, olabilir...»

Petah - Tikva - Çelnov kavşağında mey-
dana gelen kazada kabahat karşı tarafındı.
Arbinka yeşil ışık yanana dek beklemiş ve
kurallara uygun olarak ilerlemeye başla-
mış. Tam son anda, sarı ışık yanarken, bir
yaya karşıdan karşıya geçmeye çalışmış,
birdenbire yolun ortasında durmuş ve hare-
ket eden arabaya çarpmış. Arbinka klâkso-
na basmış ama çarpışmanın şiddetinden
ezilen cihaz çalışmamış. Kazada Arbinka'-
nın ayağı incimiş, direksiyon ağızına gir-
miş, el freni dirseğine takılmıştı...

«Büyük zorluklarla yerimden kıpırda-
yıp ezilen kapıyı açmaya çalıştım. Ön kısım
yürekler acısıydı. Arabam akordeon olmuş-
tu...»

«Korkunç,» dedim, «ya öbürü?»

«Kim?»

«Çarptığın adam...»

«İri yarı kocaman bir yaratıktı. Geniş
omuzlu... en az doksan kilo... Yaralanmadı
bile. Pantolonunun üstündeki tozları sildi, o
kadar. Çok kızdım. 'Kör müsün?' diye ba-
ğırdım, 'ne biçim gidiyorsun'.. Herif, 'seni
görmedim, yukarı bakıyordum' diye cevap
vermez mi... Kısa zamanda çevremizi bir yı-
ğın meraklı aldı. Bizimkileri bilirsin hemen

ve herşeye burunlarını sokarlar, 'sana tazminat ödemesi gerekir, salak gibi gidiyordu diye desteklediler beni. Adam çevresini yoklamaya başlamıştı. 'Kıpırdama' diye bağırdım, 'Polis gelip zabıt tutacak! Dur bakalım daha pahalıya ödeyeceksin bunu'. 'Ne heye canlanıyorsun' diye yüzüstü herif, 'araban sigortalı değil mi?' Şaşırdım. 'ne sigortası' dedim. 'Üçüncü şahıs sigortası, ben üçüncü şahısım değil mi?' diye cevap verdi. 'Beni ezersem üçüncü şahıssın!' diye çıkıştım 'beni ezdin ya' diye cevap vermez mi? İflâ olamaz biçimde ezilmiş olan arabama baktım. Kan beynime sıçradı. En az üç beygirli iri kıyım bir adam, küçücük arabaya sataşmaya utanmıyordu. Allahtan hızla gitmiyordum. Gazı köklemiş olsaydım çoktan hasta nedeydim. Ama ona ne... Bu arada tabii trafik tamamen durdu. Şoförler bağırmaya başladılar: 'Ezdiğin adam sana elli kâat versin sen de onu salıver. Polisi çağırmaya gerek yok!' Adam para ödemeye niyetli görünmüyordu. Yolda sarhoş gibi yürümesini biliyordu ama iş sorumluluk yüklenmeye gelince...

«Korkunç,» diye katıldım Arbinka'nı fikrine. «Tartışma ne kadar sürdü?»

«Fazla değil. Adam sinirlenmeye ve bütün gün orada heykel gibi dikili duramaya çağını söylemeye başladı. Eve gitmesi gerekiyormuş. Yerinden kıpırdamamasını, bilir kişinin gelip ölçüp biçmesi gerektiğini kendisine söyledim. 'Gitmesine izin verme,' diyorlardı çevremdekiler, 'numarasını al...'»

«Hangi numara Arbinkæ?»

«Kimlik belgesi numarası. Sertçe kâğıtlarını vermesini söyledim. Öyle korktu ki, birden fırlayıp kaçmaya başladı Peşinden koşarken 'yakalayın, yakalayın, onu ezdim.' diye bağıırıyordum.»

Arbinka kahve fincanını yavaşça kaldırdı.

«Kaçtı haydut. Unutma ki ben ayağımdan yaralıydını o ise tam ve sağlamdı. Kavşakların birinde gene sarı yanarken karşıya geçiverdi, ben kaldım. Hemen polise gidip eşkalini bildirdim. Şehrin içinde yolları keseceklerini söylediler. Tabii yakalanmadı. Taksi ile kaçmış olacak iğrenç herif. Kanımca kurbanını yolun ortasında bırakıp kaçmaktan daha alçakça bir davranış olamaz...»

BASBAKANI

.. KİM PTÜ

Yergi, taşlama, alay ve gülmecenin çağdaş yaşantı içinde bunalan insanların ilgiyle sarıldığı eleştiri silahları oldukları bilinmektedir. *Bilgi Yayınevi*, yerli ve yabancı mizah ustalarının eserlerini kapsayacak yeni mizah dizisinde, gerek toplumsal gerek bireysel eleştirisinin gülmece düzeyindeki en başarılı örneklerini okurlarına sunmayı kararlaştırmıştır.

Ephraim Kishon'un dünya çapında bir ün kazandığını bilmeyen yoktur. Okuyanı kahkahanadan kahkahaya sürükleyen mizah hikâyele-riyse, ülkesinde olduğu kadar, bütün yeryüzün- de sağlıklı mizahın gerçek başeserleri sayılmak- ta, kitapları hemen her dilde satış rekorları kırmaktadır.

'*Başbakanı Kim Öptü?*', adından da anlaşılacağı gibi, hem siyasal taşlamanın en başarılı örneklerini veriyor, hem de toplumsal ve bireysel yergi ve alayın ustası elinde ne türlü bir eleştiri silahı olabileceğini kanıtlıyor.

'*Başbakanı Kim Öptü?*' okudukça güleceğin- iz, güldükçe düşüneceğiniz, aklınıza geldikçe yeniden okumak isteyeceğiniz ilginç bir kitap!